دریم تهوک

رباعیات

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف

که واړه خلق ثنا دَ خداي کا
نور هر څه پريږدِي خودِ هاي هاي کا
ثنا ئې ډيره دَه تر حساب تېره ده
څوک به ئې کومه ثنا په ځاي کا

دَ باغ ګلونه عجب نماي کا
ځني غوړيږِي ځنې آي آي کا
سوسن ته ګوره په هونبره ژبه
بې حرف و صوتَه ثنا دَ خداي کا

ته قهقه خانده عاشق که غم کا
غم کا بې تا نه تل تل ماتم کا
يوسف که هر څو څه ښه نومېږي
باء به ئې چېري له تا عالم کا

فلک کجرو دَي کارونه کج کا
دانا په غم کښې نادان فرج کا
دَ صافو ميو پيالې دروَ څښوِي
بيا په کښې هونبره خمار مزج کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

لقمه حرامه نطفه ناپاک کا
فرزند چه وشي چاري بې باک کا
تقویٰ په دواړه کَونَه لوي کار لَري
په هر هر کار کښ خوا فرحناک کا

یَو موتې خاوري زېبا صورت کا
زړه ئې کڅوړه دَ معرفت کا
گویا ئې ژبه په خپل صفت کا
بیا ئې له خاورُو سَرَه لت پت کا

زر دئ چه زېرمه دَ ننگ و شرم کا
صحبت دَ هر چا وَ بله گرم کا
ډېر گران کا رُونه په زر آسان شي
زر په فولاد کښېږدې فولاد هم نرم کا

ژړا خوشحال لَه که تل دا دود کا
چه پېچمي ستا په مینه مښود کا
چه را ښکاره شِي په خوب و خیال کښ
دا بځن زړه مي په دا هم سود کا

شیخان چه هسي اوږده نمنځونه کا
پکښ باغونه آسونه جونه کا
پکښ رنگین رنگین گنډې وریښمین سکڼې
پکښ دَ سپینو دَ سرو گنجونه کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوده چه رغاندي ثنا دَ دوغ کا
هر څوک پوهېږي چه دا دروغ کا
فرق دَ وَیلو خبرو ډېر دَي
وکیل چه بد وِي روغ کار ناروغ کا

که بد خواهان دِ ښېرې غوغا کا
لا دِ ئې ډېرِي په هر سبا کا
خوشحاله غم دَ ښېرو هیڅ مکړه
سل که ښېرې کا دوه سو دعا کا

ورَځ چه کړَه شِي خداي دِ امان کا
دا هسي فضل مگر سَجان کا
چه لکه سَمَه وه بیا هسي سَمَه شِي
فکر دِ هر څوک سَرَه په ځان کا

چه کښېني ستا نه دَ زلفو راز کا
هغه دِ فکر دَ واړو دراز کا
که هر څو ناز کړې ناز به دِ زه وړم
دَ کښلیو دود دَي په عاشق ناز کا

چه طبیبه ئې دَ زړه په زور کا
دارو ئې درد شي ځان دِ پېغور کا
دَور څه نور شه که څه بلا شوه
دَ شهسوارِي لافي خر سپور کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوښيار پخپله ورته ځان پَړ کا
نادان ورځي په قاصي غړبړ کا
که دولتمن وِي چه نا انصاف وي
په وړاندِي وروستو ځان دَ کپړ کا

مردان نن جنگ کا آشتي سبا کا
چه سره کښېني صلح و صفا کا
څو ئې ژړا وِي هونبره خندا وِي
څو ئې جفا وي هونبره وفا کا

څني يوه کا څني دوې درې کا
په انځورنو کښېدې سرې کا
دَ دنيا خلق ياري ياري کړي
چه سود ئې نه وِي ياريِ پرې کا

ما ډېر ليدلي دِي چه نرد شطرنج کا
څني شطرنج کا څني صد رنج کا
څني نتلي دَ دو و يک دِي
څني ذوقونه په شش و پنج کا

څو دِ زړه خاندِي خوله دِ خندا کا
چه زړه دِ ژاړي سترگي ژړا کا
مدار دَ هري چاري په زړه دَي
زړه دِ مفتي دَي هره فتوا کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

هندو دَ قندو وزن په تلو کا
خوشحال ئې گوره تر لب وتلو کا
شکري وخوري مزه ئې ولاړه شي
خوږې خبري لذت تر تلو کا

وخت دَ قيامت دي خدر له هر چا
پرېکړه خوشحاله باور له هر چا
وروښه که زويه دَ خپل غرض دي
پکار کښي يشي ښتر له هر چا

دا پند دِ هر څوک سرَه سند کا
هوښيار به نه وِي چه څوک حسد کا
همراه چه ښه وِي بد سړَي ښه کا
همراه چه بد وِي ښه سړي بد کا

چه له حرامه سړَي نفوت کا
خداي به ئې اَرت حلال نعمت کا
هونبره به لوئي مرتبې مومي
چه دَ نېکانو سرَه صحبت کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشحال چه تشه مینه په بل کا
تر خلق به پورته خالي وَیل کا
خدا ئې ور پرېږده یَو هسي یار لري
په قهر راشي روته ښکنځل کا

په باغ کښې خلق په میوه شخوند کا
په خوله کښې هَره مېوه خپل خوند کا
ترخه هم ښه دِي په دا جهان کښې
دَ خوږو قدر ترخه څرګند کا

لوئي هغه ده چه لوئِي خداي ورکا
لوئي هغه نده چه ئې کتخداي ورکا
لوئي له خدایه ده نه له همایه ده
دَ خداي په حکم سیوري همای ورکا

په ګل چه هونبره مینه بلبل کا
سېل دَ بلبلو باندِي غلغل کا
دَ ښایسته وُو عاشقان ډېر دِي
عالم به ولي هیداد دَ ګل کا

ډېر ډېر فکرُونه چه آدمزاد کا
عقل ئې ولاړ شِي جنون بنیاد کا
چه ډېر دروغ وائي فسق فساد کا
خپل ځان پخپله په بلا یاد کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

قابل که تښتي دولت ته شا کا
دولت ئې مخې وته راتله بیا کا
بدر هلال شي هلال شِي بدر
په کم وکاست کښ کله پروا کا

خاص به له عامَ اختلاط کم کا
که کا بد کار کا په ځان ستم کا
پړانګ چه ګیدړُو سرَه جار وزي
خپل ځان پخپله له ګیدړُو سم کا

شوک چه له خلقه شور و غوغا کا
ناپوه حریص دَي هغه چه دا کا
چه عاقلان دِي چه صابران دي
هغه به کله جنجال له چا کا

هوښیار به مینه په ورمونو زیاته کا
ورمونه وایم که شوک مخ راته کا
محتاج دَ نورو نورو نغریو شي
سړَي چه خپله کټَوه ماته کا

مخ چه په پسول سرَه و تا ته زیب کا
ګڼه یو ټګ وي مکر فریب کا
مخ هم هغه ګڼه چه پسول ئې نه وي
تاخت دِ په دین و په دل شکیب کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

عاشق دِ هيڅوک ملامت نه کا
زړه ئې خَپل نه دَئ ويل دي څه کا
اور ئې دَ عقل په خونه ولګي
چه دَ دلبري سترګي تر زړه کا

قاضي چه اُوم وِي بې علمه کار کا
هم خپل ځان خوار کا هم خلق خوار کا
غلط غلط لولي خطا خطا وائي
وسل لعنت ته خپل ځان تيار کا

شيخان چه هونبره بندګي طاعت کا
که اجر غواړي څه قباحت کا
هغه بنده به نابود بنده وِي
چه به په طمعَ دَ څښتن خدمت کا

احمق چه وپوښتي خپل زړه زبان کا
په وَيل ګډ شي وَيل شان شان کا
هر چه په زړه کښ څه نېک و بد لَرِي
هغه به واړه ورته بيان کا

ګل چه په باغ کښ جامه رنګينه کا
څو چه تازه وي بلبل پرې مينه کا
په ښه صورت سَرَه په ښه نګهت سَره
ګل دَ بلبلي مينه متينه کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

وگړِي واړه کارُونه خپل کا
مردان هغه دِي چه کار دَ بل کا
څوک چه آرام گټِي دَ نېکو نام گټِي
دَ خوږو زړونو دارُو به تل کا

ځني په علم گردن دراز کا
ځني په زهد په شيخي ناز کا
ما سر نيولي دَ عشق په کار دئ
ما دِ پدا کښِ خداي سرافراز کا

سيلاب په څو خاشکي غوبر پيدا کا
بنياد ئې نشته غړ پړ پدا کا
چه لوي وي نور ئې صفت ثنا کا
درياب چه لوي وِي کله غوغا کا

چه خاندِي نورُو وته کتَل کا
ژاړه خوشحاله دا خوي که تل کا
سترگي ئې نه دِي دواړه قصاب دِي
چړې په لاس کښِ واړه کُتل کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې له بندګۍ دِ بنده نور هيڅ نکا
په لر په ډېر دِي له څښتن پيچ نکا
که ئې و مرګ ته په قهر وکاږي
بنده دِ تېښته دَ څښتن له قليچ[١] نکا

چه طبيبان مي دَ رنځ درمان نکا
رنځ مي که ډېر شِي بيا دِ ارمان نکا
کفر که ګورې فرمان دَ نفس دي
مؤمن به هيڅري دَ نفس فرمان نکا

که څوک پيدا شي چه عدل و داد کا
غوږ دَ درمنو په داد فرياد کا
چه مقرب دِي عرض ئې لګېږي
عمر ئې ډېر شه خوشحال دِ ياد کا

توره چه بيا مومي غازي غزا کا
توره چه نه وِي غزا ته شا کا
توفيق له تا نه تقوا له ما نه
توفيق چه نه وِي څوک به تقوا کا

---

١. يعني توره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يَو چه رشتيا كا دويم دروغ كا
عجب كه كار په دروغو روغ كا
رښتيا غوړي دِي دروغ متياځ دي
چراغ په غوړُو سَرَه فروغ كا

ځان به په قدر هغه فرزند كا
چه چاري واړه دَ پلار پسند كا
روش ئې واړه دَ پلار روش وي
خپل نوم تر پلاره تر نيكه بلند كا

چه ډېر دخول كا يا ډېر خوراک كا
چه ډېر وَيل كا ځان به هلاک كا
دخول ډېر خر كا خوراک ډېر ستور كا
په سړي هوښ كښ دِ سړی خپل ژواک كا

لينده هغه څكوه چه مټ دِ خوږ نكا
ښځه هغه كوَه چه زور دِ لبږ نكا
دَ هغې غوښي كباب په خَوله مكړه
چه په سكرو ئې كتره خبږ برِ نكا

څوک چه بد ذات ته علم هنر وركا
خوني رهزن ته توره خنجر وركا
دَ ځان غليم به دَ گرگ بچړي ساتي
خپل به ئې نشي كه خپل ځگر وركا

(c) ketabton.com: The Digital Library

گني بند بند کړه و تا شکر درکا
سر دَ صدف پرېکړه و تا گوهر درکا
بتر تر کاڼي مه شه خوشحاله
کاڼي چه وسېځي و تا ته زر درکا

نه سرداري ورکا نه زر داري ورکا
نه لوي ملکونه اُوبه جاري ورکا
چه له ازله خداي ځوک نمنځلي دي
هغو سړيو ته خداي هوښياري ورکا

چه نوکري کا ځوک ډېر گنده کا
سړي آزاد وي خپل ځان بنده کا
تر آزادي نه بهتر هيڅ نشته
چه ځوک په کور کښې خپله دنده کا

اولاد چه ښه شي راحت دَ زړه کا
اولاد چه بد شي ښه پلار مور پړه کا
اولاد چه ښه شي بد مور پلار ښه کا
اولاد چه بد شي رنځور دِ زړه کا

ما وې نن شپه به را سره تېره کا
راته به شمعَ دَ مخ برسېره کا
سنگين مي بخت وُ چه درسته شپه ئې
وعده دَ وصل له دل و هېره کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوښیار به هیچېري بې ځایه کار نکا
هم به بې وخته دَ خولې گفتار نکا
په خوله په لاس به هیڅوک آزار نکا
چه بد کردارَ دئ هغه به یار نکا

سړی آزاد وِي آز ئې بنده کا
بنده لا پرېږده لا ئې گنده کا
هونبره خوارېږِي څو آزاد زړه لَري
په څو څو رنگه ئې بیا شرمنده کا

هوښیار به هیڅکله وَیل باطل نکا
هم هر یو چا ته دراز وَیل نکا
دَ خپل راز ځاي به ئې ننه په زړه کښې وي
دَ رړه بې حکمه به خبره تل نکا

طمع بلا ده اصیل بنده کا
ښه ښه سړي وي دا ئې گنده کا
ما ډېر لیدلي دي چه طمعَ نلري
په بادشاهانو پوري خنده کا

سړي دَ نیکو عمل ارشد کا
دا ئې هاله وِي چه بخت مدد کا
چه بخت ئې ښه شي عمل هم ښه کا
چه بخت ئې بد شي عمل هم بد کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر دِي چه تا ته خپل ځان ملک کا
په ښو خبرو ځان په فلک کا
نعوذ بالله چه ښه ئې خیر کړي
شیطان تر ځان پوري لکه کودک کا

چه عاشقیِ ته هوا هوس کا
خپل ځان دِ وژاړي خپل ځان دِ خس کا
چه عشق مي ولیده پرې خندا راشي
چه عاشقیِ ته هوا هر کس کا

سفله پخپله خپل ځان رسوا کا
چه دولتمن شي غیري هوا کا
سفله قاضي مشه شراب روا کا
سفله طبیب مشه رنځ لا دوا کا

چه په ځواني کښ پرهېز دَ کک کا
که آدمزاد وِي کار دَ فلک کا
پرهېز پېریِ لَره په کار دئ
تش دِ په وخت دَ ځوانیِ زړه ډک کا

ژوندي که هر څو ژړا غوغا کا
مړَه کله بیارته راتلنَه بیا کا
سکه لکه دود دَ ژوندیو څه دئ
دَئ دِ په صبر کښ کار دَ دنیا کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ اور دَ تېغ سَرَه سړي بازئ نکا
له مار لړم سَرَه مهم سازئ نکا
چه نه تدبير لَرِي نه جود نه توره
هغه سړی به سرفرازئ نکا

زر دِي چه هر چا ته اعجاز معلوم کا
معدوم موجود کا موجود معدوم کا
وينځه مېرمن کا خادم مخدوم کا
زر په سندان کښېږدې د سندان هم موم کا

مغرور په چرخ مشه که دِ سلطان کا
زبون دَ چرخ مشه که دِ چوپان کا
خواږه ترخه ئې بقا هيڅ نلَرِي
نوي نقشونه به هر زمان کا

څيز چه کم باب شِي عزت پيدا کا
زنګي په هند کښې قيمت پيدا کا
حلوا چه موړ خوري لذت ئې نه وئ
ډوډئ په وږي لذت پيدا کا

نوري نوري سَرَه موافقت کا
ناري ناري سَرَه مواصلت کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

طوطي طوطي سَرَه موانست کا
زاغ دَ زاغانو سَرَه الفت کا

که هر څو سعي کوښښ څوک وَکا
نه به ښه بد کا نه به بد ښه کا
وائِي چه زوي مي هوښيار قابل شي
چه خداي ئې نکا خوشحال به څه کا

مرد به دَ تېرُو چارو ارمان نکا
رنځور چه وِمرِي څوک ئې درمان نکا
مردان هغه دِي چه شرم ننګ لري
لاف دِ دَ شرم دا بې شرمان نکا

غني که هر څو دَ زرُو وېش کا
پروا پرې نلري صبر دروېش کا
دا صبر ښه دَي دَ غني تر ورکړو
صبر به نور نور نعمت در پېش کا

نامرد هغه دي چه و چا څه ورکا
منت دَ پاسه ورباندِي زبر کا
په رنځ کښې ومره هغه دارُو مخوره
چه په منت ئې و تا څوک درکا

(c) ketabton.com: The Digital Library

پلَو که کښلي له مخه ليرِي کا
راته په مهر خندا خبري کا
ما به توانګر کا دَ لعلو درُو
هم را به توئي تر خولې شکري کا

پايښت ئې لنډ وِي چه څوک لباس کا
مخ به ئې تور شِي چه کوز او پاس کا
په شان شان خولې دي شان خبري
نادان چه وائي هوښيار قياس کا

هغه باز چه په عصفور غوټې کا
که دَی څه باز دَئ کار دَ باښې کا
دَ بزرګانو همت بلند بويه
کار دِ په قدر دَ مرتبې کا

ب

فولادي توره وِي که لويه تبه
تر دا لا بده دَه بد ګويه ژبه
ډېري بلا نه در څخه واوړي
ژبه که بند کړې دَ پند طالبه

په واک چه نلري په کام کښې ژبه
که ګنګ شِي ښه دَئ په لويه تبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بده ژبه به ځان ځي جهان ځيِ
ايمان لا هم ځيِ واروه طالبه

طالع که ډک لَرم له هَره عيبه
يَو کار مي ښه دَئ بېشک وريبه
چه ځوک مي پاځي په غلېمئ
ور باندِي پرېوزِي بلا له عيبه

چه ډير ويل کا په ډېره ژبه
ځو ئې چه ژبه هونبره ئې تبه
دَ باغ بلبلو وته نظر کا
په خپله ژبه دَ قفس طالبه

دَ ميو مسته هغه محبوبه
درسته په مشکو په گلابو ډوبه
سر توره راغله خپرې زلفيني
بوسه ئې راکړه تر قندو خوبه

چه زړه فارغ لَري له مکره ريبه
هغه به مومي نصرت له غيبه
دَ بل په عيب نظر هاله لَره
که ځان دِ خلاص وِي له هَره عيبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه چه خلاصه وِي له هَره عيبه
زړه ئې خالي وِي له مکره ريبه
په مصلحت به ئې چرته بيا مومې
مگر پيدا شي چيري له عيبه

څو څو فکرونه څو څو آشوبه
زړه مي په غم کښ سترگي بېخوبه
دا ځل مي وشوه په مخ کښ سوبه
نور توبه توبه له مَيَن توبه

لنډۍ به وا نوړي له لنډۍ توبه
لولۍ به وانوړي له لولۍ توبه
که همه عمر سپې حلوا خور وئ
منعَ به نشِي سپی له سپي توبه

خوږه نمړۍ دَه که خوږه ژبه
چه څوک پرې خپل کړي ځما صاحبه
هنر هم دا دَئ که دا هنر لري
چار به دِ تل وِي تر سيال غالبه

چه رَو يو نه وِي دَ زړه دَ ژبي
تل به نيولي وي هغه په تبي
چه بد بوئي لَري ډيره تريخي لَرِي
ځکه غوښيږي سر د ترُبي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړي خالي شول له سړي توبه
دَ چا چه ګورم فتنې آشوبه
په بل کښې شل دي پخپل کښې سل دي
بل وِي که خپل وِي ترې توبه توبه

ت

تیراه مي ولیده راغلم تر سواته
پښتون مي ولیده دا لوي لوي ذاته
عقل همت مِي دَ چا و نه لیده
په بیارته راغلم ناست یم ملاماته

چه په وار وار ئې له ما نه بوته
ځما خوبي ئې په چرته بوته
پیريِ وکړې را بانډِي چارِي
فولادي توره یم خوړلې پروته

په چرته لاړې دَ لوبو وخته
ته چا تالا کړې دَ ځوانۍ رخته
پرې خبر نه وم یَو اُوه غله وه
راته په څو وه شپه ورځ یکلخته

(c) ketabton.com: The Digital Library

نېکان له خپله خویه خصلته
خلاص وِي له هَره عیبه علته
عفو بدانو لَره پیدا دَه
نو میدي مکړه ته له رحمته

نه ننگ نه شرم نه حمیت شته
نه مهر مینه نه محبت شته
زویه چه لوي شي زوال دَ پلار غواړي
نن په دا دَور دا قباحت شته

که دِ په تن کښ دَ نس هوا شته
بالغ لا نه يې نه دِ صفا شته
که کار په حکم دَ روح آغاز کړې
فیروزمندِي دِ په دین دنیا شته

که هر څو کاندِي څه کمي زیاتي
میخوري پښې کا دَ څنو ماتي
که ئې خلل په ایمان کښ نه وِي
مؤمن به نشي په دوږخ پاتي

مخ دَ ساقي گوره څو لا بهار شته
غوږ په رباب لَره څو ئې لا تار شته
شیخان دِ ژاړي ته خانده رند اوسه
غم د گَناه مکړه چه استغفار شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

که مرد يې مه پريږده مردِي له دسته
مرد دَئ دَ پاسه ښځه ده پسته
مرد چه تر ښځه پوري زبون شِي
مردي ئې نيست شوه ښځه شوه هسته

هنر مي جوړ کا و تخت و تاج ته
طالع مي ناست دي تاخت و تاراج ته
بل ارمان نلَرم ارمان مي دا دئ
چه پيري راغله ځما علاج ته

چه ئې کاسه کړه دَ مجنون ماته
مينه ئې لا شوه په ليلي زياته
جور دَ کښليو په معني مهر دي
ښکنځل ئې ښه دِي تر ښه نباته

چه پکښې لوي شي بې مصلحته
خونه خالي شي له برکته
تر بدبخت زويه نيکبخته لوُر ښه ده
فرزند دِ نه وِي بې سعادته

لکه چه شوِي دِي ځما له دسته
شوِي به نه وِي له مي پرسته
شهوت بلا دئ سړی گمراه کا
دَ ده مستي ده تر هر څه مسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ چا په مرگ شي خونه میراته
ځما بې مرگه شوه لاته پاته
ښه چه دا هسي شوه زه هم پرې خوښ یم
چه لا را نشوه دا بلا زیاته

چه بدي چاري ښې شي[1] و چا ته
هغه سازېږي بدي بلا ته
چه کار دَ کړلو وِي په کښ کاهل شي
تر دې بد خوي نشته دوهم و ماته

که دَ گلابو دَ گل خارُونه شته
بیا ئې په گل کښ ډېر ډېر کارُونه شته
اول ئې روي گوره بیا ئې ښه بوي گوره
بیا ئې پسولو کښ څه کوپارونه شته

که ډیري کښلي په صورت بزرگي شته
لکه مَهرودَه د کومي پرگي شته
هر چا چه ولیده زړه ئې پرې بایلو
خوشحال وېرېږي دَ ده هم سترگي شته

ښکار دَ توپک نشته نه ښکار دَ باز شته
که مي په زړه کښ دَ دواړو راز شته

---

١. ښې و چا ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کتاب قلم لرم اوس پرې وېریږم
دا دَ پیرئِ ناز او نیاز شته

چه زه ئې وَروستم نیژدې و گور ته
بیا ئې راوَستم دَ دنیا کور ته
له سخته رنځ ئې تندرستي را کړه
گوره ساتي مي بیا کوم شر شور ته

ستا تر چشمانو خمار دَ مل کښېناست
ستا تر خبرُو بږِغ دَ بلبل کښېناست
چه دِ رخساره ورته ښکاره کړه
ځکه پهَ سپینو خولو کښ گل کښېناست

څو دِ دولت شته هونبره عزت شته
څو دِ صحت شته هونبره راحت شته
چه پیري راشِي دواړه په مخ وړي
که دِ دولت شته که دِ صحت شته

هر څوک چه کار کا بې مصلحته
هیڅ به و نه خوري بر له دولته
که بخت ئې هر څو کا رُونه ساز کا
خالي به نه وِي له ندامته

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه کار ئې بيا ئي فلک په کښته
چاري به کاندِي بې مصلحته
کجير که ځير دئ چه بې تدبير دَئ
په خزه بند شي له دې شامته

مهر په زړه کښ ځما دَ يار نشته
ځما په زړه کښ صبر قرار نشته
نه څوک غمخور لرم نه زر نه زور لرم
و چا ته دم وهم ځاي د گفتار نشته

ژبه مي نه دَري بې نصيحته
وايم دَ عمر له حلاوته
اول ځواني دَه بيا تندرستي دَه
بيا ئې خوبي دَه له ښه دولته

چه مستغني وِي له نصيحته
هغه به نه وِي بې قباحته
يا به احمق وِي يا به بد ذات وِي
يا به محروم وِي له ښه دولته

چا ته به زار وايم چه مي زاردار نشته
غم مي به څوک اخلي چه غمگسار نشته
کيميا به بيا مومي وفا به نه مومي
هزار ياران لَرم يَو وفادار نشته

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه باز دِ ولاړ شي چېري له دسته
په غره په سمه کړې ورپسي مرسته
هنر هم هسي يَو ياغي باز دَي
طلب ئې نه کړې په همت پسته

تبراه مي وَغوښت رسم مي وکوت
رنځ مي دَ دواړو ځايونو ولوت
يم دئ که غم دَئ په برمل مول کښ
په گرَوَلو مي پوستکي وخوت

کامل چه وگوري و کائنات ته
نظر ئې وشِي و هر ذرات ته
په هر ذرات کښ هستي دَ حق ويني
دليل ئې وَروَلِي دَ حق و دات ته

پرهار په دَه باندِي که دَ سوزن نشته
عاشق شهيد دَئ په دا کښ ظن نشته
دَ شهيدانو جنازه بويه
دَ شهيدانو غسل کفن نشته

غم دَئ که غر دَئ را باندِي پرېووت
که سرې لمبې دِي زړه مي پرې کښېووت
را باندي تل تل دَ غم تاختونه دي
زبون ئې بيا موندم خورا پسې ووت

(c) ketabton.com: The Digital Library

ث

درته پښتو وایم صافه سلیسه
بهره که واخلې له دې حدیثه
ذات ئې خبیث دَئ هندکي هر گز مکړه
چه ترې پیدا نشي یو ځو خبیثه

ج

که مې په سر شې د میني تاجه
نور مې به خلاص کړې دَ غم له باجه
بېدرد دَ تا دَ قدر خبر نه دئ
ما ته را درومه دَ عشق تاراجه

ښځه چه ورشِي تر چل و پنجه
خوبي ئې ولاړه مار دَه بې گنجه
که ځان ترې مومې ترې په ستنه اوسه
خلاص ئې له رنج شه خلاص ئې تر گنجه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خ

اې چه دِ نول دَئ ځما له مخه
دَ رقيبانو په بده رخه
په عشق کښ مرد اوسه پروا ئې مکړه
زه به دِ نه کړم دَ چا په سخه

خلق په ما کا کينه هم رخه
که خداې مي نکا دَ چا په سخه
بېل شوم له ياره ژوندَي لا پايم
څو ډېر شرمېږم دَ يار له مخه

د

زمانه اور ده ته لکه سپانده
که نن و نه سوې په اور کښ گانده
هم به لوگي شې هم به ايرې شې
که ژاړې ژاړه که خاندې خانده

باران چه وشي په پټي باندي
هاله تازه شي خوبيِ کاندي
زړه مي پټي دَي باران دِ مهر
پرې تازه کېږم څو راته کاندي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړي څه ځيز دئ چه څه به کاندي
خالي تش نوم دَئ اختيار پرې باندي
که بادشاهان دِي که لوي خانان دِي
زور ئې هيڅ نه دَئ دَ قضا په وړاندي

تړي چه سخت وِي ساعت پرې باندي
خوړې اوبه ورشي سړې ورباندي
وخت دَ اهاډ وي ته راته ووايه
چه څو خوښي به حاصله کاندي

اوښ مي تيار دَئ کجاوه باندي
ياران مي لاړل واړه دَ وړاندي
دايم روان يم ورپسي درمم
جرس فرياد کا خبر را کاندي

و ما ته څو ستاېي شيخه نابوده
دَ جنت حوري نور نور مقصوده
نن به ګلرنګه معشوقه ګورم
ځما توبه ده له نسيه سوده

که هر څو دودي درازي بلېږدي
په مرګ به واړه په مځکه کښېږدي
حاصل دَ عمر خو دا دوه توکه دِي
چه وړاندي وروستو دَ وروستو پرېږدي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرد دَ میدان دَئ ښځه دَ کټ دَه
نه دا خبره دَ غش دَ وټ ده
دَ اوښ بارونه په تا څوک نه لیږدي
مردي که ګورې په څه خومټ ده

هم مي خیالونه هم مي ښیوه زده
هم مي په عشق کښ دراز پرده زده
چه یار مي نشته دا واړه هیڅ دِي
که یار مي وشي یاري مي ښه زده

چه ګل دَ باغ کا خندا بنیاده
بلبلي ژاړي په ډیر فریاده
څوک په خندا کړې څوک په ژړا کړې
دا چاري ستا دِئ دَ صبا باده

واوره دوه پنده ځما فرزنده
طمع حرص لَري خواري څرګنده
دولت دَ صبر دَ قناعت دَئ
همای چه خلاص دَئ له هره بنده

که ئې دَ خضر پیاله خوړلې ده
دانا هستي د ژوندون ژړلې ده
هر چه کمال لَري هغه زوال لري
هستي نیستي ئې سره تړلې ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

چرگان بې وخته بانگونه کاندي
بيا څه بلا دي باندي هړاندي
زه ئې بې وخته له ياره بېل کړم
چاړه ئې سازه شه په ستوني باندي

هوا هوس کړې په قهقه خاندي
بې غمه خوب کړې پالنگ در لاندي
ښه مبارک شه ښادي درباندي
غمونه نلرې د گور دَ وړاندي

په کوه قاف کښې که رهبر دَوړاندي
که درومي نه به وي سختي درباندي
که بې رهبره په سم ميدان درومې
څو څو بلا به شي په تا هړاندي

قافلې ولاړې تر ما دوړاندي
زه کوډ بارگير يم کټَه را باندي
ورپسي درومم سَرَه ښوربېرم
پرېوزم څارشکي بازي را کاندي

چه زغلَونه دَ آسونو کاندي
نظر د کوز لري په مځکه باندي
چه آَس په لوړو ژوروو زغلي
آس ئې پرېوزي تر ځان د لاندي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک چه خبر شي دَ خط له خونده
قلم به نږدي په حرف بې بنده
شماره دَ نورو حرفونو څو کړم
چه یَو الف دَي په درې پیونده

زمانه اور ده اې نا نغتانده
ته وچ لرگي ئې نه لښته تانده
دا اور به تا وته په منډه درشي
که ژاړې ژاړه که خاندې خانده

ته دا وینا کړه له ما نه یاده
بهره آخله دَ بهار له باده
لکه دا باد ئې په واړو ونو کا
هسي به ستا کا درونه ښاده

وړي چه نعن مومي شکر دِ کاندي
غوړي که نه مومي پاسه وړباندي
سترِي دِ شکر کا که آس ئې نه وي
په لار کَه خر ویني تر ځان دَ لاندي

چه سختي چاري لَرِي دَ وړاندی
په څو بې غمه په قهقه خاندي
هسي په زړه کښ فکرونه کړې
چه هونبره ځوک دئ تر خاورو لاندي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ئې تر سپینو تر سرو کړه لاندي
دا واړه هیڅ دئ په بدرنگه باندي
که ئې دَ پوزي لونگ هم نه وي
ښه مخ بې پسوله زېبائي کاندي

دنیا هسي وبله بلېږدي
چه څه ترې آخلې ورباندِي رېږدي
خبر لا نه یې په دا خبره
نامرده واروه چه کښېږدې پرېږدي

هغه چه عار کړي دَ خوشحال له پنده
بلا پرې ورو شه اسمان څرگنده
ورته زرگونه بلا خولې واز کا
سړي چه ووزِي دَ نېکخواه له پنده

په جنگ کښې مټ کړه تر بل دَوړاندي
نور به خبري در ځني کاندي
ژوندَي که پاتو شې ځان دِ عزیز کړ
که ومړې ومړې رحمت در باندي

خزان وهلې دله ناښاده
غافل مي مشه له دي ارشاده
وخت دَ بهار شو بیا به ارمان کړې
بهره نن آخله دَ بهار له باده

(c) ketabton.com: The Digital Library

عاشقَ خانده نن څو چه خاندي
ښه مخ تر تا شو لاندِي ته باندي
طالع که هر کله هسي مدد کا
تل تل به هسي تر ما شي لاندي

تل که ښېګړه له آدم زاده
نه ښه که وکړي څه کمي زياده
درته به خير شي په سل بدئِ
هيڅ به دِ نکا ښېګړه ياده

زرکي چه هسي په قهقه خاندي
هم دا خندا دِ کا دَ باز دَوړاندي
هر څوک چه خاندي ښادئ کاندي
غمونه ورشي پر هغو باندي

خلق چه هونبره يارئِ کاندي
ځان کا پخپله تر غمونو لاندي
مرګ ئې له ډېرو غمونو خلاص کا
منت دَ مرګ دَئ په هر چا باندي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډ

لؤلؤ دِ غاښ دي یاقوت دِ شونډې
د ډیر خوني ور پسي ډونډې
چه تا څوک ووینې په تا مَیَن نشِي
په زړه دانه دئ یا سختي پونډې

هونبره بلا دي و تا ته پنډې
چه شمار ئې نشته پټې برمنډې
ګوره په کومه بلا به سر شې
چه پکښ ته ګرزې په منډې منډې

ر

دَ حسن نام لرې عاشق غلام لرې
باده په جام لرې دَ زړه هر کام لرې
خیال به ته نه کړې خیال به نور څوک کا
چه دَ خوبيِ اسباب تمام لرې

دهن دِ میم دئ زلفيني دام لرې
ذقن دِ سیم دئ سترګي بادام لرې
خیال به ته نه کړې خیال به نور څوک کا
چه په دا دَورِ دَ حسن نام لرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تن يَو غلاف دَئ زړه پکښي توره
دَ تور دَ سپين نده وينا منظوره
مدار په توره دي په غلاف نده
چار ئې په هر چا ده مشهوره

په زلفو کفر په مخ اسلام لرې
دَ سترگو سحر په زړونو عام لرې
خيال به ته نه کړې خيال به نور څوک کا
چه نن څه ځان گڼې هغه غلام لرې

که ځاي دَ امن خوراک پوشاک لرې
شکر وَکاږه نور څه بلغاک لرې
مټ په طاعت کړه خلوت گزين اوسه
خضر دَ وخت يې که نفس هلاک لرې

که خپسر خوار کړې تر توري خاوري
په هر چا سوړ شې تر سړې واوري
جفا دَ خلقو په مخ په شا وړې
رنگ رنگ گلونه به له تنه راوړې

ارمان دي دريغه دا يو څو کاره
تل تل به نه وِي تازه بهاره
تل تل به وار دَ ځوانۍ نه وي
تل تل به نه مومې مهر له ياره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چوز باز چه وَوني دَ جال کوتره
پروا ئې نه وِي له خپله سره
لګړ که هر څو غوټه تېره لري
نه برابره بیا لَره بره

خبر چه نه وِي دَ عشق له کاره
په هغه کس وِي یاري دشواره
بې یارَه عمر څه عمر نه دَئ
ژر دِ په ګور شي سړی بې یاره

په ما څه کار لرې درومه هوښیاره
زه لیوني یم مینه شُد یاره
نه څوک ادیب لرم نه څوک طبیب لرم
درد مي له یاره دَئ دارو له یاره

ګل دَ ګلابو شوې چه رنګ و بوي لرې
شیدا بلبله په هر هر سوي لرې
دریغه دا کار دِ په ذات کښې نه وي
وفا دِ نشته دا خوي بد خوي لرې

په ځان خبر شه چه چرته ځاي لرې
چه تخت نشین یې څه هوي و هاي لرې
ځاي دِ په پورته تر ملکوت دئ
چه ناسوتي شوې خوي دَ ګداي لرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هونبره بدلي هونبره سندري
تمامي نه شوې دَ عشق خبري
فهم مي وکړ دَ عشق په کار کښې
ليرِي نيژدې دِئ نيژدې دِئ ليري

څوک چه ياديږي په نيژدې ليري
تر هر چا ښه دِي دَ يار خبري
ځني خبري لکه مشکنې دِي
ځني خبري دِي مرغلري

که ريگ ماهي خورې که مړه پاره خورې
ځواني چه لاړه دا آواره خورې
ځواني چه لاړه هوښيار هيڅ نه يې
غم دَ ځوانئِ چه دوباره خورې

توري زلفيني په مخ شان شان لرې
اوربل په وچولي پريشان پريشان لرې
دَ نورو کوډو حاجت هيڅ نشته
دَ سترگو سحر جهان جهان لرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر گوره ښه يې دَ زرگر هنره
چه سپين جدا کړې له سيم و زره
تر دا دَ پاسه کبوتر باز دَي
دَ ښځي ها[۱] کا جدا له نره

تور غرُونه سپين کړې په سپيني واوري
په سبزه شنې کړې دا توري خاوري
رنگ رنگ گلونه چمن ته ورکړې
باده! دا ته يې چه دا څه راوړې

چه را ښکاره شِي څو څو طوره
څو څو فتنې لري څو هورَ زوره
بل فکر مکړه بل گمان مه وړه
فرياد مي واړه دي دَ يار له جوره

که قايم الليل يې که صائم الدهر
غم به لا ډېر کړې دَ خداي دَ قهر
دَ مخلصانو خطر لا ډېر دئ
سړی شکري خوري پکښ وي زهر

باغ وُني وچي لري هم تري
هم ئې بهتر شته هم ئې کهتري

---

۱. يعني دَ ښځي هگۍ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سایه کوزي په میوه ډکي
ته هغه وُني گڼه بهتري

راشه ښیگړه دَ وُني گوره
خپل ځان په نمر کا بل کا تر سیوره
په سنگ ئې وَوله مېوه در واچَوِي
خصلت له وُني واخله اې وروره

که تل تل نومړي په خوله شکرِي
خوند به ورنکا په دا خبري
مزه به هاله دَ شکرو بیا مومي
چه خوله پر وُوهي چه ئې ونغري

ته یَو طلسم یې بې اعتباره
له خاورو باده له ابه نازه
اول هم هیڅ وې بیا هم هیڅ شې
په ځان خبر شه دَ خداي دَپاره

لکه مي غوښته هغه نگاره
غاړه غړیَ دَه را سرَه یاره
په سخ مي مکړه دَ رقیبانو
دعا مي دا ده پروردگاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

حيرام يم پاکَ پروردگاره
تا چه پيدا کړل دا دواړه داره
محتاج هيڅ نه يې دَ څه دپاره
دا هونبره نقش هونبره نگاره

که ئې وفا درلي ښې دِي دلبري
ولي هيڅ نه دِي پدا خبري
دَ تورو زلفو دَ مهر بوي نشته
که په نمود دِي لکه عنبري

که لعل و دُر دِي دَ خوشحال خبري
چه ته ئې نه منې له تا دِي ليري
بخري دَ هر چا جدا جدا دِي
کارگان گندگي خوري طوطيان شکري

له لاري مه غړيږه خوځه په لاري
که پرېوزې پاڅه خوجه په لاري
بې لاري واړه غولان ددان دئ
غولان دَدان نشته خوځه په لاري

تل دَ کمزوري وِي دا يو څو کاره
مکر دروغ کا په څو انگاري
ښځه کمزوره ده ځکه انکار کا
پدا سبب دَه هونبره مکاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوله خبري له کردگاره
په زړه خبري له کښت و کاره
فریاد فریاد دَي په هسي زیست کښ
توبه توبه دَه له هسي کاره

چه ښه مردان دِي دَ دین دَ لاري
پتې به نه وي دَ دیو چاري
اوبه چه نه وي روا په شرع
هغه اوبه به ګڼي مرداري

دَ مور په نس کښ فرښتې اې یاره
د سړي وکښي دا یو څو کاره
زرق او فعلونه، عمر ښه، بدبخت
دا وسوسې دِي دَ څه دپاره

که زر هنره په هر وېښته لرې
بیا به په کار کښ توکل ته لرې
خوشحاله یَو نشته چه زړه پرې ښه کړې
نن ورځ که زویه نمسي شپېته لرې

که چار دَ عقل لري بسیاره
چارپاي به نه کړې ګویا هوښیاره
ته خاموشي زده کړه له چارپایانو
چه خاموشي لري فائده تیاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پور که دَ مړي دئ تښته له پوره
اور که لوګي دَئ تښته له اوره
دښمن که سهل زحمت که لږ دئ
بې غم ترې مه اوسه اې ځما وروره

دَ مار که نه وِي په تن کښې زهر
سردار که نه لَري خنجر دَ قهر
دا دواړه توکه به ځما په پوهه
نه یاد په کلي وِي نه یاد په ښهر

دَ بابا زویه دَ بابا پلاره
په زلفو لیلَ په مخ نهاره
یوسف که هر څو ښایسته روغ وُ
ګویا سمن وُ ستا له ګلزاره

بې عیبه یار نشته په ملک هوښیاره
په عیب مکړه زړه بد له یاره
که ګرزې واړه باغونه وګورې
ګل به بیا نه مومې خالي له خاره

په زړه مي هونبره نه دِي انباري
چه ئې قلم کا په کاغذ نګاري
یا بیانیږي ځما په ژبه
یا ئې قاصد کا درته تکراري

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړي چه کښېني تر سَړه سيوري
غارمه پرې تېروي که ته ئې ګورې
رضا ئې نشِي و پاڅېدو ته
که ئې لمبه کړي په لمن پورې

ثنا صفت کا عالم له ميوره
نقش و نګار لَري په څو طوره
نظر چه وکا و خپلو پښو ته
زړه ئې اخته شي په ډېر ډېر ځوره

خوشحاله څو به غمونه نغرې
غم به دِ کله شي له دله ليرې
سترګې مي وختې دَ آسمان و پېر ته
که چېري وار راشي هاله خبرې

څوک دَئ چه واوړي له بده کاره
څو ئې وا نه ړوِي پروردګاره
توبه هاله ښه دَه له توبه ګاره
چه ته ئې ټېنګ کړې پروردګاره

دَ هوښيارانو خوږې خبري
قند دئ نبات دئ شهد و شکري
نادان په مثل غل خواره خر دئ
دَ خوږو خوند دَئ ور ځني ليري

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل بند و بست دَئ دَ هري چاري
پاکي مشکوکي شته اوبه مرداري
پاکي اوبه بويه زيست او روزگار لره
مرداري کله دِي سزاواري

هر څوک چه لاف وهي دَ عشق له کاره
عاشقي چېري دَه لا هسي خواره
په مړو ايرو کښې بخري چېري وي
عاشقان مړه دِي دَ يار دَپاره

شراب خوښي لري په څښل بسياره
خوښي ئې نه وي بيا بې خماره
هر چه دولت لري نکبت دِ ياد لري
غره دِ نشي په ځانَ يکباره

چه يادَولي شِي گذشته چاري
فائده نشته شته څه خوباري
کنُدي څوک پند واخلي ځاي دَ حذر دئ
غلط نور نه درومي په غلط لاري

منت دَ چا مه وړه دَ يوې توري
شونډي کښې مړده په غوړي سپوري
نور څوک لا پرېږده که زويه ورور وي
اور کړه دَ ديو په خپلوي پوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

آسمان پېرې لري څما پسره
مه ډېر غافل شه مه ډېر بې سره
په غم کښې طمعَ دَ ښادمانۍ کړه
په ښادماني کښې له غمه وَېره

کال دَ غفج[۱] وُ په خیبر کښې هوري
مغل بندي شوې هم کُنډې بوري
همند شنواري څو آفریدي وُ
واړو وهلې دَ یادو توري

چه بادشاهانو ته واخلې توري
دَ دُوي خبري شِې په ملک مشهوري
که بیا باور کا په بادشاهانو
هغه به میَندِې په ځان کا بوري

ښځې مي ولیدې ډېري بې شماري
پاکې نېکزني بدِې بد کاري
چه نکا نکا چه کا خو وکا
دَ مرد په غیرږ کښې ناپاکې چاري

په لاس چه واخلې مرداري چاري
نوم شي دَ ښځې دَ زنا کاري

---

۱. ۱۰۸۳.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که نه ئې مرگ وِي نه ئې طلاق وِي
په مرد ئې بند شِي دَ جنت لاري

زويه بدبخت شي پدا دوه کاره
عاصي له خدايه عاصي له پلاره
بدبخت چه کښېني په گلستان کښ
گل به ئې نشي نصيب بې خاره

هغه مفلس يې که څه غنا لري
که څه غنا لري ولي عنا لري
که حق دَ چاري يا دَ اشنا لري
ورځني ولي ځان نا آشنا لري

په چا چه وشِي دَ هماي سيوره
دولت ور درومي له هَره لوره
مهر دَ خاصو دَ هماي سيوري دئ
په چا به وشِي دا سيوره گوره

کاته دَ سترگو دَ خولې خبري
و چرته تلنه نيژدې يا ليري
دا چاري واړه په لاس دَ زره دِئ
بادشاه ئې زړه دئ وجود لښکري

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې قدره نه دِي د راز خبري
دَ راز خبري دِي مرغلري
ځاي ئې دَننه دَ زړه صندوق دئ
ور به ئې نه کړې همدم ته ليري

دا سحرگره دنيا مکاره
زويه وېزار کا له موره پلاره
چه ئې له موره پلاره ويزار کا
هسي دا هم شي ځني وېزاره

پاکان به درومي په پاکي لاري
ناپاک به کاندي ناپاکي چاري
چه سترگي نه لري ورته به څه ښيم
دَ هر هر باغ دي مېوې تياري

چه را ښکاره شوې دَ دنيا چاري
فکر مي لاړ شي په لاري لاري
فکر مي ستړي په بيارته راشي
دَ وړاندي راشي لاري حصاري

خلق چه غواړي لوړي ژوري
له ما نه مه غواړه ته دا خبري
په پټي سترگي به ننداري کړم
چه راته يو دئ نيژدې هم ليري

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ډیر نمونځونه روژه تل تل لرې
هغه به مومي قسمت چه خپل لرې
که دوږخي ئې دوږخ به مومې
که جنتي ئې څه غم دَ دل لرې

سخ دِ په کور دَئ چه دا څو چاري
لرې په کور کښې ښې ښې نگاري
ښه ښه ځایونه ښه ښه بویونه
حمام په عطر و جامې بویداري

چه ښه زوولي وي له موره پلاره
ښه تنسته لري سپینه چوتاره
که باندي خیري یا ټکي پرېوزي
پاکیزگي دَه ورته تیاره

ځار تر هوښیار شم دَ هوښیار خبري
دروغ رښتیا ئې دِي واړه شکري
دَ نادانانو رښتیا څه سود لري
چه ئې خبري دِي له خیره لیري

ارمان دَئ دریغه ځما گلزاره
عنچه ریژېږي اوس له شاخساره
مځکي "طاهر" مي در لَره درغي
بدرنگ ئې مه کړه دَ خداي دَپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ احمقانو بې ځایه چاري
څه هونبره نه دِي چه ته ئې شماري
ښېګړه دا ده چه رنګ ئې مه ګوره
ورسَرَه مړده قدم په لاري

نن په نظر راغله یوه وزیره
ښه ترتیبت وه هم تر کشمیره
زلفې ئې ښې وې دَ تیبت تر مښکو
په تورو سترګو وه دَ کشمیر میره

څوک چه مرور شي له پیره میره
خالي به نه وي له غمه ویره
زړونه چه زړونه دئ لکه ماران دئ
زهر و مُهره لري په ځان خبیره

هندکي تور سکاڼ دِئ له موره پلاره
پښتانه واړه سره سپین اې یاره
تاثیر که تخم آب و هوا لري
ته واړه وګڼه له کردګاره

نافې دَ مښکو دِئ دَ دانا خبري
څو ئې پرانزې نګهت ئې نغري
دَ نادانو خبري هوړې دي
دَ مښکو بوي شي په هوړو لیري

(c) ketabton.com: The Digital Library

دين دئ که دل دئ که عقل صبر
له ما ئې يووړل واړه په جبر
اوس راته پاتو دا يو نفس دئ
دا به هم يوسي بچي دَ گبر

شته ستا خبري پنډ پنډ شکري
پنډ پنډ شکري شته ستا خبري
په هر سپي نغري په څو شکري
په څو شکري په هر سپي نغري

ځما توبه دَه له نادان ياره
چه ئې ياري ده ميرڅي تياره
دی به دِ ښه غواړي تا ته به بد شي
غم به پيدا شي دَ ده له پياره[1]

پيريِ رانيول له ما څو کاره
ولاړم دَ غشي دَ توپک له ښکاره
چه مهر مينه ياري ترې غواړم
را پوري خاندِي ځوانه نگاره

خواړه دَ مهر وي خواړه دَ زهر
وريځ دَ رحم وي وريځ دَ قهر

---

١. دا کلمه هندي ده يعني مينه او محبت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځني وریځي واوري اوبه وي
ځني ږلۍ تندري دَ دهر

وفا به نه مومې له هره یاره
یارۍ مکړه له چا هوښیاره
دَ اوس یارۍ دَ وښو خوني دِي
وا ورته خونه دَ وښو تیاره

واړه فاني دِي دَ دنیا چاري
په ځاي تل نه وي سَرَه قراري
چه زړه ئې وتاړه باندي یکلخته
دَ هغو سړیو دِي بخري خواري

توري زلفیني لکه سنبل لرې
خوبي دَ حسن زیاتي تر ګل لرې
چه د سړیو په زړونو ګرزي
ته هغه هونبره زیبائي کُل لرې

ښې دي تر مښکو دَ وطن خاوري
تودې اوبه دِي دَ وطن واوري
زړه تا خسړي دَ لوي دریاب کړم
اوس به په کومو موجونو ما وړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ گل تر پاڼيو نازک اندام لرېِ
شيرين تر قندو دَ خولې دشنام لرېِ
خيال به ته نه کړې نور به ئې څوک کا
چه پخپل حسن دماغ مدام لرېِ

هوښيار چه واروي دَ پند خبري
وربانديِ لگي لکه شکري
نادان دَ خرونو په شمار حساب دي
دَ پند شکري په خورنو نغري

زړه چه روان شې په لاري لاري
فايده ئې وايه و ما ته باري
څو پسي درومې اندوه به مومې
ټولي به نه کړې پريشاني چاري

چه راته غوټه دَ ورځيو ميان لرې
په زړه دِ څه دئ بيا کوم گمان لرې
ناحق دَ بدو گمان ښه ندي
کافره نه يې ته هم ايمان لرې

په چا نه پسندې گراني دشواري
په تا به نه درځي دشوارِي چاري
په خدايږو واړه جزا سزا لري
تر ښنو که لانديِ کړې ميږي په لاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاري له بده بد خویه یاره
شلوې ښه دَه په څو اعتباره
که ښایسته وي جور و جفا ئې وړه
گلونه کله وِي دَ باغ بې خاره

په روم په شام شي دَ لیلي خبري
په هند په سند شي دَ مجنون سندري
عشق مي په مثل نافه د مښک شو
چه بوي ئې خپور شي په نیژدې په لیري

که چیري وویني عیب له یاره
ښکاره ئې مکړه دَ خداي دَپاره
عیب پوښي ښه ده که عیب جوئي ښه ده
فکر دَ دواړو وکړه هوښیاره

په حق ولاړ اوسه اې ناصبوره
صبر کړه صبر دَ صبر توره
چه څوک پلاس کا ما امتحان وکړ
فتح دایم دَه ورته حضوره

چه پاک زوولي دِي له موره پلاره
ناپاک ئې مکړه پروردگاره
دین و دنیا لره پاکي پکار ده
ناپاک به خوار وِي په دواړه داره

(c) ketabton.com: The Digital Library

درويشي دا ده که تل حلال خورې
که تل حلال خورې بيا دَ خپل مال خورې
کښېنې وعدې کړې مخ دِ خداي تور کړه
پردي مالونه پدا ټېټال خورې

عاشق وېزار دئ له موره پلاره
پروا ئې نه شي له نوره ناره
و ځان ته شا کا تر ايمان تير شِي
کفر قبول کا دَ يار دَپاره

ښه ئې پسندلي عقل تميز لرې
ځو وايې هونبره هنر هر څيز لرې
موسيٰ دَ خضر په پيروي ته
دَ دې خبري خبر که نيز لرې

که زور د فيل لرې زړه دَ ضيغم لري
له تا چه غم لري ځني به غم لري
علاج ئې وکړه له پسه خوب کړه
په خپله خونه کښې چه مار لړم لري

(c) ketabton.com: The Digital Library

ړ

ته ولاړې درنګ ته خپل ځاي دِ درنګ کړ
په درنګ دِ ولي دا هونبره درنګ کړ
ستا په فراق کښ لکه نارنج شوم
غم دِ هم چيري ځما دَرنګ کړ

چه عيب نه لرِي که هسي يار غواړي
دا هسي يار به په کوم دَيار غواړي
بې عيبه يار به چيري بيا نه مومې
که ګرزې ګرزې جهان بسيار غواړې

خدايه چه پاک دِي ناپاک ئې مکړه
دَ ناپاکانو صابون توبه کړه
چه په مخ رونې و ګور ته درومي
کرم دِ ډېر دَئ ما هم هغه کړه

چه آئينې ته ښکاره ديدار کړې
آئيه درسته سَرَه ګلزار کړې
چه شونډِې کښېږدې دَ جام په مورګو
اُوبه په جام کښ رُبِ انار کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اور که بڅري وِي ځني به وېره کړي
غلیم که څړي وِي ځني به وېره کړي
نور نور رنځونه به و تا ته څه وایم
ښځي که خري وي ځني به وېره کړي

دَ هر سړي سَرَه چه آشنائي کړي
نه چه په طمعَ ترې روښنائي کړي
دَ آشنائيِ سَرَه غمونه دي
ځان به ترې ژغورې که دانائيِ کړي

پلار ئې په بند کړ ورور ئې بند بند کړ
ځان ئې هم شیخ کړ هم دانشمند کړ
اوس په غزا کښ خبل ځان غازي بولي
په څو څو رنګه ئې خپل ځان څرګند کړ

چه هونبره قهر دَ ګوتو مروړ کړي
په دا پوهېږم زړه به را سوړ کړي
چه اوس دِ نوي په لاس نیولي دئ
بې بخته نهَ یې که دا کبر زور کړي

نادان په خپله دَ ځان غم ډېر کړ
نابودي پوهي سَرَه تېر بېر کړ
هغه چه هېر بویه هغه ئې یاد دي
هغه چه یاد بویه هغه ئې هېر کړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

له خپله یاره چه بد گوئي کړي
دَ اغیارانو چه دلجوئي کړي
حق شته انصاف شته عذاب ثواب شته
ولي دا هسي ناپېرجوئي کړي

له تا چه وېره کا ځني به وېره کړ
یا به ئې وېره له زړه بدره کړ
که ئې دَ وېري علاج در ونشي
مټ کړه چه زر ئې مهم تر سره کړ

تعلیم دَ زاغ و زغن که ډېر وکړي
ښکاره به پرې کله دَ باز په څېر وکړي
دَ ترخې اوسپني توره کړه سازه
غزا به کله په هغه شمشیر وکړي

عزت په دا کښې چه هیڅ دروغ نکړي
دَ چا له غوړه خوانَ آروغ نکړي
که زړه دَ یار ساتې دَ یار په راي درومه
خپل زړه چه بد نکړې بل زړه به روغ نکړې

مرد یې که هیچېري وېره ه چا نکړي
طمع له چا نکړې غم دَ دنیا نکړي
که لوي منصب لرې خاص د بادشاه وي
له میره پیره به خوف او رجا نکړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ربَ و ما ته دولت اقبال راکړ
په لون لون دَ دنیا مال را کړ
حرام که شبه دَ کار دَپاره
چه مي تر ستوني ځيِ هغه حلال راکړ

غافل خوږ عمر په ځان کندهېر کړ
امید ئې لږ شو حسرت ئې ډېر کړ
نه ئې څه ورکړل نه ئې څه واخیستل
عمر ئې هسِي حبطه تېر کړ

په مار چه وار جوړ کړې که گذار پرې نکړې
خپل زړه خو وَپوښته چه زړه دا څه کړې
که غول توب دئ که ښاغل توب دئ
خود په زړه کښ ننداره وکړې

خپل ځان ئې روغ کړ یار ئې بیمار کړ
یو څه ښه یار دَئ خوشحال چه یار کړ
لا یو ناترس دَئ یا ئې یاري نه زده
یا ئې پکار نه دئ تر ځان ئې ځار کړ

زویو مي خوي دَ ختکو نور کړ
ځما په نقش ئې پوري سور اور کړ
وخت دَ گټنِي دَ نام و ننگ وُ
بدُو زامنو را څخه خپور کړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څوک دِ وښکنځي غیرت پیدا نکړي
دَ ده و سر ته توره تر ملا نکړي
نه حمیت لرې نه شرم ننګ لرې
مردِي دِ نشته غیرت پدا نکړي

له دې دنیا نه به آخر سفر وکړې
پاتو به نشي که ډېر هنر وکړې
عمل دَ نېکو دَ وړاندي واستوه
ښه نام دلې پرېږده که هونبره چر وکړې

وخت دَ بهار دَئ خوشحاله څه کړې
ولي ګلګشت دَ ګلونو نه کړې
سترګي مي تتي شوې ګل ته به څه ګورم
پیريِ چاري را باندي وکړې

ما چه دا هسي در پسي ځان کړ
دَ دنیا کور مي در پسي وران کړ
د زړه په حال مي واړه پوهېږې
که ډېر هوښیار ئې ځان دِ نادان کړ

یو موتِي خاوري وِي هونبره دماغ ورکړي
ننه په زړه کښں دَ عقل څراغ ورکړي
دَ ملک دَ بندو دَ بست خبري
فکر دَ کښت و دَ کر دَ باغ ورکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشحاله څو به فکر تدبیر کړې
غم به دِ ورک شي دا کار که ځیر کړې
چه نیکي بدي درته رسېږي
که حواله ئې ته په تقدیر کړې

ځواني چه ولاړه ور سره ولاړې
ډېري خوبیَ که ژاړې ژاړې
بیا به په بیارته ځواني را نه شي
که ئې له پیره له طبیبه غواړې

چه چا ته ورکړې بیا ئې پرې زباد کړې
خپل ورکړه ګوره واړه برباد کړې
که توره ما ته کړې په جنګ کښ هیڅ یې
کار دَ مړاني چه چا ته یاد کړې

درخو هوښیاره وه ځان ئې نادان کړ
نوم ئې بد اصل دَ آدم خان کړ
تل ئې د مور او دَ پلار پېغور تاړه
په زړه مَیَنه کار ئې دا شان کړ

دم واهه نشي دا چه خدائي کړې
څوک فرعوني کړې څوک موسائي کړې
چه دواړه توکه دِ یو رنګ پیدا نکړل
کبریا ئې کړې که دانائي کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ډکي خوني وې چه مرګي لوټ کړې
څو خلقې ئې سَرَه کوټ کوټ کړې
مرګ يو تريخ جام دَي درته نيولي
څو به ترې خوله نيسې دا جام به ګوټ کړې

اې چه له ما نه علم مکتب غواړې
دود دَ عجم غواړې دود دَ عرب غواړې
روغ يې که روغ نه يې راته ووايه
له عاشقانو چه ته مذهب غواړې

خپل دِ پردي کړل پردِي به خپل نکړې
خصلت دِ بد شو خصلت به بل نکړې
غم دِ په برخه شو ښادي به تل نکړې
چه ناقابل يې ځان به قابل نکړې

چه کنګه پيغله شوې کبر دِ ډېر کړ
خصلت دِ واړه په بل بل پېر کړ
چه سپينه خوله دِ ورته نومړې وه
هغه دِ ولي له دِله هېر کړ

اې چه ياري کړې په څو څو غاړې
په تله ورکړې په خروار غواړې
يار دِ دَ خپله لاسه په ګور کړ
بيا ئې په هاي هاي په ورڅ ورڅ ژاړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زه دِ ژاړم چه ته مي نه ژاړې
که زه دِ غواړم چه ته مي نه غواړې
کوښښ به واړه ځما برباد شي
ما به دَ غم په مزريو وداړې

مخ دي له ورايه راته عيان کړ
اور دِ راپوري په خانمان کړ
نظر دِ هورې په بل بل شان کړ
آشنا مي نه گڼې ځان دِ نادان کړ

څو به دِ تل وِي دا اوړي پاوړي
چه دِ په زړه وي په خوله ئې راوړي
څو ئې ونخوري کله به آوړي
چه بلا غواړي په بلا واوړي

په درسته ورځه چه تلاتوب کړي
دَ دنيا چارِي په څه آشوب کړي
خوشحاله پاڅه دا سړي توب کړې؟
چه چرگ به ويښ وِي ته به لا خوب کړې

چه خيال مکيز کړې هونبره خونريز کړې
چه خپل عاشق سَرَه خيال و مکيز کړې
رانجه چه پوري کړې په برندو سترگو
خنجر دَ جنگ او دَ فتنې تيز کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوار زړه مي واخيست په تا مي باندي کړ
تر ډېرُو ډېرُو اندېښنو مي لاندِي باندي کړ
سترګي د باز دئ زړه مي تمځري دئ
خلاصي ئې نشته اوس ئې دَ وړاندي کړ

خدايه دردمن کړې بې دردان واړه
چه واړه ژاړي د ما په غاړه
خوشحاله ملک دَ بې دردُو ډک شو
دردمن په نورُو ملکونو غواړه

ز

چا ته چه ښاه کينِي ښاه کښ پرېوزې
بلا چه غواړي په بلا کښېوزې
په ښو به روغ اوسې دا فکر ښه وکړه
په پړانګ پرهار وکړې بيا ور پسېوزې

دَ چا چه ډک وِي زړګي له رازه
که په وَيل ئې نکا خوله وازه
يا ئې له خولې نه ښه بوي روان شي
يا به ئې رنګ وِي دَ مخ غمازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په یجوز لا یجوز پسېوزې
واړه کوهي دي پکښې به پرېوزې
راشه په دین دَ قلندرانو شه
چه بې وسوسه په هر څه کښېوزې

درته به وایم دا دوه رمزه
که پوه پرې نشې لېمه دِ ووزه
څو چه د خپل وي خپل به د بل وي
تر سیال به نه وړې خبره کوزه

تر غرونه پرېوزه تر زړونو پرې موزه
دَ سرو مزریو په ډکه کښې موزه
چه څوک ئې نه پسندي هر چا ته بد وي
په هغو هسې چارُو پسې موزه

په غرونو مه ځه تر غرونو پرې موزه
تر غرونو پرېوزې تر زړونو پرې موزه
زړونه څه واړه برابر نه دي
درومه تر زړونو دَ مړونو پرې موزه

سردار ته بویه دا یَو څو خیزه
چه مَړَني وِي ځما عزیزه
داد و دهش لري دین و دانش لري
نه بې رشتیا وِي نه بې تمیزه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ږ

نیستي هستي دَه که ته پوهېږې
لوئي پستي دَه که ته پوهیږې
بده تر هر څه په دا جهان کښ
خود پرستي ده که ته پوهېږې

زړکي دَ ښکار خورم بره دَ مېږي
دَ سړو اُوبو یم دَ تَودې غېږي
تنګ لنډ مې مکړه پل دا څو توکه
بې نیازه خدایه که دعا مې نغوېږي

هوښیار ته ګول شه که ډېر پوهېږې
څو خاموشي کړې نه به ستوهېږې
منګي چه ډک وِي کله آواز کا
څه ښه دلیل دئ که پرې ګروهېږې

س

څو چه توانېږې هونبره نافع اوسه
تل تل دَ نیکو دَ خصلت واضع اوسه
سود ئې تر جود تر کرم دَ پاسه دَئ
دَ خداي دَپاره متواضع اوسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ته پادشاه بې دَ تخت دَ پاسه
خداي ته گداي شه خبر شناسه
عارف دَ ځان شه دوست دَ سجان شه
غير فکرُونه له زړه وَباسه

زويه مي ډېر دِي واړه عزيز اوسه
په هَره چار کښې صاحب تميز اوسه
خو يَو بهرام دَئ په خوي ناڅيز دئ
لکه ناڅيز دَئ هسي ناڅيز اوسه

په زړه دَ دواړو خلقو نيکخواه اوسه
هدايت کړُوني دَ هر گمراه اوسه
طمع له چا مکړه سخا په هر چا کړه
بې تخت و تاجه لکه بادشاه اوسه

خوي دَ خوشحال راوړه په زړه خوشحال اوسه
په زړه حلال اوسه په خوله حلال اوسه
مَيَن په شرم دښمن دَ مال اوسه
دَ نور چا مشه دَ ذوالجلال اوسه

که هر څو ډېره ده دنيا تر قياسه
ځاي دَ دنيا کړه تر زړه دَ پاسه
زه به فتويٰ درکړم چه باک ئې نشته
دنيا سودمنه وِي وَ تا ته ناسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په عدل و داد کښې په هر چا سم اوسه
وقار هم دا دَي په توره کښې کم اوسه
که ته په کبر دَ ځان لوئي غواړې
ګيدي دَ وژلو يې يَو مار لَړم اوسه

طباح چه وَوزي تر يَو څو لاسه
ورځني وخورِي دَ پاسه پاسه
پاتو خوراک ئې خوراک دَ سپيو دَئ
په دا خبر شه سخن شناسه

په شرم ننګ کښې دَ دنيا وَلاړ اوس
دَ دين پکار کښې له دنيا ولاړ اوس
په خپلو باغ شه رو رودبار شه
و بيګانه وُو ته سخت لکه ګاړ اوسه

آسمان که نه کا خِسَت دَ پاسه
لکونه راشي دَ خوشحال تر لاسه
چه تار پتار ئې په خلق نه کا
ته دا خبره له زړه وباسه

دولت چه مومي دَ چا له لاسه
نکبت هم مومي له هغه ناسه
دي دِ په مثل پروردګار شه
بد کړې که نه يې ترې بې هراسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ش

اندېښنې مکړه ډېري درویشه
دنیا به نه مومې تر قسمت بېشه
شکر غني لَره صبر درویش لره
که کا هم دا دِ کا هر چه شِي پېښه

چه ئې لرزه وه په ملک له جیشه
زړه ئې ښادکام وُ له هره عیشه
گوره په گور کښ هغه شاهان دِي
چه ږغ ئې نشِي دَ مرگ له طیشه

ما دَ دانا کړه دا وینا خوښه
ړانده دِ نه ځِي بې عصا کښه
طمع مرغونه په دام بندي کا
سړی خواریږي له خپله اشه

ض

دَ ښو خبره دَه په هر چا فرض
درته به وکړم پوره دوه عرض
دَ بدخواه ومنِه د ښځو مه منه
له مرگ مه تښته تښته له قرضَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ق

و خداي ته خوار دي بهتر د خلق
له ځانه پرې کړه باور دَ خلق
که خپل دَ خداي يې په حقيقت کښې
مؤمن دَ خداي شه کافر دَ خلق

ک

له زاغه زده کړه دا دوه درې توکه
يَو چه رزق نړدي کانده ته دوکه
بل چه دُخول کا مخفي له خلقو
بل چه په تراه وِي له واړه لوکه

بارک مَيَن دئ په دا دوه توکه
په سپينه وازده په سپينه روکه
بولاق دَ وينځي په خوي خصلت دئ
ور لَره بويه لويه متروکه

که پند مي نغوړې مکړه دوه توکه
خواست دَ خسړي له خپله روکه
دروغ خبره په خوله را مه وړه
په کار و بار کښې له واړه لوکه

څونبره د خوا ده و ما ته ډکه
چه تَشَوِې ئې په ما فلکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم دِ پېري کړه په ما تعيينه
هم دِ مېږخي کړه دَ مغل را لکه

په نيلي سپور يې کرکره لکه
دعوا دَ کبر په زړه کښ کلکه
که فهم وکړې چمجي دَ غُلو يې
هونبره لوئي کړې دَ غُلو ډکه

تل ئې خبري له ښه خوراکه
ذکر مذکور ئې له ښه پوښاکه
خپل کسب هيڅ نه واړه له ظلمه
هي توبه توبه له هسِي ژواکه

گ

جن په حجاب کښ دَ مور له ځنگه
مگر ځان ژغوري دَ مرد له چنگه
که په صحرا گرزي که کوڅه گرده شيِ
شنده به ور کا په خپله تنگه

هر گوره ښه ئې دَ باغ سل برگه
سر دِ راوکيښ دَ شير له تخرگه
ستا په ديدار مي سترگي خوږيږي
زړه مي را وَوت دَ غم له درگه

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زړه دِ خلاص وِي دَ شک له رنگه
اندوه به نکړې دَ غليم له جنگه
بړستن دَ خوب دَه که صف دَ جنگ دئ
دا دواړه توکه نه دي دوه رنگه

که سَرَه تولي کرې دَ کلي چرگي
نه واړه چرگي نه دَ باز سترگي
نه دوه سو کښلي جونه بې باکي
نه يوه کښلې دَ پاکي پېرگي

مغل بې قدره پښتون بې ننگه
توبه له توري توبه له جنگه
تسبيح په لاس کښ په نظام پور کښ
ناست په مسجد کښ جمدر تر څنگه

غليم مي زر دِي په دا دوه رنگه
لکه چه راشي ځي مي له چنگه
بل په آسانه را لَره نه راځِي
بې سپيني توري بې ډېره جنگه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ل

دَ ځان مي وليدَل اخوان مي وليدل
ياران مي وليدَل دوستان مي وليدل
چه ښه مي ځير کړل واړه سړي ندي
سګان مي وليدَل ددان مي وليدل

چه ئې مخمور وې سترګي بې مُله
سنبل ئې هيڅ وُ تر ښه کاکله
وګوره ولاړل هغه مخونه
چه ښايسته وُ دَ باغ تر ګله

راشه که ګورې اهل نا اهل
يَو ابوبکر وُ بل ابوجهل
په ابوبکر محمدﷺ نمر وُ
په ابوجهل تر سَهَا سهل

دا سبز ګلونه ګوره خوشحاله
ګوره چه څه شِي تر بله کاله
لکه چه ګل دَي هسي ستا عمر دي
راشه خبر شه له دې مثاله

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ډېر اغزي لرِي په څنګ کښې ګله
اغزي دِ نه ويني شيدا بلبله
چه پر مَيَن وي عيب ئې نه ويني
هر څه ئې آخلې بې تامله

ياران مي ولاړل تر خاورو لاندي شول
موږه ئې پرېښوو تر موږ دَ وړاندي شول
په ګور ئې ورشم سپاندِي پرې ووينم
مګر زموږه دَپاره سپاندي شول

چه دَ ليدل وُ هغه مي وليدَل
چه دَ خوړلو وُو هغه مي وخوړل
آخر که ګورې دا واړه هيڅ دي
لکه مي ووَيل هسي مي ومَنل

دا يم زه تير شوم تر اويا کاله
ته را خبر يې يا زوالجلاله
دا غم مي نه دئ له اعداء ليدلي
لکه ئې وينم له خپله آله

که لوي ملا شي په لوستل لوستل
آدم که نشي لوستن[1] دي لوستل

---

١. لوستل: يعني ويل، قرائت (لوُستل) يعني خپورول او تيتول او خرابول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځني لُوستل کا ځني لوستن کا
په شان شان کېږِي سبق آخيستل

وخت دَ پېرئ ِ راغَي خوشحاله
لا دِ په زړه دِي دا يَو څو خياله
خيال دَ ننگونو خيال دَ جنگونو
خيال دَ دلبرو له خط و خاله

دَ مرد دَ علم دَ هنر له حاله
زر خبر دار شي له قيل و قاله
دَ نفس له حاله ئې هاله خبر شي
چه ورسَرَه وي په يو څو کاله

خبر هيڅ نه يم له خپله حاله
حال مي به څه کړې يا زوالجلاله
تکيه مي ستا ده ستا دَ کرم دَه
دايم در تلوني شوم ډک له وباله

که ښايسته يې په مخ تر گله
بوي د جفا ځي ستا تر کاکله
گل که زيبا دَئ چه بې وفا دَئ
ځکه فرياد کا ځنِي بلبله

(c) ketabton.com: The Digital Library

گل ته گويا شوه دَ باغ بلبله
چه ناز ډېر مکړه دَ چمن گله
گل وې په بخره دَ کښليو ناز دئ
خبري مکړه بې تامله

گل په شونډو په مخ من کلي
سترگي دَ باز دِي بانه منگلي
که يو لک کښلي وبله ټولي شي
يو لک من ته يې نوري من گُلي

غريب يم بولم دَ غربت بدله
رنځور شو دواړه دَ بابا دله
نابود بولاق دي که بر وړي دئ
راغلي مه وَي تر بَرمَوَله

زه هيڅ خبر نه يم له خپله حاله
هغه جنين يم بې قيل و قاله
وړي شم وژاړم موړ شم خندا کړم
هونبره پوهېږم په څو اشکاله

(c) ketabton.com: The Digital Library

م

دا یم که زړه له دلبرُو ونیسم
پسي ړندیږم زړه به په څه نیسم
څو مي ژوندون دَئ پدا دنیا کښ
زړه به له کښلیه مخه وَ نه نیسم

ما وې چه تا به دَ ځان په رنگ کړم
لکه ملنگ وې زه دِ ملنگ کړم
سږ دِ دوهین شوم تَر بله کاله
دَ ځانَ به لویه مصلې لنگ کړم

نه مرد دَ کفر نه مرد دَ دین یم
نه دَ گمان یم نه دَ یقین یم
په دواړه توکه مذبذ بین یم
هم په زړه تور یم هم په زړه سپین یم

قرآن دَ وړاندي په لاس کښ جام لرم
په لون لون حلال حرام لرم
عمل مي تریخ دَئ که خوږ کلام لرم
نه درست کافر یم نه درست اسلام لرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

لینده چه نه وِي په غوږ یوسمه
غشي چه کوږ وي پر خانه کمه
نه به دَ نخښي گذار پرې وکړې
نه به په غشي کړې غرڅه بې دمه

دا ته یې یاره که دا زه خواب وینم
تا ته یې یاره که په شپه آفتاب وینم
چه ستا دَ زلفو نگهت مي ولیده
مه تور عنبر وینم مه مشکناب وینم

چه جدا شوي یاران تر زړه کړم
لېمه په ډېرو ژړلو سره کړم
کښېنم بیا صبر دَ خداي په کړه کړم
چه صبر نه کړم وایه نور څه کړم

دا ډېر فکرونه چه صبح و شام لرم
چه فکر وکړم واړه ئې خام لرم
خلق په منځ کښ دَ اختیار خبري کا
فهم مي وکړ دَ اختیار نام لرم

دَ څرخ له څرخه و څرخ ته ساز شوم
نیازمن دَ هر هر ناکس دَ ناز شوم
لکه په لاس دَ بې شناختو کښېوزِي
هسي بې قدره پر ماتي باز شوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

په زړه کښې ستا دَ کوڅې غبار لَرم
په سر کښې ستا دَ پيالې خمار لرم
پرېشان دَ زلفو بېمار دَ سترگو يم
زه دا دوه توکه له تا يادگار لرم

په غم دِ سوي لوغړن زه يم
سبا بېگا دِ په اوښيو اُوبه يم
دَ عشق سپاره دِ په ما هړانده کړه
په رنگ ځبېښلي سوي په زړه يم

مست يم په سر کښې مستي دَ مي لرم
چه په نشا ئې کي کي کي لرم
رقص مي په تار دَ هغه رباب دئ
چه په نغمه ئې هَي هَي هَي لرم

پيري په ما راغله زه ئې خراب کړم
په پېچ و تاب ئې دَ هر اسباب کړم
هر هر اسباب ئې له ما نه يووړ
فائده مي کومه چه پېچ و تاب کړم

يار مي کافر دئ زه مسلمان يم
دَ ده له بده خويه په ځان يم
زړه ئې ځما له کوگله وکيښ
ځني په وېره دَ خپل ايمان لرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځار شم بلهار شم دَ يار تر نامه
دَ يار تر خطه تر ښه پيغامه
باد چه را والوزِي دَ يار له لوريه
ور سَرَه راوړي خوښي تمامه

سخ خو د ما دي چه هسي يار لرم
چه ئې له لاسه دا زړه خوار زار لرم
که راته کښېنې په تا ډېر کار لرم
در به ئې پرانزم دَ گليو بار لرم

تا چه پيدا کړه هونبره اقوامه
حکمت دِ څه دَئ يا ذوالاکرامه
تا چه پيدَا کړه حکمت ئې تا زده
موږه هيڅ نږده په دا تمامه

چه ځان ته گورم لا هسي زوږ نه يم
چه څنو څنو چارو ته جوړ نه يم
چه غاښ مي پرېوتل فساد را وشو
که هر څو غوښي خورم به غوښي موړ نه يم

نه زر په کور کښ نه کښت و کار لرم
وابست له ځان سره تر سل بسيار لرم
رازق دَ خلق يې په دا اقرار لرم
څه غم چه تا غُندي پروردگار لرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

له خپله بخته و چا ته زار کړم
زر مي اغيار شي چه زه ئې يار کړم
نور مي توبه ده که اکوړي راشي
نه به ئې يار کړم نه به ئې پلار کړم

زه که مي خور يم يا شاهد باز يم
فسق و فجور کړم گنده په نماز يم
اندوه مي نشته خبر په راز يم
په ولا تَقنَطوُا و کرم ته ساز يم

زه تا پيدا کړم به دا قائل يم
که بيا مي وژنې دلگير په دل يم
وايې چه بيا به دِ بل ژوندُون وِي
هر چه ته وايې زه په منل يم

دَ کوب و چوب دِي دا څو اقوامه
اول عورته واروه اې خامه
آسونه خرونه مرَيونه اوړکي
بل رعيت دَئ په دا تمامه

خالق ځما يې په دا پوهېږم
حکم دِ حق دَئ منم گروهېږم
چه دِ ظلوم او جهول پيدا کړم
په بد مي نيسې دا اندوهېږم

(c) ketabton.com: The Digital Library

پيري په ما راغله زه ئې تاراج کړم
زه ئې محتاجو وته محتاج کړم
رنځ دَ پيرئ دئ بتر بتر شي
فائده ئې کومه چه ئې علاج کړم

منصور چه مست وُ له هغه جامه
جرعه ئې راغله ځما تر کامه
منصور په دار شو زه به لا نور څه شم
که راز مي ورشي تر خاص و عامه

که ويني ژاړم گرېوان چاک چاک کړم
په غولي گرزم غوغا بلغاک کړم
په دا به تللي ياران را نشِي
سکه بايده دا دي چه ځان بې باک کړم

خواره حيرانه بني آدمه
په هيڅ غمجنه په هيڅ بې غمه
خاندې وژاړې وژاړې خاندې
دا چار دِ تل دَه له عمره سمه

تر غينَ تير شوم دا هسي زه وينم
احوال يَو دوه ويني زه يَو اُوه وينم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترف که درشم غفد[1] سبږ کال دي
اوه به شل وينم دا کار زه ښه وينم

که هر څو مست يې اې دُر د آشامه
مستي دِ هيڅ ده ځما تر جامه
ته لا َخبر يې له ننگ و نامه
ځما مستي دَه علي الدوامه

اولاد مي ډېر دي منت دَ خداي لرم
دَ واړو مهر په زړه کښې ځاي لرم
يَو څو بد بخت دي زوال ئې ژر وشه
دَ دوي له بده خويه هاي هاي لرم

مرگ را نيژدې راغي پيرئ کر کړم
غاښونه لاړل غم دَ بصر کړم
وخت دَ آرام وُ دَ زړه دَ کام وُ
قسمت په غاړي په غرونو سر کړم

تل به شړلي لېږلي تا يم
بيا په دا کار کښې کېږلي تا يم
چه ستا په نه ديدن دَ ځکندن شوم
که مي ته نه وژنې وژلي تا يم

---

۱. ١٠٨٤.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ځان ته وګورم ځان ګنهګار لرم
دَ نفس له لاسه فریاد چغار لرم
حال مي به څه وُ که استغفار نه وي
شکر چه ژبه دَ استغفار لرم

دَ مرد چه نه وِي وینا محکمه
په ده به نشي درغله سمه
چه یو ئې زړه وِي یَوه خبره
خلاص وِي له همه خلاص وي له غمه

خبر دَ دهر په مکر دروه شوم
دا څه چه ښاد شم یا په اندوه شوم
نه ئې ښادي شته نه ئې اندوه شته
دواړه فساد دِي چه ښه پرې پوه شوم

مرګ را نیژدې راغي زه لا غافل یم
په شور و شر کښې دَ دنیا تل یم
په تور وېښته مي سل ګناهونه
په سپینه ږیره لا ډېر خجل یم

که ته جفا کړې زه به وفا کړم
که ته ښېرې کړې زه به دعا کړم
څو دا جهان دئ هونبره دِ ته وې
که ته مي نه وې نیاز به په چا کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

زویه که هسِي وِي لکه چه زه لرم
که هر څو ډېر دِي يو زويه نه لرم
يَو يحيي خان نشو يَو اکوړي نشو
چنجو منجو دي پټ به ئې څه لرم

دَ ښکار پکار کښ که هر څو ښه يم
چه باز مي ځان دي هغه يو زه يم
په باز که هر څو قاز و کلنګ نيسم
بړيره مي سپينه شوه مير ښکار لا نه يم

دا آزميښت ګوره په ما چه زوړ شوم
له نورو چارؤ په زړه کښ سوړ شوم
را پاتو مينه دَ ښو دلبرو دَه
چه زوړ شوم لا ئې په عشق کښ جوړ شوم

خلق هوښيار دي زه لېوني يم
نه اوسني يم لا لرغوني[۱] يم
هغه چه لافي دَ هوښيارئ کا
تشي درمي دي پکښ ګنَي يم

هونبره خطا لرم څو چه عاقل يم
هونبره هوا لرم خو چه فاضل يم

۱. يعني سابق، دمخني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تسپې په لاس کښې زړه په وسواس کښې
ولاړ په باطلو کارونو تل یم

اوس زه په خپلي چارِي خورسند یم
مال ملک مي نشته زاهد څرګند یم
خو دا عالم مي ور پسي نه پرېږدي
لا ځني نه شلیږم په قسمت بند یم

توبه مي وکړه له میو پیر شوم
پسرلي چه راغي په زړه دلګیر شوم
دَ ګل په مخ مي باده را واخیسته
بیا دَ ځوانۍ و کار ته خیر شوم

مرګ دَ نا اهل سبا بیګاه غواړم
دعا مي دا ده الله الله غواړم
ځما توبه دَه دَ بهرام له خیره
دَ ده له شره امان پناه غواړم

لکه ملنګ وې زه دِ ملنګ کړم
لکه بې ننګ وې زه دِ بې ننګ کړم
څوک یې خبر دِ ذاته نه یم
په څه خپلوي دِ دَ ځان دَ څنګ کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سردارۍِ چه پوهېدلي يم
سرداري غم دَه ترې ترهېدلي يم
ور ځني وتښتم په غاړې غرونو
لا ئې تر اوسه په غم نيولي يم

چه خپل عمل ياد کړم خاوري په سر لرم
ډک له گناهَ تمام دفتر لرم
وخت دَ حساب راغي بله تکيه نشته
تکيه دَ خداي لرم دَ پيغمبر لرم

که نور په نورو چارو جلي ستا يم
زه به دَ تورو په کار علي ستا يم
ورود دَ رسول دي ورباندي ښائي
که ئې له فرقه بيا تر تلي ستايم

دَ چا چه نه وِي دَ سترگو شرم
درته به نه وِي په پندونو نرم
ځني امان غواړه که دِ بسر وِي
پلار والي پريکړه دَ بې آزرم

که دِ له خويه چا ته فرياد کړم
يا هيڅ دم نه وهم صبر بنياد کړم
په دواړه توکه ځما پروا نکړې
يَو څه ناترس يې څه به دِ ياد کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

په غم کښې شوخه بني آدمه
درباندِي راشي څو څو ماتمه
شيرين ياران دِ په مرگ جدا شِي
سخت يې چه نه چوي له ډېره غمه

زه په خپل ملک کښې خو دا دوه دم لرم
ښايسته پردي نصرت قدم لرم
يوه مي توره دويم مي ډال دئ
پدا څو توکه عرب عجم لرم

په خوب کښې هر کله بوي دَ دنيا وينم
جرگې جنگونه هوس هوا وينم
مگر يکلخته دَ دنيا سړى يم
چه نه يَو شيخ وينم نه يَو مُلا وينم

خبر هيڅ نه وم چه ورَځ وه کومه
چه زووم سعد وه که نحسَ شومه
غمه په چرته غلط غلط درومې
غرض په ما لرې دلې را درومه

شهره په واړه عالم مدام ښه يم
پرېبرده په خوله کښې دَ خاص و عام ښه يم
شيخه ته شيخ يې زه رند هيڅ مه وايه
ته دِ نېکنام اوسې زه خو بد نام ښه يم

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرگ را نيژدې شو زه دا ارمان لرم
که زوړ ليده شم اختيار دَ ځوان لرم
ارمان مي جونه دِي دَ نام جنگونه دي
مقصود مي ښکار دَئ غم دَ ايمان لرم

زوړ کړم غمونو دَ اشنا زوړ کړم
له کل هوسه ئې دَ دنيا سوړ کړم
څوڅو تاونه را باندي تير شوه
کومي مې وچ کړ هجران رنځور کړم

پريشان په ځان کښ په ډېر حيرت يم
څه وم دا څه شوم په څه حالت يم
چه تل مي ځاي شول غرونه رغونه
زه دا په چا پسي مجنون صفت يم

چه سر دِ خوږ شي امان امان کړم
وايم چه رنځ دِ واړه په ځان کړم
څو دا جهان وي هونبره دِ ته وي
که نه اور به پوري په درست جهان کړم

دَ ښکار په کار کښ زړه دَ ځوانۍ لرم
غم دَ پيرۍ دَ ناتوانۍ لرم
سترگي هغه ندي هغه قوت هغه ندي
چه باز په لاس کړم خو حيراني لرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایې جنت لرم حور او قصور لرم
بل دار تر دانه په نعمت پور لرم
چه وایې هسې دي واړه منلي
ما ته دا پرېږده چه دا حضور لرم

که دا گناه دي چه په تا چور چور یم
سکه سر تر پایه له گناه پور یم
دَ تورُو زلفو په مار دِ وخوړم
گونه مي زیړه په زړه رنځور یم

په غم غمجن وم په خوب کړمن وم
خلاص له غمونو ستا په دیدن وم
په خوب په هسي رنگه اوده شوم
چه خلق وینښ وي زه په خفتن وم

خواره حیرانه بني آدمه
چه دِ خمیر دي خاوري له غمه
یَو دمِ که وخاندې پدا دنیا کښې
بیا دِ ژړا وِي په څو څو دمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ن

کله د خاصو نصیحتونه
کله دَ عامو ملامتونه
لا دَ اوله په عشق کښې دا دي
بیا پسي نور نور فضیحتونه

نادان په سر لري ښیره زرینه
هوښیار دوه گزه پټکي لرینه
تر هر څه گوره دا بد ترینه
نادان چه پائي هوښیار چه مرینه

دَ مرد چه نه وِي لَمَن خیرنه
پاک وِي په ژبه پاک وِي په ژمنه
که زر بلاوِي اندوه دِ نکا
فرښتې به واړَوي بلا لَهَ دنه

ځواني مي ولاړه په غفلتونه
په غسرتونه په شدتونه
لولۍ چه زاله شِي تسپې په لاس واخلي
هسي مي اوس دي دا طاعتونه

و چا ته وایم دا ښه پندونه
چه دَ منلو مات شول بندونه
پلار د خپل راي شو زوي دَ خپل راي شو
جدا جدا دِي سرَه سندونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه غم ئې نه وِي له ناحقه خونه
اور به ئې ولگي په درسته خونه
نيست و نابود به شِي په دا دنيا کښې
هورې به پاڅي تور تور مخونه

پند دي سودمند دَي واوره تورزنه
اسانه نه ده دَ سر ښندنه
مصلحت مه پرېږده دَ خپله لاسه
هم به خپل راز لرې دَ زړه دننه

کار چه خفه شي په افکارُنه
واړه ابتر شِي هغه کارونه
ځني کارونه نن لکه گل دي
کانده هغه شِي لکه خارونه

تا ته چه شمار کا دَ چا عيبونه
چا ته نه شمار کا دَ تا عيبونه
دَ سخن چينو مخونه تور شه
په مخ ثتا کا تر شا عيبونه

اې چه خبري کړې خوږې شيريني
ولې دِ ووتې په عمل کښې سپيني
گفتار سور گل دَئ د انار دَ وني
کردار انار دَئ که ته ئې ويني

(c) ketabton.com: The Digital Library

هونبره ثواب دي څو مفسدان وژني
څو مفسدان وژني ګنه ددان وژني
و بال ئې واړه ځما په غاړه
فتوا دَ عدل ده څو چه بدان وژني

که کاڼه نه وَي دَ چا غوږُونه
موږه به ووې دَ سود پندونه
که ړندې نه وَي دَ خلقو سترګي
موږه به وښَيل ورته ملکونه

کښلي ځوانان دِي که کښلي جونه
پرې مي سلام دي موږه به ځونه
سخ دَ هغو دئ چه لمن پاک وي
قضا ئې نه وئ روژې نمنځونه

آخيست چه نه شِي په غاړي غرُونه
وري د عشق دئ موږه ئې وړونه
مست مست بارونه به مست مست اوښان وړي
غرض پرې څه لري غوايه يا خرونه

تا چه پيدا کړل هونبره ملکونه
ربه په تا شِي دا قدرتونه
که تا پرې نه کړَې دا بارانونه
واړه به هيڅ وُ دا سمي غرونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ربه چه مات کړې دا صورتونه
بيا به ئې ساز کړې په حکمتونه
د نور چا نه دي دا صنعتونه
ربه په تا ښائي دا قدرتونه

دروغ که آړ وي بلا له تانه
دروغ خوي مکړه اي ځما ځانه
راستي پرې مبږده له خپله لاسه
خداي به په تا کا گرانه آسانه

دَ شيخ شاب سَرَه تل طرباني
دلبري ښې دِي بې ادباني
هغه به ولي غم دَ پيرئ کا
چه تل تر ځنگ لري شکر لباني

نه سره سم دي واړه مړونه
نه سَرَه سم دِي دَ هر چا زړونه
زړه هم هغه گڼه چه لکه غر شِي
که باندِي را شِي هزار غمونه

چه تجلي وه هغه مخونه
سپيرې ايرې شول دَ گور په خونه
دَ صورت ونه تابوده ونه ده
هم ئې ښاخونه ځي هم ئې وېخونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه اوس ځپلوي شته نه پیوندونه
ګډ سرَه نه دِئ دَ چا سندونه
خوشحاله بس کړه خاموشي ښه ده
و چا ته وایې دَ سود پندونه

دین چه خالي شِي له ښه یقینه
کفر بهتر دَئ تر هغه دینه
چا دا خبره څه ښه وَیلې دَه
ما ته لینده دَه ناقصه مینه

که دِ هر څو وکړې دَ دنیا عیشونه
کوټونه مات کړې پخپل جیشونه
عمر دِ ډېر شِي له جَم دَ عمر
په تا به وشي دَ مرګ طیشونه

نه اور بشینه دَ خپلې خونه
نه چه غنمینه دَ بلې خونه
ځنو بې ځایه خوني تالا کړې
په ځاي مردانو خوړولې خونه

د مرد پیغور ده جامه وریښمینه
نه دِ مهینه وِي نه لا رنګینه
دا کِسوتونه دَ ښځو بویه
ښیوه دَ مرد دَه په جامه سپینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفس په آرام دئ زړه په خوندونه
دا دواړه زده کړه واروه پندُونه
نفس په لنده په وچه آرام وکا
زړه په خوندونو مات کا بندونه

قرآن چه لوست شي په هغه خونه
ځني به ديو کا ښه بيرونه
څو چه ښادیِ دَ دواړو کونو دي
پرې به دَ ده شي خونه مشحونه

دنيا مي وليدله دَ دنيا کارونه
ښادي ئې غم دئ گل ئې خارونه
څو درته پريوزي په انبارونه
په زړه دِ پريوزي هونبره بارونه

زه تا پيدا کړم له ما ؤطينه
بخره دِ را کړه دا دين متينه
دين مي منلي دَ پاک رسولﷺ دَي
ځما توبه ده له غيره دينه

څه ښه بادشاه وې شاه جهانه
هم غور رسه هم قدر دانه
چه ته ئې بند کړې زويه دِ نَدَي
يوه بلا دئ پيدا له تانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوښيار هغه دئ چه سخت جنګونه
تر خيرَ راولي په فرهنګونه
نادان هغه دئ چه پکار دَ صلح
ګډ کا دَ شر دَ فساد رنګونه

په فتنو ډکه توره اسمانه
لا به دِ کله شِي دا خونه ورانه
چه بل يو نوي جهان پيدا شِي
ګنُدِي څوک بيا مومي خلاصي له تانه

ما ډېر تېځلي دِي بد خوي آسونه
چه غلا دَ زړه لري بد وسواسونه
تېکه هيچري په متروکه نه ځي
که په وَهَلو سرَه کا لاسونه

هم مي دولت شته هم مي ملکونه
هم مو ځوانان دِي هم لوي لوي غرونه
دا واړه هيڅ دي په کوم حساب دي
چه په کښې نشته ښه ښه مړونه

چه عاشقي کا پريږدي ننګونه
قبول کا توري توبري جنګونه
خپل زړه خالي کا دَ يار وَ ميني ته
له زړه نه واخلي نور نور رنګونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هر څو تېر یې تر صحبتونه
علم ادب لرې فصاحتونه
لا به پخپله ژبه ډېر فهم کړې
دَ ژبې ډېر دِي قباحتونه

بلبلې څه غواړې له ګلستانه
ګل به بیا نه مومې بې له خزانه
لکه خوښۍ دَ ګل دَ وصل وِي
غم به ئې هونبره وي بیا له هجرانه

تر سر تر پایه کښلې مخونه
دا یو یوسف وُ دَ پلار په خونه
هر مخ چه ووینې زړه دِ پرې خوښ شِي
مخ هم هغه ګڼه کړه پرې سخونه

وُنه تل نه وِي سَرَه یکسانه
لښته وِي ونه نشي سته شي جانه
خوشحاله مکړه ماڼه له چانه
ته هم آسمان کړې په څو څو شانه

هغه مې سترګې وې چه په ملکونه
غرڅه به ما لیدل په لیرې غرونه
پیرې چه راغله چه را نیژدې راشِي
هاله ښه ځیر کړم آشنا مخونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

که عقل ورک شِي له دې جهانه
هيڅ پاتو نشي اې ځما جانه
هيڅوک به نه وائي چه زه نادان يم
هر يَو به ښه ګڼي ځان له لقمانه

دولت خيمه دَه زويه ميخونه
ښه زويه زېږِي دَ پلار په خونه
غم دَ مور پلار دَ دولت ناتار وي
تور شه دَ بدُو زويو مخونه

خوشحال چا ته وايې پندونه
خلق خوشحال دي پخپل سندونه
که زړه دِ وار کا ژبه قراره کړه
مات دِي دَ پند دَ باړي بندونه

نظر مي وکړ په کتابونه
ډېر ئې ښَيل دِي ډېر ئې بابونه
نوري به نشي ازلي چارِي
که ثوابونه نه دِي که عذابونه

هغه مي سترګي دِي چه په ښکارونه
غرڅه به ما ليدَل په کوهسارُونه
اوس چه باز واچَوم غوټه ئې نه وينم
آه د پيرئ دِي دا آثارونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرهم په زړه ږده په پرهارونه
دانا به ګل کړي نادان خارونه
په هر هره سوړه لاس مه منډه
پکښې به خوب کا خوني مارونه

چه در سره کښېني يَو څو شيطانه
ياران به ليري کړې له خپله ځانه
سود به دِ نه وِي بيا به ارمان کړې
ارمان به يوسې تر ګورستانه

چه خبردار شوم له دې جهانه
څه مسخرې کا په هر چا ځانه
هوښيار لا هونبره په ځان خوښ نه وي
لکه نادان کا خوښي له ځانه

خوشحاله مه کړه ماڼه له چانه
فکر په زړه کښې وکړه اې جانه
په تا چه کېږي دا هونبره چارِي
بلا دِ واړه دَه له خپله ځانه

هغه چه نه لري پنام و تنه
و مخ ته مه کړه دَ هغه کتنه
که سکه زوي دي يَو سګ ئې وګڼه
په ښه په بد ئې مه کړه پوښتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه چه پاکه وي او پاکدامنه
دَ دې په نور وِي خونه روشنه
پل دَ ناپاکي لکه اوربل وِي
په خونه بل شِي دَ دې له تنه

درته به وَوايم دَ ښکار رازونه
چه سَرَه ونښلي دَ ښکار بازونه
تر منځ به خلاصه شِي دَ ښکار هيلۍ
آسمان ته درومي په پروازونه

دا منصبونه دا انعامونه
واړه زندي دِي واړه دامونه
پښتون مغل به سَرَه دوستان نشي
خوشحال ئې مه وينه دا اکرامونه

دا اکرامونه دا انعامونه
دَ چا په ياد دِي هسي کامونه
په بوي دَ ميو مست شم صوفي يم
ساقي را سر کړل ډک جامونه

عثمانؓ دِ ووژمي خوني آسمانه
عليؓ دِ هم کړِ په تيغ بې ځانه
حسنؓ حسينؓ دِ دواړه شهيد کړل
اوس به ته واړَوِې توره له چانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ننگ خواهانو تربیتونه
دَ بد خواهانو سیاستونه
چه دا ئې نه وِي ملوک ئې مه بوله
که هر څو ښه وِي په خصلتونه

که کښلي ټولي شِي سرَه لکونه
را باندِي پریوزِي دا فلکونه
خپل یار به هیچېري پکښې غلط نکړم
که دا مي سترګي وي دا کولکونه

که ډېر ښکارونه وه که ډېر بارونه
واړه مي ولیدل نور نور رازونه
چه خبر دار شوم په انجام دَ چارِي
یا ږغ دَ توري دئ یا نمازونه

لاري دشواري غاښي غارونه
اوښان پرې بیایي په قطارونه
که څړه روې دَ غره په سر به ځې
دَ غره به سر به ځِي لښلي بارونه

چه دَ شیخیِ نمط لرینه
شیخي دِ کاندِي په ږیره سپینه
ځواني به ولي حبطه ځینه
ښه مخ دِ ګورِي شراب دِ څښینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په باغ کښې ګوره لاله ګلونه
یاقوت پیالې دِي غواړي مُلُونه
ساقي را پاڅه تر دا دَ پاسه
بې میو نشته تحملونه

پنڅه پنڅه شکري هسې شیریني
په هر سپي نغري په مخ نسریني
مین ستا هسې په غم کښې کسې
تلې خبري ستا شکرینه

ډوډۍ غنمینه وِي که اوربشینه
په وخت دَ لوږې خوږه لګینه
موږ دَ نباتو حلوا ته نه ګورِي
هوښیار به پوه شِي پدا رازونه

که باوري شي د ښکار بازونه
بیا ئې نظر وِي پروازونه
ښځې هم هسې دَ ښکار بازونه دِي
هوښیار به پوه شِي پدا رازونه

چه بد ئې ژواک وِي بد ئې رنګونه
نه مصلحت لَري نه آهنګونه
نه ډېر دولت لري نه ډېر عزت لري
له هغو څه غواړې شرم ننګونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ته وفا غواړې له ما نه جانه
وفا به نه مومې له دې جهانه
وفا به بیا مومې په بل جهان کښې
چه عوضونه نه وَوزِي له میانه

په تا که راشي ډېر محنتونه
یا راحتونه فراغتونه
ته ئې په نور چا حواله مکړه
چه ازلي دِي دا قسمتونه

دَ ملوکانو دَ قرب بامونه
لوړ دِي پرې نه خېژه پڼېر گامونه
که ناگهانه ورځني وَرغړې
روغ به بیا نه مومې خپل اندامونه

خداي دِ اضغاث کا دا وران خوبونه
چه اوس ئې وینم په آشوبونه
دَ روم لښکري په هندوستان راغلې
نسکور دَ شاه دَ خیمې چوبونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

و

تر سر تر پایه ککړ په غلو
په لاس نیولې دسته د ګلو
کښېنه مستانو ته صفت دَ میو کړه
نوم اروېدلي چېري دَ ملو

دا کار سړیو زده نزده ددانو
نظر چه کاندي په فرقدانو
عشا چه ودري نۀ سر دَ قطب
جوزا نور تېر شي اې بخردانو

جهان په کام دئ دَ وفا کېښو
قصد ئې له چا دَئ له بد اندېښو
عمل دَ ښو کاڼي بلا تر پښو کاڼي
اې بد عملو په بلا پېښو

شکر په دا چه له نېستَ هست شوو
عقل ئې را کړ خداې پرست شوو
رتبه به کانده په عمل مونده شي
عمل کړي ولي په همت پست شوو

سوګند مي ستا نه په سترګو تورو
په زړه دَ تا یم په خوله دَ نورو
پرېبرده له هر چا سَرَه یو مخ وړم
له ما به څه وړي په کیسو سپورو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاندم په زهد دَ فاسقانو
خاندم په بذل دَ احمقانو
چه نه ئې دين شو نه ئې دنيا شوه
چارې بې نه وي دَ لايقانو

يا بد تر ښو کړه دَ پرديو خپلو
يا غم ته واخله توښه تر تلو
دَ دواړو توکو سود و زيان خپل گورم
حاجت هيڅ نشته نور دَ وَيلو

يارئ ښې وي دَ ښو بخردو
چه په کښ نشته وهم دَ بدو
دَ ناکسانو ياري دَ ددو دِي
سودمني نه دي ياي دَ ددو

راپاتو يو نشو دولس مي ترونه وُ
ولاړل فنا شول چه اولسونه وُ
څه بادشاهان ولاړل څه څه خانان ولاړل
چه په دربار ئې وَلاړ زرگونه وُ

کښلې دلبره دَ ځورلس کالو
خوله ئې خوشرنگه حقه دَ لالو
راغله ژر ولاړه ځما زړگيَ ئې
يووړ په دواړو سترگو ملالو

(c) ketabton.com: The Digital Library

واوري چه ووري په سپيرو خاورو
خاوري سپين زر شي په سپينو واورو
په منځ دَ دلو په منځ تېري کښ
سَمه غر سپين شو په سپينو واورو

ښه وصيت دَئ دَ بخردانو
يار دَ ددانو شه نه دَ بدانو
بدان دِ ځان وړي هم دِ ايمان وړي
ايمان خو خلاص کړه خپل له دَدانو

کلي مي وليدل دَ ناکسانو
واړه په خوي کښ دَ کرگسانو
گوتي په هيڅا پسي دَ وړوندِي
خپل گذران بويه همنفسانو

پيغمبران وُ شاهان خانان وُ
ډېر خوبش له ځانه ښه ښه ځوانان وُ
له دي جهانه هسي روان شوه
وايې چه کله په دا جهان وُ

که چېري وار راغي بيا به خبري کړو
خلق به وير کا موږ به سندري کړو
دا ډېر زنگونه چه پراته په زړه دي
طمع اميد لرُو گندِي ئې ليري کړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیرۍ پریستم له تا لا ښونو
هاي کښلیو سترګو کښلیو غاښونو
هغه خوړل نشته هغه لیدل نشته
ولاړم له نورُو ښو معاشونو

موره میږي یو په مځکه ګرزو
دَ نس له غمه وبله غورزو
ښه وو په مځکه بلا را سازه شي
چه پر پیدا کړو اسمان ته ووزو

نښتر که لوي دئ له نورو ونو
چینار که پلن دي په پاڼیو پلنو
لکه کمال لري هسي زوال لري
نظر پرې کاږي دَ کمال څښتنو

څښتن دَ مزکي یې دَ اسمانونو
دَ عرش و فرش او دَ جهانونو
هاتي که ما شي کړې ماشي هاتي کړې
توانیږې رب یې دَ دیو توانونو

سواري دَ جونو دَه که د آسونو
لا مي ترې رسي توان دَ لاسونو
ښکار دَ توپک نشته که ښکار دَ باز شته
دا هم پیرۍ کړې په وسواسونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه چا ته پېښ شي غم دَ خوړلو
یا غم دَ ښځلو دَ آغستلو
نور نور غمونه واړه تر شا شي
که دَ سند رو وِي که دَ بدلو

موږه به وَمرو هسي پوهېږو
یاران مو ولاړل لا نه گروهېږو
خاندو خوښي کړو هوا هوس کړو
نه مو ژړا شته نه اندوهیږو

چه په مړوند ئې باهو دَ خیال وُ
گوتې دَ زرو غمي ئې لال وُ
و گور ته ولاړل هغه لاسونه
چه په حنا به لاله مثال وُ

دَ خپلي خوني نغن دَ خمچو[1]
نه چه غنمينه دَ بل په گچو
نه اور دَ خپل نغري دَ لندو پچو
نه اور دَ بل نغري دَ دړو وُچو

که شور غوغا کا سره تر تلو
پازه په نه ځي سره دَ خپلو

---

١. یعني دَ باجرو ډوډۍ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدي دَ خپلو دَ بل تر ښو ښه ده
که څوک پوهېږي په دا ويلو

ښه ښه ياران وُ ښه آشنايان وُ
چه په دولت کښ را سَرَه ځان وُ
دولت چه لاړ شو راته ئې شا کړه
جدا له ما نه په يوه نان وُ

دَ خپلې ګېډې په خدمت خم يو
په نورو نورو فکرونو کم يو
سبا شي وخوړو بېګاه شي وخوړو
آدم صورت يو دواب شکم يو

که موږه وايو واړه هيڅ نه يو
يو موتې خاوري يو چونګ[1] اوبه يو
که دا مجاز دي تحقيق به بل وي
سکه زړه به ښه کړو هر ګوره ښه يو

ژبه عادت کړه په ښو ويلو
چه دِ عادت شي هغه تر تلو
که ئې عادت کړې په بد ګوئۍ
مخ به دِ تور کا تر پرديو خپلو

---

۱. چونګ يعني د يوه لاس اندازه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا د ساهي څښتن همه يو
که فهم وکړې لکه رَمه يو
مرگ له شرمښ را باندي زغلي
دَرب و فضل ته په سمه يو

پند مي په ياد شو دَ حکيمانو
ياري به نه مومې له غليمانو
ښه ئې په بند کښ دَ کريمانو
نه په بوستان کښ دَ لئيمانو

فلک په قصد دَئ دَ بې دردانو
ولي وکاږي دَ دل سردانو
دَ مور په نس کښ مرد لا علقه وي
تل پرې پيرې وِي دَ ښو مردانو

نخښي خو درې دِي دَ عاشقانو
خوب کا په مثل دَ غريقانو
ويل کا په مثل د ويرژليو
خوراک په مثل دَ رنځورانو

شکر چه زړونه په غم کښ ښاد لرو
دَ غم څه غم دئ چه پير استاد لرو
وايې چه ځان ساته له غمه غم راغي
موږ څو غمونه دا هسي ياد لرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په نظام پور کښې په سو سو سو
قمري نازېږي وهي چه کو کو کو
تل به دَ خوږي په بڼ کښې نه وُ
وائي دا هسي چه څو څو څو

۵

بېره دِ سپينه شوه ځواني دِ ولاړه
و ګوَر ته لاړل همزولي واړه
اوس دِ دَ غمه سَرَه ژوندون دي
ژاړه خوشحاله خټکه ژاړه

چه خوشي زړه مي له تا آشنا شه
له واړه خلق نه بې پروا شه
نه ئې څوک ياد دِئ نه ئې څوک هېر دئ
په بوي د ما وُ په خوي د تا شه

دَ ملکوکانو له رازه خبر مشه
که پرې خبر شې دَ ځان خطر مشه
راز ئې دَ زړه په صندوق کښې وساته
په ښکاروَل ئې چا ته لربر مشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمن چه وائيِ درته دا مکړه
که ته هوښيار يې واړه هغه کړه
شيطان دِ نه پريږدِي دَ خداي طاعت ته
څو ډېر بهبود دَئ پکښ دا زده کړه

وَ چا ته مکړه دَ راز خبره
څو چه توانېږې رازونه نغره
دَ راز خبره دَه يا تېره توره
يا دُر گوهره دَه يا مرغلره

خوي ئې د ښو شو بي بي زاهده شوه
تل په تسبيح په اودس ساجده شوه
دَ لاس په وللو مېرک د تهليل شو
دَ مخ په وللو پيشو عابده شوه

خوشحاله مخ کړه و ښو کسانو ته
شا کړه نا اهلو بوالهو سانو ته
شکري توي کړه و شنو طوطيانو ته
مرداره واچوَه و کرگسانو ته

هم مي خيالونه هم مي ښېوه زده
هم مي په عشق کښ دَ راز پرده زده
چه يار مي نشته دا واړه هيڅ دي
که يار مي وشي ياري مي ښه زده

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ننگ نه شرم نه حمیت شته
نه مهر مینه نه محبت شته
زویه چه لوي شي زوال دَ پلار غواړي
نن په دا دور دا قباحت شته

چه ورته گرزي په اوده دوده
باغکه ورشِي آخر تر کوده
لوي په مکان دَ هوډي ځان بیایي
خوشحاله ما وړه له خپله هوده

هر چه وفا لَرِي اهل هغه گڼه
چه بې وفا وِي سهل هغه گڼه
چه ته ئې اړوې وَښو ته نه اوړي
ځما په پوهه جهل هغه گڼه

که تازي ژبه هر گوره ښه دَه
فارسي هم ډېره په خوند خوږه ده
چا ئې پلو دَ جمال وا نه خیست
پښتو لا هسي بکره پرَته دَه

چه زړه مي وتښې په طنازي ښه
په څو څو رنگه په عشقبازي ښه
چه ته مي غوره کړې په هونبره کښلیو کښ
رحمت ځما په نظر بازي ښه

(c) ketabton.com: The Digital Library

که خبر دار ئې بې شکره نان مخوره
دَ تېري چاري په زړه ارمان مخوره
پيوند دَ عمر په وېښتو تړلي دي
غم دَ خپل ځان خوره غم دَ جهان مخوره

شپه دَ برات وه يَو خوب مي وليده
کال ئې غصه[1] دي هر گور مي ښه ليده
دوه توري ماتي شوې يَوه مي روغه شوه
دويم صصام مي په رغېده ليده

دَ خلقو ځکه دَ پېري وېره دَه
پيري تر مرگه په ژوندُون تېره ده
درد چه په ځان راشي هاله پرې پوه شي
په درد مي خپله سينه خيره ده

دولت چه ستا وِي موجود ئې وگڼه
چه دَ نور چا وي نابود ئې وگڼه
حسد په مال مکړه حرص دَ مال مکړه
هغه چه دا کا مردود ئې وگڼه

په تا که راشي حادثه لويه
تيښته تسليم و صبر ته بويه

---

۱. ۱۰۹۵.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته به ئې دفعَ په صبر وکړې
نه په لښکرو په زر او زویه

که ئې دَ خضر پیاله خوړلېده
دانا هستي دَ ژوندون ژړلې ده
هر چه کمال لَرِي هغه زوال لري
هستي نیستي سَرَه تړلې ده

په باغ په راغ کښې گلونه واړه
یَو گل به نه وِي بیا تر اهاړه
هستي دا هسي نېستي دا هسي
ژاړه حیرانه بلبله ژاړه

ما چه میدان دَ دروغو ولیده
بل یَو میدان مي تر دا لوي نه لیده
خو ملک ئې واړه کندي کودري دئ
مار و لړم مي په کښې پراته لیده

دَ مرد دَ عمر خوبي تر چِل ده
تر شپېته پوري لا دا وربل ده
تر دا دَ پاسه وخت دَ پېري شي
که ئې دَ عمر بقا تر مل ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

که پند ځما مني نمک حرام مشه
تر ډېرو پاتو جوته طعام مشه
جوته تعام مي خوراک دَ سپيو دئ
غصه په زړه کښې پدا کلام مشه

که تا په پايې غم دَ جهان خوره
دَ جهان غم مخوره غم دَ خپل ځان خوره
دا نقد په لاس کښې حبطه مکړه
د ضائع شوي عمر ارمان خوره

چه لعل اسا دِئ په دواړه لب دِ وه
چه سمن سا دئ په سپين غبغب دِ وه
وخت دَ سبا شو په بورجل ژر راځه
ځما په هونبره يارب يارب دِ وه

نادان پخپله پر ېوزي وَاور ته
بلا پخپله راوړي خپل کور ته
مه نصيحت وايه و ناپوهانو ته
مه آئينه نيسه چېري و کور ته

دَ خپل غليم سَرَه په توره جنگ کړه
نه چه ښکنځلي دَ ښځو رنگ کړه
پرهار په زړونو دَ ژبي مه بړده
دَ نامردئ له کاره ننگ کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تن د په مثل دَ روح قباده
لکه آغوستې چه قبا تا ده
دا واړه توکه فنا پذير دِي
فنا ئې نشته دَ روح بقا ده

گمراه مي مکړه تل مي په لار لره
دعا به دا کړم ما پرهېزگار لره
دَ نيک مرادانو سَرَه مي شمار لره
خدايه لايق مي دَ خپل ديدار لره

صبر دَ زړه راوړه رشتيا دا دواړه
همت پکار کښِ له خدايه غواړه
که کام د فتح و ظفر بيا نه مومې
تاوان دِ واړه ځما په غاړه

نامرادِي ښه دَه دَ چا تر پوره
خاني ميري کړه نه چه تر گوره
څه ښه متل دي پښتنو کړي
چه غل شاړه شي نه چه تر کوره

چه بل خبر کړې دَ زړه له رايه
هوښيار په څه يې و ما ته وايه
هر چه هوښيار وِي هنر ئې دا دَي
خبره نه کا چا ته بې ځايه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساقي را پاڅه دَ بوټ[۱] هوا ده
دا رضايئ لا تر جوزا ده
ځو لا يَو گَل شته په باغ و راغ کښ
اياغ را نوشته ځما رضا دَه

اې چه سړي يې په يَوه ساهَ
که دِ دا ساهَ نه وِي ناگاهَ
هسي به پروت وې لکه مرداره
په ځان خبر شه دَ ځان گمراهَ

تازه خبري تازه بهار گڼه
چه پرې مَين دي هغه هزار گڼه
رنگ رنگ خبري دِي رنگ رنگ گلونه
گل دَ گلابو ځما اشعار گڼه

خوبي دَ عمر تر چل و پنج دَه
که غاښ که عشق وي تر شصته گنج ده
که غاښ دِ نه وِي سترگي دِ تتي شِي
نور مره که نه مرې پيري دِ رنج ده

۱. دا کلمه په يوه نسخه کښ پوټ راغلې ده. د جواري هغه پيسي چي د لوبي د شروع کيدو نه اول ميدان کښ اچولې شي او چي څوک بازي وگټي هغه ئې واخلي (درباب).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د َصاحبانو حکم په ځاي لره
نظر دَ دویو په حکم راي لره
که ئې له حکمه خلاف عدول کړې
زېرمه دَ گور کړه یا ځان گداي لره

ځنگل ته اور راوړه حکم ته زور راوړه
لښکر څو ډېر لرې لا هونبره نور راوړه
داد و دهش کړه غریب نوا شه
چه مفسدان دِي پرې شر و شور راوړه

کار دَ بېچون او دَ بېچگون گوره
د مزکي مرگ گوره بیا ئې ژوندون گوره
په سر دَ پاسه دا شین سیحون گوره
په کښ دَ ستوریو دَ ماهیون گوره

نېکان عزیز دِ د څپله رویه
بدان خوار زار دِي له بده خویه
نېکان به بیا کاَ گډُون له بدو
که تېښته ښه دَه دَ دې له بویه

دا فاني چاري فاني دِي واړه
یوه باقي دَه باقي وغواړه
مولا په یاد لَره زړه پدا ښاد لره
پدا ښادي کښ همېشه ژاړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژبه په تن کښ څه عجائبه ده
صحت هم ژبه ده ژبه هم تبه ده
چه ښه مي خير کړ ښه پرې خبر شوم
جنت هم ژبه ده دوږخ هم ژبه ده

تر سر تر پايه ليلي ښاغلې ده
سينه ئې ځکه دَ مجنون داغلې ده
مينه څه هسي آسانه نه دَه
چه دا بې ځايه په چا راغلې ده

له تا چه بيم کا ورځني بيم کړه
مه ئې محرم کړه مه ئې نديم کړه
په زور که هر څو دَ ده دَ پاسه يې
حذر ترې بويه کار دَ حکيم کړه

څو چه توانېږې خو خاموشي کوَه
عيب جوئي مکړه پرده پوښي کوَه
په زړه زاهد اوسه تنها عابد اوسه
فتويٰ مي واخله باده نوشي کوَه

په سفاهت دَ سفيه آزار مشه
و مکافات ته دَ ده تيار مشه
سپي وَ مزرَيو وته غپېږِي
کم تر موزي ته پخپل وقار مشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مهوشانو مینه مشکله ده
غم ئې دَ یارې ښادي ئې خپله ده
څو ورته نیاز کړې درباندې ناز کا
دَ جدائي بلا ئې بله دَه

پند دَئ که اروې څما پسره
په کښې فائده وینم زه سرا سره
څو دِ شراب شته په قرابه کښې
څښه ئې څښوه ئې کار کړه تر سره

د چا ناحقه له پیري ویره ده
پیري ایمان دَه ځواني کافره ده
شکر وکاږه څو لا ځواني لرې
که درته ناسته نوې دلبره دَه

که سروري غواړې آواره کړوني شه
پاره دوزې کوه نه پاره کړوني شه
چه بد لتا وَکا په څرخ ئې وسپاره
ته ئې و کار ته نندارہ کړوني شه

ساقي را پاڅه په ویړي راشه
د تا دَ سترگو بلا په ما شه
یَو څو لبریزې پیمانې راکړه
دا وړې مړ یم ته مي عیسیٰ شه

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ته رنځور يې طبيب طلب کړه
ورته زارۍ ژړا شغب کړه
که روغ ئې واه واه خوښي طرب کړه
چه تل تندرست اوسې هسي سبب کړه

څو دِ به مخ دِي تسلسلونه
ساز و ناساز دِي واړه ګلونه
دَ عاشقانو تر مرګ بتر دي
دَ مهوشانو تغافلونه

تر وړي په مکر مزري په زور زده
غازي په توره دَ شپه نه لور زده
ملا خبري په سپين په تور زده
دَ ګنګو ژبه دَ ګنګو مور زده

چه ستا په دين نه دئ معدوم ئې ګڼه
چه څه تري زده کړې مخدوم ئې ګڼه
حوص شومي لري څوک چه حرص کا
حضرت وَيَلي دِي محروم ئې وګڼه

چرګان نارې وهي سحر سبا شه
يار په ارمان کښې له ما جدا شه
غم ئې هيڅېري په عشق کښې نشته
دَ عشق په کار کښې رقيب بلا شه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواني دِ راکړه له کامرانۍ سَرَه
پيري دِ را کړه له پرېشانۍ سره
بيا مي به څه کړې په دا خبر نه يم
چه مي ژوندَي ساتې له حيرانۍ سره

مين مي راغي دَ ملنگ په څير سره
خبر پرې نشوم را باندي تېر شه
چه سَرَه نه شوُ و غاړه غړې
افسوس افسوس دا دي ارمان ډېر شه

که مهتري غواړې دَ هر چا وړوني شه
آواره کړوني شه آواره کړوني شه
دَ زړه په کور کښې ځاي دَ رحمان وکړه
دَ زړه له کوره شيطان شړوني شه

زر غورزوُني شه ځوانان ساتوني شه
ځوانان ساتوني شه زر غورزوُني شه
له هر چا وړوني شه سرداري کړوني شه
سرداري کړوني شه دَ هر چا وړوني شه

پرده پوښي کوهَ لکه پړوني شه
آواره کړوي شه دَ هر چا وړوني شه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ حلم خوي واخله له برداري وني
چه ځوک دِ وَولي مېوه ورکړوني شه

وېښتو تلوار وکړ برېره مي سپينه شوه
را ځني توره دَ کښليو مينه شوه
په غم دَ برېري وم غاښونه ولاړل
اوس مي په سترګو پيري تعينه شوه

خوشحاله زوړ شوې نوره ځواني مکړه
بې زر او زوره حکمراني مکړه
چه در سَرَه دِي دام او ددان دِي
له دام او دده زندګاني مکړه

حق دَ خپلوۍ دَ خپل په زړه کړه
که هر ځو بد کا ور سَرَه ښه کړه
په هر سلوک چه پردِي خپلېږِي
سلوک هم هسي ور سَرَه وکړه

چا ته به راز وايم چه مي راز دار نشته
غم مي به ځوک اخلي چه غمګسار نشته
کيميا به بيا مومې وفا به نه مومې
هزار ياران لرم يو وفا دار نشته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا تر لبانو خوند دَ شکر ورک شه
ستا تر دندانو نرخِ دَ گوهر ورک شه
ستا تر چشمانو دَ ملو خمر ورک شه
ستا تر مژکانو تېره خنجر ورک شه

که ډېر ماړه وِي دَ ښکار بازونه
په زړه دَ زرکو لري رازونه
ناز ئې دَ وړو دَي ورباندي ښائيِ
که ښایسته کا هونبره نازونه

په څو غافل ئې غفلت نتليه
له کاره ټوله امل يستليه
هيڅ دِ له مرگه اندېښنه نشي
که جنازه وزي له هره کليه

چه ليري باسي تا له دا داره
نفس دي شيطان دئ دنيا ده ياره
دوستي دَ خلقو دَه څلورمه
دَ ځان دَ بلا دِي واړه هوښياره

څوک چه قانع دئ مخدوم ئې وگڼه
څوک چه حريص دئ محروم ئې وگڼه
که ور ورکه زويه که خويښ که دوست دئ
چه ستا په راي ندَئ معدوم ئې وگڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سر په زانو کښېږده خوشحاله راشه
قدرت ئې گوره په تماشا شه
لعل پیدا کا له سخته کاڼي
خلیل پیدا کا له بت تراشه

نه پخپل راي راغلم و دې عالم ته
نه به رضا دروٍمم بیا وَ عدم ته
په څه شان راغلم په څه شان دروٍمم
قطره چه بیله شي درومي بیا یم ته

له بدي اوسپني کړه توره سازه
په غوځوَل شِي بیا بد آوازه
که ئې په مښک په عنبر کښې ځاي ورکړې
بد بوي به بیا ځِي له بده پیازه

د لیلي سترگه یوه گل داره وه
مجنون ته پاکه له عیب و عاره وه
چه پرې مین وِي عیب ئې نهویني
مینه له ځایه مگر مکاره وه

خوشحاله مه ئې په زوي والي ویاړه
هم ځني مهر وفا مه غواړه
هر چه زوولي دي دَ توتیا له نسه
دَ پدر کُشو په بوي دي واړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

درپسي واوښتم مکړه پوښتنَه
هسي به نه وِي دَ چا لوښتنه
بار خو دِ ګل دي و ما ئې راکړه
مذمونه نه دَه دَ ګل غوښتنه

وخت دَ تلاش دَئ په ما پيري راغله
په زړه کښ خوشه بيا فقيري راغله
زويه مي ډېر دِي چه ناقابل دِي
ځکه په خوني را دلګيري راغله

چه ته ئې وويني په سترګو واړه
بقا ئې نشته باندي مه وياړه
هغه چه تا ويني هغه باقي دِئ
فاني به څه کړې باقي وغواړه

څو نعمتونه تر سر تر پايه
چه تا موندلي دِي له يوه خدايه
په هَره ساه ئې شکر وَکاږه
که غافل نه يې ثنا ئې وايه

که وِي هوښيار دِ وِي نادان دِ يار مشه
ته به ئې ګل ګَڼې درباندي خار مشه
وخت دَ فساد دئ سړی لونډ ښه دئ
که ښځه وکا دَ زويه پلار مشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر څوک چه جن کا په سپینه ږیره
هر سپین ویښته ئې دئ تېره تر تیره
د هغې جنې دي تر زړه وتلي
درته مي ووې واروه په ځیره

که ته آدم ئې کار دَ آدم کړه
کږې به څو کړې کارونه سم کړه
دَ دنیا خلق سپي دي ددان دِي
صحبت له سپیو له دَدانو کم کړه

وخت دَ پیرئ راغي ځواني ولاړه
په کام ناکام مي شوه پیري په غاړه
دا هم پوهېږم چه قدر نه لرې
که خاندې خانده که ژاړې ژاړه

خداي په خدائي ښائِي چه هونبره مینه
دَ دوو په منځ کښې هسي کښېږدینه
په هسي شان ئې وبله مین کا
چه ځبله ځان و جهان ښندینه

ربه دردمند کړه بېدردان واړه
چه واړي ژاړي ځما په غاړه
خوشحاله ملک له بېدردو ډک شو
دردمند په نورو ملکونو غواړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدايه دا کار مي تر انجام راوله
تللي مَين مي تر مقام راوله
نيولي باز مي له دامه ووت
بيا ئې په بيارته تر دامه راوله

نوم مي دَ بدو په خلق خپور شه
که صاف صوفي يم وائي مَي خور شه
هيداد دَ ما شي دَ هغه نه شِي
چه له مستِۍ هړاند پي خور شه

خزان بد باد دَئ حذر ترې بويه
پاڼي دَ هري وني کا تويه
فائده آخله دَ بهار له باده
تا به دَوني په رنګ کا زويه

که ته لوئي غواړې ځما پسره
لوئي به نه مومې بې دردِ سره
صرفه دَ زر مکړه وېره دَ سر مکړه
مګر په دا کړې لوئي تر سره

ما وې ځما غُندي ميخور بل نشته
چه ئې بې ميو شرشور بل نشته
هسي مستان مي په نظر کښېوتل
چه ئې بې ميو بيور بل نشته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خپل بدخواه سَرَه په تيغ بازي کوه
نه چه ښکنځلي يا غمازي کوَه
ژبه خوندي لَره دَ بد گوئۍ
په حق راضي اوسه سر فرازي کوهَ

درته به وايم کار دَ خليل گوره
په څو ئې وساته داور دليل گوره
سبطي ئې پوري يوست قبطي ئې ډوب کړ
دا عقل پوهه دَ رود نيل گوره

ځما دايَم خدايه موجوده
وجود دَ هر چا دئ دِ تا له جوده
معبود د بل نه لرم معبودِ مي ته يې
معبود مي بل مکړه ځما معبوده

ځما دائمه قايمه خدايه
پخپل صفت کښې قدرت نمايه
تا مسلمان کړم تازه کامران کړم
عزيز دِ راوستم عزيز مي بيايه

که راته غوږ کړې ښه دلسوزي ده
که مرگ قبول کړې فتحَ روزي ده
مټ کړه زخمونه خوره ظفر که مومې
که نه ستا تيښته هم فيروزي ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو څه فراق دئ چه را برسېر شه
ارمان افسوس دئ دا یو څو پېر شه
بیا نه ئې دور دَ ځواني را نشي
وار دَ دلبري د زلفو تېر شه

که ډېر هوښیار یې خپسر نادان کړه
له ښو له بدو سلوک یکسان کړه
هر څوک پوره دي دَ خپلي چاري
خوشحاله جانه غم دَ خپل ځان کړه

که هر څو لږه ده په ډېر ئې ونیسه
دنیا به تېره شي په تېر ئې ونیسه
چه نوم دِ شوم کا کار دِ مذموم کا
واروه په زهر په گندهېر ئې ونیسه

خوشحاله مکړه دَ دنیا څله
زه درته وایِم په څو څو ځله
نه به زیاتېږي نه به کمېږي
هر چا موندلي وېش له ازله

دَ کرېړونه ترخه هم خبره ده
میوه ئې ولي پسته خوږه ده
اثر د اصل هر څیز پیدا کا
په خوله خوږه دَه په زړه کبره ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه چه پیدا یم و هغه کار ته
چار مي ښکاره ده و کردګار ته
یا ننګ یا توره یا دل آرامۍ
یا زړه تل تللي و هر هر ښکار ته

چار ئې په هر چا باندي ښکاره ده
د ګل یا بوي دئ یا ننداره ده
چه نه ئې بوي وي نه ئې ښه رنګ وي
ګل به ئې نه بولم دَ چارپاي چاره ده

دَ غره په کاڼیو کښې که چا کیمیا مونده
درته به وایم باور کړه ما مونده
په نونس توکه ښایسته روغه
لکه مي غوښته هغه مي بیا مونده

توغي حج وکړه په روم په شام شه
کور ته چه راغَي په احترام شه
شیطان ګمراه کړ کوځي ئې ونیوه
په هونبره چاري رسوا بد نام شه

بل دِ یو ځان غُندي راته پیدا کړه
هاله له ما څه و ما ته شا کړه
ګڼه دا کومه یاري خپلوي ده
ما غم ته پرېږده ته ځان جدا کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه چه ځوانه ده هونبره صحت ده
څو چه زړه دَه هونبره زحمت ده
اولاد چه بد راوړي مېرمن و مه وينې
اولاد چه ښه راوړي وينځه نعمت ده

ساقي و ما ته ډکي پيالې راکړه
شراب په خم کښ دَ دنبالې راکړه
بل به ځما غوندي ميخور پيدا نشي
کوزې په ځاي کښ دَ سنهيالې راکړه

دلبري سازي دي سحر سازئ ته
له خود رايئ و بې نيازئ ته
که زور که زر لرې توان دَ شور شر لرې
هاله هوس کړه شاهد بازئ ته

که بادشاهي ده که وزيري دَه
که خواجگي دَه که اميري دَه
زوال دَ دواړو وَ تا ته ووايم
څرخ دَ فلک دئ مرگ دئ پيري دَه

په طور طور پيدا يُو موږه
مښک يُو عنبر يُو بصل يُو هوږه
شهد شکري زهر زقوم يُو
روئين يُو نيل يُو نسپال يُو شوږه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بادشاه سني دَئ خلق حيران شه
دَ رافضانو دَور آوان شه
که څوک په ملک کښې يو شاه زلمي دئ
توره تر ملا کا وخت دَ افغان شه

که سرداري غواړې خپل زړه دِ شير راوړه
صرفه په ځان مکړه حمله په ډېر راوړه
ضرب المثل دَئ دَ هوښيارانو
ملک ته شمشېر راوړه ښځې ته کېر راوړه

صحبت چه نه وِي له ښه احباب سَرَه
عمر تيرېږِي له ډېر عذاب سَرَه
هوښيار به هيچېري بې غلطۍ نه وي
خطا ترلې ده اهل صواب سَرَه

مرگ د ميدان را په بستر مي مه وژنه
مؤمن مي وژنه کافر مي مه وژنه
چه په ميراث مي حساب کتاب شِي
هسي غوولي تونگر مي مه وژنه

دَ عارفانو له زړه مردوده
ولاړې دَ دين او دنيا له سوده
که هر څو گرزې تر شرقه غربه
سعي دِ ووينم واړه نابوده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بادشاهانو نمنځل واړه
تر هر چا هسکه کا خپله غاړه
که اصل نه لري اصل پيدا کا
که عقل نه لري عقل ترې غواړه

دَ مرد وقار ګوره دَ مرد تمکين ګوره
مهر له دوسته له اعدا کين ګوره
بيا ئې له پسه دين و آئين ګوره
هغه چه دا لرِي بخت ئې قرين ګوره

څو چه توانېږې له هيچا بد مکړه
څوک چه ښه کېږي باندي حسد مکړه
که ئې اوبه وړي که ئې لمبې سوځي
زړه سوي په مار په لړم په دد مکړه

که نور څه نه وي دا هونبره زده کړه
چه زړه دِ يو دئ ياري يوه کړه
څو چه يارئِ هونبره غمونه
ډېري يارئِ له هيچا مکړه

که خپل خداي پېژني راته ووايه
درته به وايم اې رهنمايه
خداي مي هغه دَي چه نيست و هست ئې کړم
ځما توبه دَه له بله خدايه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبر هيڅ نه وم چه دا افعال شته
دَ پلار له زويو سَرَه دا حال شته
لکه عابد وکړه يا بد فرجام وکړه
دا حال په هر چا دَئ که په خوشحال شته

قدر دَ گلو دَ مل مستانو زده
نه تېره دلونه تنگدستانو زده
هغه چه نه خوري په مي څه کار لري
راز مي دَ ميو مي پرستانو زده

که غوږ که سترگي که خوله که پوزه
هر يو خپل کار لري تر بل ئې کوزه
کار چه دَ سمع دَئ بصر ئې کله کا
دَ خولې پکار نه ده پوزه فيروزه

چار دَ مرگوټې معاينه ده
ښه تر ژوندونه هر آئينه ده
پښې تېشه ماته کا ائينه سازه کا
چه تر تېشه نه ښه آئينه ده

دَ يار وفا گوره راستي دا دواړه
هغه چه دا لري وربانديي وياړه
که ښايسته وِي ادب هنر لري
يار دِ هم دا دئ بل يار مه غواړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چرته غره ولاړې په باد مغروره
حباب ته ګوره بلا دِ دوره
نیستي هستي ئې فنا کېدل دِي
واړه ستا چار ده درته خصوره

ورور چه د ځان شو ژوند ئې واژړه
که هر څو ښه دي په ښه ئې مه ویاړه
کمین چه مست شِي ځني پناه غواړه
خوشحاله ځان په سګانو مه داړه

باغبان چه کښېږدِي په باغ کښې ونه
تپاک پرې څو کا تل په ساتَنه
که بر ئې ښه شي زړه ئې پرې ښه شي
که بد شي نکا باندي وتنه

خسیس دِ پرېږدِي په دوه پشیزه
هلک دِ پرېږدي په دوه مویزه
که ته دانا ئې زړه به پرې نه تړې
یاري دَ دواړو ګڼه ناڅیزه

زه ډېر مین یم په ښه خبره
نه ښه خبره نه مرغلره
چه ښه خبره له چا نه واروم
وایم چه ځار کړم ترې مُهران څو زره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خپل پدر سَرَه دَ خپل پسر سَرَه
دَ پیر استاد سَرَه د یوه هر سَرَه
خپلوي که مینه که محبت کا
په سود نظر لري نه دَ ضرر سره

دنیا پاله[1] ده یا سپینه توره ده
نیکي بدي ئې درته حضور ده
چه دِ رضا ده هغه په لاس واخله
په هَرَه چار کښې راستي منظوره ده

زویه چه ووت دَ پلار له رایه
توبه دِ وکا کم بخت ته وایه
توبه کَه نکا سزا به مومي
په وواړه کَونه له یوه خدایه

ته معشوقه یې پروا دِ کومه ده
زار د عاشق دي چه چارې شومه ده
بې تا کباب دي په اور وریتېږي
چار دِ د هجر دَ اور معلومه ده

خوشحاله ته مه گوره کوگل ئې گوره
ډک دَي دَ بلو لمبو دَ اوره

---

۱. پاله یو راز ټوپک وُ، دَ قلبې تېش ته هم وائي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که شین مزري ئې که مست هاتي يې
خپل ځان له بلو لمبو نه ژغوره

خوراک پوشاک دَ سړي دا دواړه
خوښي ئې ګوښي خپل ځان ته غواړه
ښه ښه ځايونه ښه ښه باغونه
په دا چه وشي شريک دي واړه

قاضي مجنون يم عمر دِ ډېر شه
و عشق ته ګوره تر عقلِ تېر شه
خوله دَ ليلي ده دَ عشق په شرعَه
په موزي ګيو زهر ګنډهير شه

مه سلطنت غواړه مه ډېر دولت غواړه
ښځي ته وايه عصمت عفت غواړه
توفيق له خدايه دَ عبادت غواړه
خدمت دَ شوي کړه دَ ځان صحت غواړه

عطا دَ خداي دي دا يو څو څيزه
تر دا به نشته نور څه عزيزه
يو ښه جمال دئ يو ښه خصال دئ
چار دَ قوت ده ور سَرَه نيزه

(c) ketabton.com: The Digital Library

که جود په ما وکړې بهتر دئ تا لره
که جود په ما نکړې بهتر دئ ما لره
دَ جود په کړه به منت په ما بار کړې
منت چه نه وي ښه دي دانا لره

وَ ما ته ښه ده هوښياره کُنډه
تر پېغلي جني کم عقله تنډه
هغه به زيست و روزگار په عقل کا
دا به روزگار کا پخپله هنډه

خانان ئې واړه تلاوت خوان کړه
د هند هندوان ئې دانشمندان کړه
وخت دَ اورنگ دَئ عمل هيڅ نشته
خو کتابونه ئې په عالم گران کړه

چه بخيل کېږې هسي ساتل مکړه
چه مسرفېږې دا هسي تل مکړه
خپل خوان په هر چا خوره منت پچا مکړه
دَ بل و خوان ته خالي کتل مکړه

دَ چا و خوان ته خالي کتل مکړه
که تل دِ خوان خورې منت په بل مکړه
چه پرې باور ځي هسي ويل مکړه
چه مال دَ بل شي هسي ساتل مکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راته ښکاره شو وګړي واړه
دوه به نه ووينې په يوه غاړه
وفا به نه مومې له آدمزاده
له تا چه وَزېږِي باندي مه وياړه

غضب ملوک لَره دروغ ملا لره
بخل غني لَره فحش نسا لَره
دا څلور توکه هر ګوره بد دي
فکر چه راغي په زړه کښ ما لَره

په درست وجود کښ ښه دي دوه څيزه
يَو زړه بيا ژبه ځما عزيزه
زړه ښه همت لَره ښه خوي خصلت لره
ژبه فصيحه رښتينۍَ نيزه

اوس بې وفا شول دا ياران واړه
دَ پلار په راي نه ځي فرزندان واړه
که نيک که بد دي پدا دستور دِي
سَرَه خپلوي نکا اقربان واړه

درته به وايم خپل حال په څيره
دَ آزاده وُ په حال خبيره
په توره بڼېره مي که څه پکار وه
په تبر مي ونيوه په سپينه بڼېره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخت دَ بهار راغي خزان اوس کم شه
مطرب په زېرمه دَ زېر و بم شه
شراب له خمه راغله ښيښو لَره
کوزي کاسې راوړه خوشحاله ډک خم شه

دنيا ناڅيزه دَه بې دنيا ژوه
دنيا که څيز وي دَ نادان به نه وه
اهل به نه مومې نا اهل ډېر دِي
له خلقو گرزه جدا به يوه

ځما له دله دَ بدو خواست بيايه
و ښو کارونو ته ئې په زغاست بيايه
ظلوم جهول يم په کږو لارو ځم
الله ته مي په راه راست بيايه

لافي دَ عقل و علم هوش هونبره
دَ کام دَپاره جوش و خروش هونبره
دَ سود په لوري هر چا ته گوش هونبره
دَ زيان دَپاره دَ خاطر جوش هونبره

چه بادشاهيان دي خانان دي وروره
نور څه ئې مه گڼه بې بَلَه اوره
که سور مزري يې که تور هاتي يې
خپل ځان له بَلَه اوره نه ژغوره

(c) ketabton.com: The Digital Library

زویه که ووزي دَ پلار له رایه
زویه دَ چا دَئ کم بخت ته وایه
تر قتل که لاندي شي اندوه ئې مکړه
په فیل که پاس کښېني هم ئې مه ستایه

رنځ ئې په غاړي په غرونه کښېږده
گوهر گوهر دي خدا ئې راپرېږده
سعادتمند شه دَ پلار په خونه
میندي دا هسي زویه تل بلېږده

چار دَ ځوانیِ دَ فسق فجوره
له لاسه ولاړه لکه ښه توره
اوس مي دا زهد چه دَ پیري دئ
کشکه ئې چار وَي هورې منظوره

فرښته که کښېني چېري له دېوه
څه به ترې زده نه کا بې مکر و ریوه
چه سَرَه گډ شي خوند به ئې نور نشي
که مړغونې کښېږدې له سپوه

که راست گوئي لري پاکه عفیفه ده
که زر خریده دَه په ذات شریفه ده
که لور دَ پیر ده که دا ئې نه وِي
بده کثیفه ده گنده خفیفه دَه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مستغني شې له شاه و ميره
که درته بد وائي که ښه په ځيره
که هيڅ پروا دِ ورباندي نه وِي
مرد يې رحمت دِ په وللې ږيره

نېکان عزيز دِئ له خپله رويه
ښه کړه له بدو سَرَه خوشخويه
په باغ کښې هرَه وَنه اوبه مومي
تروه ترخه وِي خوږه خوشبويه

دَ رود په غاړه کښېنه نظر کړه
غافل که نه يې په دا باور کړه
لکه رواني اُوبه چه درومي
رخصت خپل عمر ته هم هسي ورکړه

که کار په ږيره دَئ يا په غاښونه
له ما نه پاتو شوې ګلرنِګي جونه
که کار په نور څه دَئ خواجه خضر يم
لا به دَ جونو ګورم مخونه

مستي دَ ميو مکيال مکيال دَه
بيا دَ ځوانئِ جوال جوال دَه
که دا مستئِ دواړه سَرَه کړې
ور ځني ډېره دَ مال دَ مال دَه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عجب سودا دَه دَ کابین غوټه
چه ښه وِي ښه شي وبله بوټه[۱]
فرزند چه ښه راوړي سود ئې بېشماره
که نه دَ دُرو سودا شوه تروټه[۲]

څوک چه توانګو شي په قناعت سَرَه
افلاس ئې نشته په روایت سَرَه
حرص ډېر شوم دَئ حریص محروم دَئ
نظر که وکړې په حدیث آیت سَرَه

دا چار تر نمره لا مشهوره ده
نور څه ئې مه ګوره دَ مرد چه توره ده
دَ مرد تر توري دا ښځه ښه ده
که ستر پوښه پاکه مستوره ده

ساقي تحویل دي وکړه وته[۳]
پاڅه راواخله هغه ته ته
چه ما به تا سَرَه پیاپي وڅښه
هغه زه زه یم هغه ته ته

---

۱. بوټه یعني ناراضي او خفقان.

۲. یعني فضوله او نقصاني.

۳. دې کلمې ته محشي لیکلي دي یعني برج دلو ته دَ لمر تحویل دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له خپله یاره غواړه خو څیزه
تش دِ ئې نه وِي زړه له تمیزه
ټینګ دِ په شرعَ ټینګ دِ په دین وي
دنیا دِ نه وِي ورته عزیزه

په درست جهان کښې مي آشنا بیا نمونده
څوک به ئې څه غواړي چه ما بیا نمونده
عمر مي تېر شو په آشنائي کښې
له چا مي بوي دَ وفا بیا نمونده

مردي دا مه وایه چه په ذکر ده
یا په دنیا ده یا په مال زر ده
که شرم ننګ لرې دَ سر پروا نکړې
مردي هم دا ده که دِ په څر ده

ځواني که ګورې لکه سره زر ده
تر سر تر پایه واړه هنر ده
که هر څو ښه یې عیبونه نلرې
پیري دواړو عیبونو سر ده

شرم یوسف دَي ارزان ئې مه پلوره
غټه پکار ده وړو ته مه ګوره
نرئ‌َ ونه په نرِي باد ښوري
که لویه ونه یې په لږ باد مه ښوره

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل خپل فعلونه دَ سړي رهبر ګڼه
پخپله پوهه کښې قابل يو هر ګڼه
چه خير غواړې خير نه بيا مومې
چه شرطلب وِي بخره ئې شر ګڼه

ځواني که هر څو يَو نوبهار دَه
چه درومي تله کا بيا څه پکار دَه
په اور کښې وسېځه دَ ګلابو ګل شې
چه بوي دِ پاتو شي دا چار په چار ده

ګوره دا فکر عبث ځموږه
هسي په باد ځي نفس ځموږه
عمر په لهو په لعب تېرېږي
موږ دَ هوس يُو هوس ځموږه

صوفي دا هونبره له ما نه زده کړه
نور چه پوهېږې واړه هغه کړه
مستانو مستي پيالې نوشلي دِي
هر څه چه وائِي غرض پرې مه کړه

جن هونبره ښه ده چه مهر داره ده
دَ پلار په کور کښې ناسته قراره ده
چه دَ جن والي دفتر ئې خپور شه
که صاحبي کا بيا خدمتګاره ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنيا مرداره دَه گنده بد بويه
چه پرې ټلېږي له هَره سويه
واړه سګان دي ګرګان دَدان دي
باندي غوغا کا دَ نفس له خويه

لقمه طيبه صلوٰة دا دواړه
که ستا په ځاي وي ښادي کړه وياړه
که دِ په دا کښ خلل شي
غم دِ په کور دَي کم بخته ژاړه

سړَي که تور دئ که سپين پدا مشه
دَ مرد په کار کښ عقل خطا مشه
تن يو غلاف دَئ زړه پکښ توره
مدار په توره دَئ غلاف نما شه

چه عاشقانو دَ حق ديدار ليده
موسٰي په ونه منصور پدار ليده
جلوه ئې وکړه په بايزيد کښ
دَ تېرې توري په مخ عطار ليده

که سرداري غواړې بلا دِ دوره
عقل همت راوړه بيا جود بيا توره
لکه آسمان وَته خَتَنه ګرانه ده
سرداري لا دَه ګرانه منظوره

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ته خبر شي له دې رموزه
سپیه چه لنگه شي له گرگه یوزه
نتاج یې واړه نابود پیدا شي
وحشي صفت وِي مرتبه کوزه

یَو بخت بل عقل دا دواړه څیزه
دَ مور له بطنه ځما عزیزه
که دَ ښښتن دئ که دَ مریي دِئ
که ئې میرمن لَري که ئې کنیزه

خوبي دَ عمر تر څلوېښت کاله ده
چه په ځوانۍ کښې مالا ماله ده
حراس که درست لرې شکر وکاږه
څو دِ ودانه دَ عمر ځاله ده

یا واړه ویني فاسدي لیري کړه
یا دَ زړه لیري د فصد[1] خبري کړه
یا د کور سرې دربلي پرېږده
یا واړه لیري له کوره سِري کړه

له ښو سړیو یگانگي ښه دَه
له بده خلقه بیگانگي ښه دَه

---

۱. فسق خبري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هوښياري کښ چه خلاصي نه مومې
ځان ديوانه کړه ديوانگي ښه دَه

دَ عقل بخره عنايتي دَه
لاله ميثاقه هدايتي ده
قابل به هيچيري کم عقلَ نه وِي
ځما خبره دا آيتي دَه

عشق دَ ځوانئِ وکښلي توره
ځار ئې تر فسق هم تر فجوره
چه مي نيولي دَ پيرئ په دور دي
اوس کم دا زهد دئ له ضروره

نه دِ څه مهر دَ زړه پما شته
نه دِ دَ ژبي دروغ رښتيا شته
هيښ يم که مست يم که ليوني يم
چه لا مي طمعَ دَ يارئ پتا شته

خپله خبره دَه مرغلره
بي فکره مه وايه خپله خبره
پند مي په ياد لَره که مي نيکخواه گڼې
څو چه توانيږې خبره نغره

(c) ketabton.com: The Digital Library

يا ترس دَ خداي دئ يا هوښياري ده
دين و دنيا لَره چه کامګاري ده
هغه چه دا لري پرې مي سلام دئ
په دواړه کونه ئې رستګاري ده

مهر نېکانو سَرَه جاويد لَره
تل زړه له ديو سَرَه سفيد لره
بدان که هر څو لايق دَ بدو دَي
نه چه يلکخت ئې محروم نوميد لره

پوري په خونه دَ ايمل خان شه
په سول دَ خوني د خان خانان شه
دا اور که و نه مړ دايم نارې وهم
په وار وار پوري په درست افغان شه

غرق په نعمت کښې يم سر تر پايه
زه دا نعمت لرم له خپله خدايه
شکر سپاس به ئې په څو په ځاي کړم
چه پيدا شوي يم ضعيف له ځايه

څو تجربه نه کړې خپل زويه وروڼه
هونبره دَ ديو پکار مه موڼه
زويه هغه دئ چه ځان څرګند کا
ګڼه بهتر دئ له زويه لوڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه سل په زړه لري يوه په ژبه
هغه دِ پرېوزي په لويه تبَه
چه زړه او ژبه سَرَه يکرنگ لري
هغه به خلاص شي له معاينَه

که دا خو دا ده بېدي بېديا ده
چه دا ځما دَه کله ځما ده
که دا فنا ده بله بقا ده
عجب غوغا ده عجب سودا ده

اې چه دَ نول ده ځما له مخه
دَ رقيبانو په بده رخه
په عشق کښې مرد اوسه پروا ئې مکړه
زه به دِ نه کړم وَ چا په سخه

زړه مي دروغ کړ دلبري واه واه
که ژر ئې را کړې په غېږ کښې آه آه
وخت د ګلونو شو تازه بهار دئ
ښه مخ تل تل ګوره باده هم ګاه ګاه

زاغ او زغنو خالي غلغل زده
دَ ګلو قدر شيدا بلبل زده
هغه چه نه لري مستي دَ ميو
هغو مي کله په ګل و مل زده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوستان دِ ژوه بدخواه دِ ومره
زه برله تا وخورم ته برله عمره
چه هونبره مهر ته په اغیارو کړې
یار به دِ پائي له هسي عمره

دنیا که دا دَه چه ښکاره شوه
ښه چه دَ وخته لا اواره شوه
خواږه خپل زوي وُ خواږه خپل وروڼه
ځما له دیو نه سینه پاره شوه

هغه چه شوي دئ دَ ده له لوریه
هغه به کیږِي له بخته ستوریه
که دِ دوستان دئ که دښمنان دئ
وتلي نه دئ دَ ازل له توریه

احمق په کلي کښې پیدا خداي مکړه
که دِ په کور کښې پیدا شي زده کړه
لا ئې په لیري ملکونو وشړه
یا ئې له تورو خاورو سرَه کړه

که هر خو پوه یې خوشحاله راشه
خضر پیدا کړه پسې موسٰي شه
سخ د هغه دئ چه ښه پیشوا لري
غم به دِ نه وي خبر پدا شه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه که هر څو په مخ زیبا ده
په هر هنر کښ پسندلې دا ده
ظاهر ئې مه ګوره باطن ئې ګوره
هاله ئې ستایه که دا پارسا ده

ځواني ئې ولاړه ځني مایوس شه
باز دي عالم ته خوشحال ټپوس شه
شاه د شطرنج دئ نیژدې و مات ته
ورته اوس پاتو یَو فیل منحوس شه

ګمان دَ نیکو تل په دوستانو کړه
ګمان دَ بدو په دښمنانو کړه
دَ جاهلانو سَرَه قرین مشه
صحبت یکلخته له عاقلانو کړه

دروغ په ځان باندي خون خنزیر کړه
که دارو کیږي روایت ځیر کړه
طبیب چه وائِي هسي تدبیر کړه
دارو دَ وینو سَرَه خمیر کړه

یاري ئې نه ده دا سرابي ده
که وداني ده هم خرابي ده
چه زړه پرې ښه کا هوقیار به نه وي
هستي نیستي ئې په شتابي ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل تر خپل دست لَره دَ چا تر دست مشه
شرم پرست اوسه شهوت پرست مشه
چه کار دَ دین دَ دنیا خراب پریږدي
هسي بېخوده دَ میو مست مشه

چه زړه ژوندي لري دَ عشق په مینه
هغه که وَمرِي گڼه نه مرینه
فرهاد که مړ دَئ مجنون که مړ دَئ
نوم به ئې هر کله په جهان وینه

که چا ته وکړې دَ زړه خبره
تاکید پرې وکړه چه وئې نغره
که دِ خپل زوي دَئ گمان پرې مکړه
چه به ئې نکا چا ته ظاهره

که دین دنیا غواړې پرده پوشي کړه
فتنې له خولې پاڅي خو خاموشي کړه
که نه خاموش یې نه پرده پوش یې
بېخوده پرېوزه باده نوشي کړه

چه دِ په زړه دي هغه په خوله لره
چه دِ په خوله وِي هغه په زړه لره
دا دواړه توکه لکه مَریيِ
په یوه تار ئې پیلي ته لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله لمبه دِ دَ وصل ژمنه دَه
بله مي عين دَ زره دننه ده
که دا دَ خولې دي که نور دادُونه
چه کبنليو نه زده کومه نمځنه ده

ځو مي له تا نه درنه سينه دَه
هونبره مي دې سَرَه ډېره کينه دَه
چه ورته وگورې فتنې په لاس واخلي
چه ته ئې مسته کړې ستا آئينه دَه

که دِ په غولي وَلاړه ونه دَه
هونبره پرې وياړه ځو لويه پلَنه ده
يا به مېوه لرِي يا به سايه لري
جوړه په ونه باندِي ستاينه ده

دَ پاسه نشوه دا چه دَ لاندِي ده
بل گل به نه کېده چه دا دَ سپاندِي ده
مه ترې حيا غواړه مه ترې وفا غواړه
هغه لنډۍ ده لکه دَ وړاندِي ده

جفا چه وونې له چا وفا وکړه
که ځوک بنکنځل وکا ورته دعا وکړه
که آدمزاد يې خوي دَ آدم راوړه
غمجن چه وَوينې باندِي ژړا وکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوانمرد که نه يې له ما نه نن زده کړه
بخښل دَ جرم خوړول دَ نغن زده کړه
چه راغله راغله چه ولاړه ولاړه
خوي دَ شادمنو نه دَ غمجن زده کړه

چه عاشقي کړې پېغور قبول کړه
دَ واړو خلقو شر شور قبول کړه
که څوک دِ اچوي و سرو لمبو ته
دَ يار دَپاره سور اور قبول کړه

غم و غليم ته له دله دور کړه
خانده هوس کړه ښادي سرور کړه
که مخ دِ زيړ وِي په دلگيري کښ
ته ئې په دواړو څپېړو سور کړه

ډېرو ليدلي دَ ليلي رخت وه
شويه پرې سوپ وُ ناديده وخت وه
زه يار مشفق لرم ده يار بد خوي درله
زه بختور يم مجنون بد بخت وه

دا سحرگره دنيا مکاره
زويه وېزار کا له موره پلاره
چه ئې وېزار کا له موره پلاره
هسي دا هم شي ځني وېزاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

که سبروَنه په قد درازه ده
نه چه تر تا نه هم سرفرازه ده
ځما حذر شي د تا له سترګو
که دَ کوتري وېره له بازه ده

څه شي مي بیا مونده معني له جاهه
که جاه باله شي بد وي تر چاهه
په جاه به هیڅوک غلطي نه کا
بې له احمقه بې له ګمراهه

که په دیدن ده دیدن هم ډېر وشه
که په خوردن دَه خوردن هم ډېر وشه
خوشحاله بس کړه وخت دَ عمل دئ
لوستن هم ډېر وشه ګفتن هم ډېر وشه

سحر مي خوب لیده اندوه مي زیاته شوه
مَي مي چه وښبنل پیاله مي ماته شوه
سمند مي پاسه په بام جولان کړ
له بامه پرېووت شا ئې غبراته شوه

یو نیم ګړَي ده دنیا نیمګړې ده
نو عاقلانو په هیڅ نومړې ده
چه ئې یاوَ جوړه یا ئې چا ورکړه
دنیا خو هغو له ځانه وړې ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژاړه غافله په بار بار ژاړه
دَ ځان بلا شوې پخپله واړه
که دا جهان دَئ که بل جهان دَئ
در څخه ولاړل په غفلت دواړه

ته قهقه خاندې غم تم په بل شه
غم تم په بل شه بل چه تل تل شه
قاتله ځله په کابو بويه
پرې باندې پاڅه غرڅه غافل شه

دَ چا ناحقه له مرگه ويره ده
دا چار که گورې هر گوره غوره ده
زرگر وَښي مات کا اوږئَ سازه کا
لا تر وَښي نه اوږئَ بهتره ده

که هر څو ښه دَه چه تېرېدونې ده
دنيا په پچه نه پېرېدونې ده
که ښه کړې ښه کړه که بد کړې بد کړه
کرده دَ هيڅا نه هېرېدونې ده

جفا دَ خلقو هر گوره ډېره شوه
وفا دَ هر چا له دِله وهېره شوه
وخت دَ قيامت شو که نور آفت دئ
يَوه بلا دَه چه را برسېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زر دِ ور نشي دَ نادان تر کوره
په زر دولت دئ عزت دئ گوره
په بد ئې خرڅ کا قدر ئې نه لري
کاسه ئې زر شي په ډاگ نسکوره

سخا تر هر چا پخپلو لا ښه ده
په ښه وَيلو ژبه گويا ښه دَه
دَ ښو دلبرو سَرَه خندا ښه ده
خوشحال خټک ته دنيا پدا ښه دَه

په قد چه نوم لري سرو پڅولکه[1]
په مخ چه نوم لري تمام اوږمکه[2]
خوله دِ حقه دَه دَ سرو ياقوتو
په سِپينو دُرو گوهرو ډکه

دا چار خرگنده په هر ديار دَه
بدي ښېگړه دَيار دَيار ده
د زړه دِيار مي خالي له غير دئ
په کښ دلبره ديار ديار ده

---

١. دا کمله عينا وليکله شوه.

٢. يعني سپوږمې، ماهتاب.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه[۱] بوډۍ ده دَ کالو ډېره
تر سلو زرو مړونو تېره
دَ ډېرو مړونو ماغزه ئې وخوړل
لا به ئې ښځې پرې نه ده سېره

تر باز که لاندي کړې دَ کارگه هویه
باز به را نه وړي کارگه ترې بویه
که دَ مزري سَرَه یاري آغاز کا
کوم خوي به واخلي دَ مزري مویه

که زوي دَ پلار یې دَ پلار هنر واخله
نه چه ئې مال و ملک وَ یا زر واخله
بهرام که زوي دَ خوشحال ختټک وُ
هنر ئې نه وُ ځني خبر واخله

دَ لور عفت غواړه دَ زویه توره
هغه چه دا لري بلا ئې دوره
چه دا ئې نه وي مرگ ئې مېلمه شه
مور دِ دَوخته شِي په دواړو بوره

تل سي ساله وَي دَ خداي دَپاره
گل و لاله وي دَ خداي دَپاره

---

۱. دنیا بوډۍ ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښو ښو جونو جمال تل تل ليدي
په لاس پياله وي د خداي دَپاره

ښځه خوشخويه غواړه خوش رويه
کنه بد رويه ښه ده خوشخويه
مينه ئې ډېره تر رنګ به بوي شي
څوک چه خبر دئ دَ ګل له بويه

له قامه ولاړ شوم ليري په کروهه
خالي ارمان دَي ورورستنۍ پوهه
په تېرو چارو پسي ارمان کړم
اوس مي څه سود دَئ له دې اندوهه

ساقي بيا مهر کړه دَ ميو مهر شه
دَ منځ دَ تلي[1] مقام دَ مهر شه
په کښ به ډېر ډېر خوښۍ وي
بيا را بر سېره دَ فلک مهر شه

دَ نو دولتو دنيا که ډېره ده
دَ جود وينا ئې له دله هېره ده
څوک دِ ئې ګرم او ملامت نکا
يوه بلا ئې تر تندي تېره ده

---

۱. يعني دَ ميزان د برج منځ ته لمر راغي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ رقیبانو په ډېره رخه
دایم جدا شوم دَ یار له مخه
شوم یم چه پایم په دا ډېر غم کښې
یو جدائي شوه دوهمه سخه

در پېښه مشه دَ بخت کږوه
خوني مزري کا په تا بړوه
دَ باز شهرلي زرکه مي ولیده
دَ باد خورکو باندي خوړه وه

زه ئې خبر یم له زیانه سوده
حسد مذموم دَئ غبطه محموده
حسد دَ چا دئِ دَ نامردانو
غبطه را پاڅي دَ مرد له جوده

چه علم وکړي عزیزه زویه
فهم په علم په عمل بویه
کمکیه ونه بار داره ښه ده
نه پلَنه ونه بې باره لویه

که یار دِ سپین دَئ و تا ته تور مشه
که دَ صفت دئ هم دَ پېغور مشه
نیک بد به واړه په دا پوهېږي
که ته هغه یې خود دِ اوس نور مشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په شیخ رحمکار مي تازه توبه وکړه
هغې نګاري راته ښېوه وکړه
زړه مي هر ګوره په اندېښنو شو
توبه مي بده ده که توبه مي ښه وکړه

زه دِ کباب کړم خداي دِ کباب کړه
غلیم خو نه یم څه خو حساب کړه
نه دِ وفا شته نه دِ جفا شته
ناکسَ درومه خداي دِ خراب کړه

که سروري غواړې دَ هر چا وړوني شه
پرده پوښي کوَه لکه پړوني شه
که بد ګفتار دئ که بد کردار دئ
چه عذر خواهي شي آواره کړوني شه

وفا ترې مه غواړه دا دوه درې څیزه
چه بې وفا دي ځما عزیزه
یَو آس بل ښځه که هر څو ښه وي
دریمه توره ور سَرَه نیزه

درېغه ښه زویه درېغه ښه وروڼه
چار ئې تر لعلو تر درُ و چوڼه
چه دواړه توکه لایق قابل لري
هغه ته وایه که موڼې مونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سر په زانو کښېږده دا چارحاشا ښه ده
تر باغه راغه دا تماشا ښه ده
څو کام ترې مومې په غم کښ درومې
دنیا که دا ده دنیا ته شا ښه ده

تخم ضائع کا بد اصله مځکه
ښه پیۍ خسا کا بده غوږکه
هغه چه کرکا یا پیۍِ شاربي
هغه دِ نکا دا پوهه ورکه

دَ دنیا میني یاریِ واړه
بقا هیڅ نه لرِي باندي مه ویاړه
چه به ئې ژاړې په جدایيِ
جدا چه نه دِي واړه وژاړه

چه په قران کښ دي منلي واړه
مشکاة مصباح ته نیولې غاړه
نفس دِ په دا کښ که فضولي کا
شیطان خوار کړې بدبخته ژاړه

چه هر زمان مي په زړه میشته ده
هغه مهرویه دَ زړه دمه ده
خداي خو دِ صبر له دِې را نه کا
دَ صبر خبرَه که هر څو ښه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه به دا مځکې وي نه آسمانونه
واړه به واوړي دا ديوالونه
باقي به بل يو جهان پيدا شي
مولا لړِ نَلرِي خپل جهانونه

دا خاوري نه دِي چه موږ پرې ځونه
دَ خيال زلمي دِي گل گوني جونه
گوره له کومو خاورو به گډ شو
په هر زمان دِي دَ مرگ پيچونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ی

اې چه دولت لرې بد دِ خصلت دئ
دولت به بايلې ښه نَصيحت دئ
باز چه له بده باز داره ولاړ شي
و به ئې نه نيسي دا تجربت دئ

آس دَ خانانو دَئ دَ ښو کسانو دئ
نه دَ نادارُو دَ مفلسانو دئ
ماړه ښاربه ښه دئ وږي گنده دئ
ډنگر د چاري د کرگسانو دئ

آزار د خولې دئ آزار د لاس دئ
له دواړو خلاص دئ هغه چه ناس دئ
سرې به نه وِي هغه به دد وي
چه په دا دواړه توکه الماس دئ

اور وَړانده ته په تاو مفهوم شي
و سترگه ورته ښرگند معلوم شي
هغه چه پرېوزي وَ اور ته رنگ واخلي
هر ښوک خبر دَئ چه اور ئې نوم شي

ابله هغه دي په ورځ ښراغ کښېږدِي
يا چه بې درده په صورت داغ کښېږدي

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا چه دَ شگو عمارتونه کا
یا چه په بده مزکه کي باغ کښېږدي

اهل کیمیا دئ کیمیا به څوک مومي
اهل وفا دئ وفا به څوک مومي
نوم دَ عنقا شته پدا جهان کښ
اهل عنقا دئ عنقا به څوک مومي

اصیل چه نه لري ادب هم هیڅ دئ
جمیل چه نه لري نسب هم هیڅ دئ
چه دانشمند دئ حکمت هنر لري
که دَ بادشاه لري منصب هم هیڅ دئ

اندوه هیڅ مکړه خوشحاله سخ دئ
خوارِي دِ ولاړه دولت ته مخ دئ
هغه چه تا وته خوړوني سپي وه
په لیري لیري ملکونو چخ دئ

امید که ګورې بهتر تر بیم دئ
عطا پرې مه نیسه که دِ غلیم دئ
چه له اعدا سرَه په مدارا وي
دا کار دَ چا دئ کار د حکیم دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اې چه بې مثل په کړه اووړه يې
ګل رنګه روغه دَ خداي په کړه يې
دا هسي ولي دَ زړه په وړه يې
په هيچا نه يې خو پخپل زره يې

آتش قبول کا ګني چه قند شي
په هر ديار ئې صفت دَ خوند شي
ادب دَ زويه دَ ورور بايده دي
جوهر دَ توري په صيقل څرګند شي

اسمان چه هونبره لوئي رفعت لري
مزکه چه هونبره ستر وي وسعت لري
دا به خداي واړه سَرَه فنا کا
چه لوي عظيم دي عظيم ساعت لري

آفت که ګورې په بې ننګي کښې دئ
نکبت دَ دهر په ولتنګي کښې دئ
ما له دوُ رنګو فايده و نه ليده
که سود دَي سود خو په يکرنګي کښې دئ

احمق در وښيَم که احمق ګورې
احمق ړانده دي په سترګو توري
تور وته سپين وائي سپين وته تور وائي
په غوړونو آوري خبري نوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

اې چه په رَو کښ گزار ته ساز يې
سترگي دِ لکي غوږ په آواز يې
غاري غرڅه دئ دربانديِ درغي
په تخرگ ئې وله که تير انداز يې

اې دَ چشمانو په غمزه الماسي
دا څه هنر دئ له عاشق ستاسي
تر سر تر پايه راته ووايه
ترې دِ يستلَي يم لا مي وباسې

ای نفس فضول از فضولي باز آی
چون مردم جو فروش گندم منمای
هيچي و از هيچ چه خيزد هيهات
بيهوده مگوی و هر زمان ژاژ مخای

اوس له ديو ښځو کله مردم زيږي
ور څني واړه مار و لړم زيږي
دخول که نکړې ور سَرَه ځاي لري
چه څني واړه په عقلَ کم زيږي

اې چه حکيم و عليم دِ نوم دَئ
ورکړې آخلې کار دِ معلوم دَئ
شيرين ژوندون دِ وربانديِ تريخ کړ
خوشحال چه نه وژنې حکمت دِ کوم دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمق که هر څو دنیا دولت لري
دولت به باي کا چه حماقت لري
که ډېر نادار وِي شکر دِ کانِدي
که خوي ئې ښه وِي علم حکمت لري

اصیل به شرم حیا وفا لري
اصیل ئې وګڼه هغه چه دا لري
که شاهزاده وِي چه دا ئې نه وي
اصیل ئې مه ګڼه یوه بلا لري

ایمان دَ سرو زرو تر غرونو ښه دئ
منافقانو وته هیڅ نه دئ
لال دُر چه پېژني هغو ئې قدر زده
چه شناخت ئې نه لري سوړ ئې ترې زده دئ

اې چه پرئِ و ما ته ستایې
که یار مي ووینې بیا به ووایې
هر چا چه ولیده باندي بلبل شو
مخ دي که ګل دئ د دلربا ئي

ادب چه نه وِي په سپین په تور کښي
عزت به نه وي په هغه کور کښي
دولت به درومي له هغه خلقَ
چه سَرَه تل وي په شر و شور کښي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه آسمانه اوه ئې ستوري
دولس برجونه دِي چه پکښ ښوري
غمجن دِ طمعَ دَ ښادئ کاندي
دَ شپې څښتن دِ سحر ته گوري

اسپي آسونه وته ساتلي شي
ټټوئ خرونه سرَه شړلي شي
ټټوان يا خرونه باندي ختَنه کا
ځني نابودي گلې حاصلي شي

آزار دَ اهل و ما ته جهل دئ
خپل ځان که ځار کړم تر اهل سهل دئ
دوږخ در وَښيَم په دا دنيا کښ
دوږخ صحبت دَ سفله نا اهل دئ

اې چه رحمان او رحيم دِ نوم دئ
عظيم بادشاه يې کار دَ معلوم دئ
نادان په تاج کړې دانا محتاج کړې
ما پرې خبر کړه حکمت دَ کوم دئ

آسمان روغ زړونه ندي پريښي
دَه دِي په هر چا چاپونه يښي
څو ئې دا ستوري په سترگو وينې
واړه داغونه دِي کښُي کښُي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنیاد دَ چاري په مصلحت دئ
بیا دَ مردانو په ښه همت دئ
چه سَرَه یو شِي دا دواړه توکه
واړه دولت دَي عزت حرمت دئ

بدخواه دِ کوم دَي چه دِ په بدو یاړي
نیکخواه دِ کوم دَي چه دِ بهبود غواړي
که هر څو خوي دَ فرښتو حاصل کړي
له چا به ته ژاړې څوک به له تا ژاړي

باغ په خوبۍ لکه مخمل دئ
را سَرَه گوره یو څه مخمل دئ
ساقي را پاڅه مینا را واخله
پرخه وریږي گل دئ حمل دئ

باور که وکړې په جز او کل کښي
مردان به تل وِي په توکل کښي
دا ډېري غاړي نغمه صوتونه
نشته په باز کښښ دِي په بلبل کښي

بله به نه وِي په حق شناس کښي
تل به په حمد وي تل په سپاس کښي
چه ئې جار باسي هورې جار وزي
زړونه تسخیر دِي دَ خداي په لاس کښي

(c) ketabton.com: The Digital Library

باغ وي سرود وي نقل و شراب وي
ښې ښې دلبري ښه ښه احباب وي
مجلس دَ خاصو کتاب په منځ کښې
نقل دَ تورو وخت دَ شباب وي

بارخو ئې نه دئ گل د گلاب دئ
زلفي ئې طعن دَ مشکناب دئ
راشه که دواړه شونډې ئې گورې
چه پرې مستېږي هغه شراب دئ

بته تل لا بني اوبه تل مومي
بد بوي ئې ولي له تنه درومي
بد بوي ئې ځکه درومي له تنه
هره بلا ځي دَ دې تر کومي

بلا بلا وايې بلا هم ته يې
خپل ښه هم ياد کړه که بلا نه يې
توره دَ ژبي توره دَ اوسپني
څه غوڅوَل کا خبر لا نه يې

بخت و دولت دَ سړي له ځايه وي
نه له هنره نه له همايه وي
هنر هاله راشي هماي هاله راشي
چه باندي حکم په چا له خدايه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

باز په دیدن دَ طاؤس وویاړي
سر پښې ئې هر څه سَرَه ونغاړي
پخپل خپل ښکار پسي هر څوک تلاښ کا
مزري که زوړ شي غوا بزې غواړي

باغ دَ گلونو کنج و کتاب وَي
رود و سرود و نقل و شراب وَي
ښې ښې محبوبې ښه ښه احباب وَي
خوبي دَ عمر وخت دَ شباب وَي

بادشاهان ښه دي چه په ځوانانو زر ښندي
ځوانان پرې ښه کا چه ورته سر ښندي
زر سر دا دواړه توگه ډېر گران دي
یو یو ئې وښندي نه ئې یَو هر ښندي

بیهاڼ دَ اسپو کله یکسان دِي
ځني ټټوان دِي ځني اسان دِي
ځني دَ بار دِي دَ زیست روزگار دي
ځني دَ توري دَ برگستوان دِي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې غمه خوب کا چه روغ په تن وِي
خوب به په څو کا چه څوک غمجن وِي
موړ دَ شکرو حلوا ته نه گوري
وږي دِ سپوري روټې کازمن[۱] وِي

بازونه ولاړه بهادران دي
چه بد شي نیسي بد باز داران دي
چه په آسونو کښې خم چم پیدا شي
آسونه ساز کا چه شهسواران دي

بلبل دَ گل دئ گل دَ بلبل دئ
بلبل هورې غواړه هورې چه گل دئ
مینه په پټه دَ هیچا نه شي
خپل بوي دَ مښکو په ځان چغل دئ

بد خواه دِ خوار اوسه ته ورته غټ اوسې
خپل نیت دِ زغره ته په کښې پټ اوسې
څو چه ښادئ دي څو چه غمونه دي
و دواړو توکو ته په مخ په څټ اوسې

۱. کازمن ته محشي مشتاق ترجمه کښلې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بد مخ ناحقه په زر پساله شي
ښه مخ چه بیا مومي پسول دِ هاله شي
که هر څو رنگ لري سر سپيني پاڼې دي
شندَي به چېري نرگس باله شي

بدي به لاس واخلي چه گنهگار شي
چه گنهگار شي هغه دَ ډار شي
چه څوک له خپله شامته خوار شي
خپل پردي واړه ځني وېزار شي

بزرگي په تا ښائي که ته ستار یې
ستار که نه یې کله بزرگوار یې
چه پرې حاجت دَ محتاج پوره نه شي
که مال دِ ډېر دئ کله مالدار یې

بار دَ اوښانو په خرونو لیښ نشي
جام دَ مستانو په صوفیانو څیښ نشي
دَ ویښ له حاله اوده خبر نه دئ
څو چه له خپله خوبه نه ویښ نشي

بدي له خپلو چه آواره نشي
خپلوي دَ خپلو په چا ښکاره نشي
که ښه دي ښه خو هغه سړی دئ
چه یې پخپلو کښ گرېوان پاره نشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بخت دَ مغلو پښتانه نه پرېږدي
چه اتفاق وکا په توره زړه کښېږدي
ګڼه که څه هونبره پښتانه نه دي
چه ئې په ياد کا دَ مغلو زړه ريږدي

بانه که هر څو دَ سترګو زېب لري
چه ور کاږه شي بلا آسېب لري
زويه که ښه دئ نور دئ دَ سترګو
زويه که بد شي ماران دَ جيب لري

بيا مي له بخته مدد څرګند دئ
خوب کړم خوښي کړم زړه مي خورسند دئ
چه خوب مي نه وُ دَ ده له غمه
تر سر مي لاندي هغه مړوند دئ

بوي دِ له نطقه دَ کبر وآز څي
لکه دَ خولې نه چه بوي دَ پياز څي
په نمانځه وُ درې فکرونه نور کړې
عمر دِ هسي ګنده ناساز څي

(c) ketabton.com: The Digital Library

عابد[۱] بې بندَ دَئ هم بې پیوند دئ
مور پلار ئې نشته پیدا له شخوند دئ
سړي لیده شي که خوي ئې گوري
لکه چه د دوِي هسي بې سند دئ

پکار هیڅ نه دئ خالي مستیِ
څو لا په زړه لري دَ غم هستیِ
هستي تمامه په مستي کښې وبازه
له ما نه زده کړه مي پرسیِ

په ننگ خبر نه دِي بې ننگه کلي دئ
وفا ئې نشته له عقله پلي دئ
که نمونځ اودس کا په پنځه وخته
هم بې صلوة هم مخ ناولي دئ

په غم دَ نورو و غم ته ساز مشې
سپک و عالم ته پخپل آواز مشې
سړی په طمعَ دَ بل بنده شي
دعا به دا کړم آخته په آز مشې

---

۱. بهرام.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رنګ رنګينه يې په مخ نسرينه يې
به لب شيرينه يې په تن سيمينه يې
درسته ګلزار يې تر سر تر پايه
عيب دِ دا دَي په زړه سنګينه يې

په ځان مي لږ ډېر ځايونه مبتلي دي
چوڼ چوڼ مي کښلي کښلي کتلي دي
ستا تر ښايسته چه نا ښاغلي دي
دَ خلخ کښلي کشميري کښلي دي

پلار دَ خپل زويه په کار ډېر وياړي
په هره چار ئې بهتري غواړي
په خوي ئې بد شِي نصيحت نه مني
دَ ده له خويه په اوښيو ژاړي

په کاغذ وکښ خوانا ئې ولولي
چه کښلي نه وِي هغه څوک څه لولي
هسي مردان شته په دا دنيا کښ
تختې دَ وچولي تختې دَ زړه لولي

پند دَي سودمند دي که څوک ئې ونغوږي
وخت دَ فساد دَي له تا چه وزېږي
زوي ئې مه بوله حذر ترې بويه
چه دِ له حکمه له رايه وغړېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تار دَ غټې ذباب بند کېږي
نه په دالومه عقاب بند کېږي
پند و عاشق ته بند د خسړيو دئ
په دا به کله سيلاب بند کېږي

پونډه په اور کښ گونه گونه شي
کاڼي په اور کښ گچ يا چونه شي
عادت به هيچېري دَ ناکس نور نشي
که اور ئې پوري په درونه شي

په خپل مقصود پسي په څو مجنون يې
په خپل مطلب پسي يو څه مفتون يې
په څو خوشحال شې چه په کام کامياب شې
دَ کام په نمونډَل هر دم مخزون يې

په رنگ ميتاځي لکه اوبه دي
په خوند په بوي کښ دَ اُوبو ندي
لکه چه مخ ويني څوک په اوبو کښ
هسي په دې کښ دَ مخ ليده دي

په خصلتونو کښ عدل انصاف ښه دئ
له ښو له بدو سَرَه زړه صاف ښه دئ
چه څوک دِ غاښ مات کا ته ئې هم غاښ مات کړه
که عذر خواه شي غاښ ئې معاف ښه دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پوهه ډک دي هر یو زوولي
و ځان ته نه وائِي هیڅوک غووَلي
هغه چه خر پیائي یا چه حکمت وائي
هر یَو فلک دي سَرَه رسولي

په تن هډونه رگ وریشه یې
په دا که گورې یَو دوه پشه یې
خوي دَ ددانو دَ حیوانو پرېږده
که ته سړَی یې په اندېشه یې

پند دَ سړي دئ سړی دَ پند دئ
پرې به پوهېږِي چه دانشمند دئ
سړی په پند نیسي ښاروي په بند نیسي
و هر سړي ته دا کار څرگند دئ

پښتون په اصل سړه بني دي
یا غرغشتي دي یا بټني دي
لودي غلجي دي دَ پټي له لوره
په سړه بن پوري بیا کرلاني دي

په دا خبر شه چه سړی څه دي
سړی د غشي کبړه درمه دي
چه بې استاذ وي لا غشي ندي
چه ښه ئې ساز کا سړی هاله دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رنګ په حسن په څو نادره یې
ښېوه غمزې لرې څو جلوه ګره یې
له خپله یاره څو زورَ وره یې
خو چه پخولا شې بیا مَرَوره یې

په عطر ډوبه هغه خوش رويَ
راغله ناګاهَ له یوه سويَ
تمامه شپه ئې را سَرَه تېره کړه
سپېږمې مې ډکې دِې دَ دې له بويه

په ډېره پوهه که بو علي دئ
چه جود ئې نشته احمق جلي دئ
که کلمه لولي عقل ئې مه ګوره
چه څوک ئې نغن خوري هغه ولي دئ

په قد دَ سبر تر وني بوک یې
په رنګ په اصل په خوي ملوک یې
کمي دِ نشته په شش و پنج کښ
په چار په هر څه دَ زړګي څوک یې

په دا به پوه شي هغه چه کس وي
ډېري رمې لَره یو شرمښ بس وي
چه یو بخري دَ اور پیدا شي
په مخ ئې وړي انبار دَ خس وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دا دنیا کښې ښې خوږې مینې
بدرنگ[1] ترخې شي که ته ئې وینې
نور څه ئې مه گڼه واړه مقصود دي
تر خوله وَباسِي ترخې شیریني

په استخفاف دَ بادشاه دولت بایلي
په استخفاف دَ ملا جنت بایلي
په استخفاف دَ چهار یارانو
هم مودت بایلي هم مروت بایلي

په سپین وېښته مي په زړه سرور راشي
ډیره چه سپینه شي په مخ کښې نور راشي
غم دَ زوړوالي په زړه هاله راشي
چه په غاښونو په لېمو فتور راشي

پخپله پوهه که ذوفنون وي
ویل چه نه مني پکښې جنون وي
دولت ته ورَسي ټینگ ئې و نه نیسي
قابل ئې مه گڼه چه په راي زبون وي

په کار دَ علم عالمان موښي[2]
شیخان په کار دَ شیخي ځان چوښي

۱. په درنگ.

۲. یعني لوئي کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا واړه هيڅ دِي زما په پوهه
ګوره څوک ورشي په مخ مخ روښي

په عاشقانو څو څو خبري شي
ورته لښکري شي توري شي زغري شي
چه عاشقان دي چه صادقان دي
عشق به ئې کله له دله ليري شي

په باغ چه ګهٔ شي چه ترې وتوني وي
که لون لون مېوې خوړوني وي
که هر څو وخوري ګلونه بوي کړي
خو عاقبت به ورځني تلوني وي

په ښايسته وُو چه مبتلا وي
بې فکره کله خلا ملا وي
بې ميني مشې مَيَن هم مه شې
دا دواړه توکه الا بلا وي

پاکي چه راشي په هغه کور کښې
بلا ئې وَسېځي نوره په اور کښې
يوسف چه پاک وُ ځکه بادشاه شو
څه شو که بند وُ ناحق په تور کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵۸۸

په شپه آرام شي په ورځ هر کام شي
په ما دا کله په صبح و شام شي
په شپه په ورځ دِي دَ عشق غمونه
آه و ژړا مي سَرَه مدام شي

په مخ که هر څو صاحب جمال وي
ننه په زړه کښ افعي افعال وي
که زر تسبیح لولي باور پرې مکړه
ښځې مي واړه دَ مکر جال وي

پلار مور که هر څو نیکو فرجام وي
په بد فرزند پوري خجل بدنام وي
فرزند که ښه وِي خداي ئې کامران لَره
دَ بد فرزند دِ زهر په کام وي

پړین[1] که ښه وي پکار و بار کښی
نه ډېر فکرونه نه زرغه پکار کښي
زرغه نامرد کا له کاره پاتو شي
مرد تړول اختیار وِي په زیست روزګار کښي

---

۱. دا رباعي حل غواړي لمړۍ کلمه په یوه نسخه کښ ترین په بله کښ پرینې ده، په یوه قلمي نسخه کښ تر زرغه لاندي محشي لیکلي دي یعني نامردي او کاهلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رنگ په خوي کښې سَرَه پرخې وي
په مرتبو کښې سَرَه تېري وي
يو سيند بل پورې لکه لښتَي وي
يَو غر تر بل پورې لکه غونډۍ وي

پيوند دَ زړونو عجب پيوند دئ
په کتره غوښه وبله بند دئ
خو چه وفا وي هونبره ټينګېږي
جفا ئې پرې کا کار ئې څرګند دئ

په باغ په راغ کښې کرل هر څه شي
په خپل خپل اصل بيا واړه وشي
که لويَول ئې په شودو پې وي
مولي مولي وه نور څه به نه شي

په باغ کښې ډېري وني ولاړې وي
چه ښې ئې ځير کړې په څو څو غاړې وي
پلنِي نَرىِ ګوري ناګوري
ځني په پورته ښايسته ولاړې وي

په دا جهان کښې چه څو غمونه دي
څو څو خوارىِ څو څو ستمونه دي
واړه په بخره دَ عاشقانو شول
بخري له ځايه په قلمونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاداش دَ هري چاري تيار وي
چي نيک کردار وي که بد کردار وي
چه ترس د زړه لري دا کار به ښه لري
څو بې پروا وي هونبره ئې زار وي

په زړه کښې څړيکه دَ ښکاري ولاړه شِي
هي هي نارې وَهِي بوړه ئې غاړه شي
چه سَرَه ونښلي دَ ښکار بازونه
زرکه دَ دواړو له منگولو ولاړه شي

پرې مي سلام دَئ جرگې چه پنډې شِي
زړه مي هورې دَئ هروې چه هنډې شِي
خوشحاله زوړ شوې قرار ناست اوسه
پښتون چه زوړ شي دَ نغري دَ څنډې شِي

پند د نيکخواه دئ خداي دِ ئې ښه لري
ورمون[1] دَ نيکو نيکان په زړه لري
هوښيار لازم دَئ چه خطا ئې ولې
نادان معذور دَئ چه عقل نه لري

پيوند دَ ميني هم ټينگ هم سست دئ
جفا ئې پرې کا په وفا درست دئ

---

۱. محشي ورته تدبير او مصلحت او پند ليکلي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېرُو دَ ما نه په جفا پرېِ کړ
اوس خو دَ لړُو شخه آمست[۱] دئ

په سړيتوب کښ واړه يکسان دي
که مؤمنان دِي که کافران دي
ايمان دَ چا دَئ دَ مومنانو دئ
ايمان ئې نشته چه کافران دي

په چا چه عدل يا ستم کېږِي
هر ځاي چه بېش و يا شه کم کېږي
بې ځايه هيڅ نه دي واړه په ځاي دي
يَو ازميښت دَئ که عالم کېږي

په هَرَه چار چه همت بسته شي
تېره خارونه هم گلدسته شي
که بې همتو ئې په لاس واخيسته
دَ هغو بخره خواره خسته شي

پښتانه واړه لکه مارونه دي
مغل دم کړِي پخپل کارُونه دي
چه په مارونو کښ لوي مار پيدا شي
پسي ئې غواړي که په غارُونه دي

---

۱. محشي ورته گڼوُن او پيوند کښلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسرلي چه راشي يا پښګال شي
دَ خټک زوني شيخان خوشحال شي
شکرانې آخلي دَ باران وعدې لِې
په دروغجنو وعدو نهال شي

پدا جهان کښ که خرابۍ دي
يا ناحقۍ بې حجابۍ دي
يَوه به نه وِي دَ هوښيار له لاسه
دَ نادانانو دَ شتابۍ دي

پرې مي سلام دَئ هغه چه مَي خوري
خدا ئې دارو کړه که پدود ئې دي خوري
اول خلوت بويه بيا ښه صحبت شه
مَي دِ په صوت دَ چنګ و نَي خوري

په څو دَ ځان په ښېوه بيدار يې
وېښته دِ کوز شي هم پرې آزار يې
فکر دَ ګور دَ خوارۍ نه کړې
بند بند به پروت وې ناپروا دار يې

پرېږده پرې سترګي دَ وږيو وَوزي
باندي پراته اوسي وږي سر کوزي
لوئي غړۍ د ډک طباخ وي
دوي دي خوړلي دَ طباخ څخوزي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په څو واي واي لرې چه لېږ بېمار شې
پروا دِ نه وِي چه چاق تيار شې
هيڅ يې نابود يې چه ښه مي وليدې
غفلت خوار کړې که خبردار شې

په هَرَه ژبه سخن سنجان دئ
دَ ځان په فخر پاک د سبحان دئ
په خوله ئې ذکر په زړه نور فکر
فساد دې دور دانا شيخان دئ

په شمار مي زويه تر شپېته زيات دي
نيمګي په مړه وِي نيمګي حيات دي
چه را څرګند شول په کاروبار کښې
تر دې ژوندون يو بهتر اموات دي

په رنګ په شکل ښايسته ميور يې
په زړه سنګينه ناترسه ګور يې
ياران ډېر خوښ کړې بيا ئې ډېر خوار کړې
دارو دَ زړونو دَ زړونو ځور يې

پنځه دِ ګوتي دِي که يَوه نه وي
دَ نورو ګوتو چار به دِ څه وي
دَ لاس خوبي ده په پنځه ګوتي
چه سَرَه جوړي وي کار به دِ ښه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رنگ په حسن تازه بلوڅه يې
په تن کښې سپينه تر تازي پوڅه يې
تر سر تر پايه کمي دِ نشته
په ښو خبرو څه خبر لوڅه يې

په خپلو اوښيو کښې سړی شنا ښه دئ
له هره هر سړي سَرَه اشنا ښه دئ
که گل له نورو دئ اغزي له ياره دئ
منت تر هر څه دَ خپل آشنا ښه دئ

په ما دا عدل که دا ستم دئ
چه غم په ما باندي په هر هر دم دئ
واړه مي خپل دي پردی څوک نه دئ
چه ئې له ما سَرَه دا هونبره غم دئ

په سوات وربړي په سمه شين دئ
تر غره په کوز شي لا نماز پښين دئ
بېږ دَ تالي دَ عبدل لښکري
خوشحاله له زړه دِ له واړو شين دئ

په رنگ که هوره ده پرې گرفتار مشې
چه خوي ئې بد وِي دَ ښځي يار مشې
خوشحال ته گوره چه يو څه بار لري
له بده خويه ئې ته خبردار مشې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سرطان کښ به مزري په وړي
مرد به خپل ځان ژغوري ځما که نغوړي
لنده ورغومي صحبت هم زيان لري
پدا منزل دِ په بهار کوړي

په عاشقانو آرام حرام دئ
عاشق ئې مه بوله چه په آرام دئ
په عشق کښ شرم په ننگ کار نلَري
دا دواړو توکو يِو خالي جام دئ

په دا خبره هر څوک خبر دئ
تر آروېدلو ليدل بهتر دئ
تا غنُدي کله هوسۍ دَ مښکو دئ
مښک دِ دَ زلفو که برابر دئ

په تن سيمين يې په رنگ رنگين يې
په لب شيرين يې په مو مشکين يې
زه دِ مجنون يم که ته ليلي يې
زه دِ فرهاد يم که ته شيرين يې

په هر چا کوټه غمونه خپل دئ
څوک دِئ چه نن مي په غم دَ بل دئ
دَور دَ چا دَئ دَ عالمگير دئ
لاس به په غوړ لري چه څوک عاقل دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه[۱] بارونه دِي بردن ئې غم دئ
ورمېږ دَ خلقو تر لاندي خم دئ
پنځه په نورو دي په تا دوه کم دي
خوشحاله شکر کړه چه بار دِ کم دئ

په دواړو زلفو که عنبر بېزه يې
په دواړو شونډو که شکر رېزه يې
دا څه لا نوري خوبئ دِ ډېري دِي
بابا دِ ومره بلا سر تېزه يې

په لار چه درومم په مخ دلبر راشي
يا ښه څه بيا مومم يا ښه خبر راشي
هسي دَ کښليو په ديدن خوښ شم
لکه په خوارو باندي اختر راشي

پاسه يا کوزي دا کار سازئ
په څو څو رنګه دلنوازئ
آسمان ته ګوره مزکي ته ګوره
دا چاري ندي لوبي بازئ

---

۱. مطلب حني پنځه دَ مسلمانئ بناوي دي چه له هغو څخه حج او زکوة پر غني فرض دي. خان ځکه چه په سخا کښې هيڅ وخت دَ نصاب مالک نه وُ نو دا دوه فرضه له ده ساقط وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیښتن دَ خوني چه بې تدبیر وِي
وینځي مریونه ئې وتېښت ته ځیر وِي
یا ئې ډېر مست کا هوا ئې نوره شِي
یا ئې ډېر خوار کا لکه اسیر وِي

تازي چه نه نیسي کوټه چه نیسي
خلق په ښه نظر کوټه ته کسي
تورزن پخپله خپل ځان په قدر کا
چه توري غشي په ځان را نیسي

توري دِ زلفي دي تور دِ اوربل دئ
مخ مي دِ ولیده لکه اوربل دئ
هم تور لوگي دي هم سرې لمبې دي
دَ غوښو زړه مي بکښې قبل دئ

تل خاموشي کړِي چه تل بېغم وي
طمع له چا مکړه چه بِه ترجم وي
خوښ په هنر اوسه خوښي په مال مکړه
هسي کارُونه کړه چه بې ندم وي

تر باز نه نور نور مرغونه کټ دي
هنر چه نه لري ځکه ښوهټ[1] دي

۱. دې کلمې ته محشي نابکار کښلي دي په ځلورمه مسرۍ کښې کویټ حل غواړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل کار څرګند کا پدا دوه ځایه
مردان دَ کویټي ښځي دَ کټ دي

تر لعلو دُرو عقل تمیز ښه دي
د بل تر مُهر خپل یو نشیز ښه دي
چه خبردار دي دَ صحبت په علم
تر بې ادبي خبري تېز ښه دي

توبه هاله ښه دَه په ګناه چه لاس رسي
چه لاس په هر چرته په کوز په پاس رسي
چه لاس و نه رسي توبه څه سود لري
خالي خبري پخوله دَ پاس رسي

ته چه بادشاه دَ سمن رویو یې
غوره دلخواهه دَ سنبل مویو یې
تر سر تر پایه ګل یې سنبل یې
بد چه په نغوته دَ څو بدخویو یې

ټټو به هیچېري دَ آس په یون نشي
په توره هیڅوک لکه پښتون نشي
اصل په هر څه کښ خپل ځان څرګند کا
خوند دَ مټرو به ګندم ګون نشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

تل تل تل مي ور پسي غم دئ
مينه ئې ډېره راحت ئې کم دئ
چه نه ئې وينم په سترګو تورو
دا جهان واړه په ما تور تم دئ

تري که بد دئ خو بيا همجد دئ
هر چه همجد دئ هغه امجد دئ
بولاق که هر څو ختڼک يادېږي
دَ سباکیِ دَ لوريه بد دئ

ته اوم سبو يې تر څرخ وتلي
دَ اور تر تاوه نه يې ختلي
که چيري ووزې دَ اور له تاوه
نوم به دَ اوم وي له تا نه تللي

تر سر تر پايه چه سړی ساز دئ
فهم که وکړې درست سَرَه راز دئ
سړي هغه ګڼه چه خپل ځان پېژني
چه بېخبر دئ يَو تش طراز دئ

تازي چه زوړ شي په قدر خر شي
مزري چه زوړ شي تر شغال بتر شي
زوړ دِ دماغ دَ ځوانیِ نه کا
پدا وَيل دِ هر څوک خبر شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر ظل کښېنې دَ هغې وني
چه ئې نه سته نه پاڼې وني
نه يَوَه ونه باغي په غولي
نه ډېري وني پلوسي غني

تا چه پيدا کړه دا اوه شتوري
چه ستا په حکم وَبله ښوري
په ښورېده کښ ئې ډېر ډېر کاروانه شته
ړانده ئې نه ويني بينا ئې گوري

تونگر هغه دَئ چه قناعت لري
نه چه بارُنه يا بضاعت لري
چه خوي خصلت ئې دَ سړي نه وي
يَو دد ئې وگڼه که شجاعت لري

تل تل چه غورزي دا سعد ستوري
دَ هنرمندو په طلب ښوري
که چېري ورشي په بې هنرُو
ځني دَ تلَلو دروازه گوري

ثابت په ما کړه گناه مهروئي
لاله عذاري عنبرين موئي
له هغه پسه توره را واخله
ويني ځما دَ گردن کړه توئي

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنت دَ چا دَئ دَ صادقانو دَئ
دوږخ دَ چا دَئ دَ کاذبانو دئ
قرآن چه لولي کذاب عذاب مومي
ثواب بې حده که دَ قران خوانو دئ

جنت دَ چا دئ دَ حق شناس دئ
دوږخ دَ چا دئ دَ ناسپاس دئ
کانده به نوري فتنې پیدا شي
کار کړه که کار کړې چه نن دِ لاس دئ

جنګ دَ هاتي دَ مزري آسان دئ
دَ خپلي ژبي آفت لا ګران دئ
چه خپله ژبه ئې پخپل فرمان کړه
هم ئې رستم ګڼه هم لا لقمان دئ

جنت په څه کښ دئ په خوشخوئي کښي
دوږخ په څه کښ دئ په بد ګوئي کښي
چه نیت ئې لوي دئ هغه خداي لوي کا
کمي ئې نه وي پدا لوئي کښي

جهان کمر دي دَ څخلئي
فعل دِ دروغ دي دروغکروني ته یې
لکه چه دروغ کړې هغه به واروې
راشه خبر شه که خبر نه ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جهان که واړه سَرَه سور اور شي
گمان و مکړه چه عارغ نور شي
که سمندر غُندي نه اور کښې کار نکا
عارف ئې مه گڼه مخ دِ ئې تور شي

جهان که واړه سَرَه اُوبه شي
دا دوه بېړۍ به ډوبي نشي
يَوه بېړۍ چه څوک رښتني وي
بله چه وړي په چا ماړه شي

جهان درست ډک شو دَ نا حقۍ
لکه پېمدلي اوړې په مۍ
چه ځاي پرې نه نيسي ښوري ښوئېږي
دَ سر دانه ئې خوشحاله ته يې

جونه چه نه وِي واده لا حور وِي
اولاد چه راوړي آدم دستور وي
چه سر ئې سپين شي مخ ئې بې نور شي
يَوَه پيريه درته حضور شي

جدا چه نشي ترې اوسپن خړې
ترې پاتو نکا دَ پونډې زړې
په څو به سازه شي ترې تېره توره
فکر دِ ښه وکا استاذ زوي مړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جهان دَ چا دَي چه څوک تورزن وي
داد و دهش کا په نوم مَیَن وي
ناستي دِ دَي دَ علم تر سیوره کا
چه څوک دَ علم د ورع څښتن وي

څواني ډک جام دَه په پېرئ اوړي
بقا ئې نشته په وار وار واوړي
پیري یوائې په هیچا نه رائې
څو څو عیبونه ور سَرَه راوړي

ځان و جهان لره پکار سلوک دئ
ملوک چه ښه لَري سخ دَ مملوک دئ
ملوک د ښه وائي پوچ پوچ دِ نه وایي
دَ ملَکانو کلام ملوک دئ

ځاي او مسکن دِ دَ کارګه ګلشن نشي
کمذات سړَی دِ دَ جاه څښتن نشي
حسن هغه دئ چه اصل ذات لري
دَ سپاندِي ګل به ګل دَ سمن نشي

ځني خبري په تکلف کېږِي
ځني خبري په تائسف کېږي
ځني خبري په بله ژبه
لکه یعقوب ته قال دَ یوسف کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځني په علم په دنیا مستي لري
ځني په زهد په تقویٰ مستي لري
ځني په توره په غزا مستي لري
خوشحال په کوم توکي دا مستي لري

ځني په وینځې وي لکه مېرمني وي
ځني مېرمني دَ وینځو کني وي
عقل هنر بویه په آدمزاد کښې
مېوه چه ښه لَرِي قدر دَ وني وي

ځني په عقل په هنر دولت مومي
څوک ئې په جهل په حماقت مومي
یو په دارو دَ طبیب رغېږي
بل بې طبیبه شفا صحت مومي

ځني[۱] خپل جیش لښکر حشم کسي
ځني خپل لعل گهر نعم کسي
ځني خپل علم هنر قلم کسي
ځني ختڅکه هغه صنم کسي

چه سړی خوږ نشي سړی چه داغ کښېږدي
هر څوک پوهېږي ځان ته بلا بلېږدي

۱. په دې رباعي کښې دَ درو ټکو کلمو صنعت سته، ټوله کلمې درې ټکي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له چا چه جنگ کړې روغه په زړه لره
هوښيار په جنگ کښ دَ روغي ځاي پرېږدي

چه نه دَ دين دئ نه دَ دنيا دئ
هغه که گرزي پکار دَ چا دئ
پرېږده چه وَمري جهان ترې خلاص شي
پدا جهان کښ يِوه بلا دئ

چه نن دِ ياري کانده اغيار دي
کانده اغيار دي چه نن دِ يار دي
خداي دَي چه دا زړونه سَرَه جار باسي
دا زړونه کله په اختيار دي

چه نه طالع لَري نه مصلحت لري
دولت به بايلي که ډېر دولت لري
چه شکر نلري کله نعمت لري
چه صبر نلري کله حکمت لري

چه قدر نلري دَ بادشاه دَ ميني
توئِي بې نکا په خدمت کښ ويني
هغه نوکر دِ ښادي و نه کا
هر څه به بَايلي که ته ئې وينې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه څوک ئې سَمَه ګڼي کږَه شي
چه ئې کږه ګڼي سَمَه هغه شي
دخل دَ چا دَئ دَ خداي په کړه کښې
په حال خبر شه چه څه دِ زده شِي

چه غم ئې نه وِي دَ نیکنامۍِ
واړه ئې مخ وي په خود کامۍِ
نه به ئې دین وِي مه ترې وفا غواړه
هر څه ئې هیڅ وِي پدا خامۍِ

چه ئې په کور کښې لایق فرزند وشي
کرم له خدایه په سړی څرګند وشي
قابل چه نه وِي په هغه کور کښې
دولت ئې هیڅ دئ که چند در چند وشي

چه زړه له تا نه دَ چا ښه کیږي
ښه کړه دعا ګڼه دعا قبلیږي
آزاد هیچا دَ آخستو نه دي
ښیرې دَ خوږو زړونو لګیږي

چه دم ئې نه زده دَ اُوښکۍ[1]
دَ اژدها نیسي لویه لکۍ

۱. اوښکۍ يو راز ملخ دي لکه اوښ چه اؤشاره ئې هم بولي، په پاړسي ګهواره جنبان ورته وائي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نادان دي پرېږده وربانديِ مه مږه
دَ نصيحت دَ صابون چکۍ

چه را ښکاره شوه يوه مږۍ
زړه مي پرې بايلو هغه گړۍ
دَ زړه ښندنه آسانه نه ده
بې ځايه څوک ښندي يَوه دمړې[1]

چه نه ادب لري نه عقل راي لري
دوپاي ليده شي خود دَ چارپاي لري
چه بې ادب وِي آدم ئې مه گڼه
څه شو که شکَل آدم نماي لري

چه درست گلزار دَي دَ اتفاق دي
چه درست خار خار دَي گنده نفاق دي
خار دِ په بخره دَ خارکشانو شي
هوښيار دَ گلو دَ گلزار مشتاق دي

چه پاڅم درومم په لار دلبر راشي
يا ښه څه بيا مومم يا ښه خبر راشي
هونبره د کښليو په ديدن خوښ يم
لکه په خوارو بانديِ اختر راشي

---

۱. يعني يو پشيز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه رنګ و بوي لري ګل ګل هاله شي
پرې د بلبلو غلغل هاله شي
چه نه ئې رنګ وِي نه ئې ښه بوي وي
ورځني پاتو بلبل هاله شي

چه تا څوک ووینې مهر به څه وینې
مهر به څه وینې چه تا څوک وَوینې
عاشق څه نه وینې چه تا و نه وینې
چه تاوَنه وینې عاشق څه نه وینې

چه ذات ئې بد وِي اصل ناپاک لري
ګنده به فعل ګنده به ژواک لَرِي
زاغ و زغن ګوره بلبل طوطي ګوره
خپل خپل پرواز کا خپل خپل خوراک لري

چه جنګیالۍ لري ښځه په کور کښې
دَ هغه کس وي ژوندون په اور کښې
ښځه حلیمه ښه دَه خوشخویه
بده به تل وِي په شرو شور کښې

چه ژر ئې ونیسي ژر ئې بیا پرېږدي
خو یَو نامرد به وي زړه به ئې رېږدي
یا دِ ئې زلفي په لاس کښې نه نیسي
یا دِ ئې ونیسي سر دِ پرې کښېږدي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ته چه څاه کیني په څاه کښې پریوزي
بلا چه غواړي په بلا کښېوزِي
په څو به روغ اوسي دا فکر ښه وکړه
په پړانګ پرهار وکري بیا ور پسېوزي

چه څوک ئې کاندي کله یارئ دي
یا خود کامئ دي یا عیارئ دي
چه ښې مي خیر کړې دا بهتري
یا وېزارئ دي یا اغیارئ دي

چه نادان دي چه فاسقان دي
یَو دم کار وکا بیا ژر پښېمان دي
چه ئې پکار کښې پښېماني نشته
یا عاقلان دِي یا صالحان دي

چه هر سیرت په وجود غالب دئ
په هغه رنګ ئې حشر واجب دئ
حریص به خوک وي حاسد به ګرګ وي
په رنګ دَ دواړو خبر طالب دئ

چه کاهلان دي چه احمقان دي
دولت به بایلي که بادشاهان دي
دولت دَ دین دَ دنیا دَ چا دي
چه هوښیاران دي پکار چسپان دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه تنګه خوله لَري اوږده بانه لري
توري ئې وروځي ملال کاته لري
نور څه ئې مه ګڼه ځما په پوهه
تر سر تر پایه به صورت ښه لري

چه کښېني آوري فریاد ښېرې لري
دَ زړه دَ آه توري تېرې لري
پېر به په هر چا په وار راشي
اندوه دِ نکا آسمان پېرې لري

چنګۍ جیحون نه ده غنُډۍ به غر نشي
شمعَ قمر نه ده سها به نمر نشي
که اوښکۍَ په رنګ دَ مار ده
بیا اوښکۍ ده دا به اژدر نشي

چه جنګیالي دي دولت هغه مومي
چه ننګیالي دي عزت هغه مومي
دا دواړه توکه سَرَه تَړَلي دي
څوک چه محنت کا راحت هغه مومي

چه نه طالع لري نه مصلحت لري
دولت که غواړي څه بد خصلت لري
دولت هغه دي چه در پسې درومي
چه ور پسي زغلې بلا آفت لري

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې دروغ ندي چېري ويلي
چا ته ئې نه وِي په بد کتلي
هغه به هيچېري خواري بيا نه مومي
عزت دولت به ور پسي زغَلي

چه ئې رشتيا نه وِي بل ئې اخلاص نه وي
هغه به هيچېري له غمه خلاص نه وي
دولت دَ دين دئ چه دَ دنيا دئ
بيا به ئې نه مومي چه خاص الخاص نه وي

چه خوي ئې نه وِي جمال زيبا لري
لکه ښه لوښي خالي غوغا لري
ښه مخ په مثل لوښي دَ زرو دئ
ښه خوي په لوښي کښې خوږه حلوا لري

چه نه ئې ننگ وِي نه ئې فرهنگ وي
نه ئې ښه اصل نه ئې ښه رنگ وي
ژر دِ په تورو خوارو کښې پټ شي
ژوندون ئې مه وه چه ځاي پرې تنگ وي

چه نه ئې دين وِي نه ئې دولت وي
نه ئې په علم ښه خوي خصلت وي
سړی ئې مه بوله يو گاو خر دئ
دَ گاو و خر به څه برکت وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ بدانو سَرَه مقيم شي
که بيم ئې نه وِي هغه په بيم شي
ضرب المثل دَي دَ دانايانو
دښمن چه دوست کړې دوست دِ غليم شي

چه قبول زړه ته دَ چا چار بده شي
چار ئې نور بده تل تر ابده شي
روپې چه قلبه شي يَوه صراف ته
هغه روپۍ په هر چا رده شي

چه دَ بزگانو خفت آسان گڼي
هغه خفت دِ آفت دَ ځان گڼي
لږي بلا به وربانديې ور نشي
جوړ دِ زرگونو بلا ته ځان گڼي

چه مي په غېږ کښې يې ساعت هم دا دي
بېلتون دِ بلي لمبې په ما دي
پاڅه ور درومه په سر دِ وېره کړم
زه ئې سبا گڼم وخت دَ سبا دي

چه غر دَ سرو زرو دَ سړي خپل شي
مُهر ما سي ته ئې کله کتل شي
چه بادشاهانو سَرَه ناستې په تخت کا
دا نور ځايونه ورته خجل شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه بد بنیاد وي چه بد نهاد وي
په هَره چار کښې ئې مایه فساد وي
دَ نیکي چاري الف ئې نه زده
په بده چار کښې کامل استاد وي

چه خوند دِ راغي دَ آشنائۍ
گران یې دَ سترگو تر روښنائۍ
دعا به دا کړم په پنځه وخته
چه درد دِ نه وي د جدائۍ

چه د تازي سره د ټټو رگ وي
کله تازي غُندِي په لار ئې تگ وي
رنگ ته ئې مه گوره عمل ئې گوره
که سور که سپین وِي که تور که برگ وي

چه ئې څکلي دَ مغلو مزې دي
د دې په غاړه ډېري بزې دي
په ښکار د چا دي دَ پښتنو دي
نور څه ئې مه گڼه لکه خزې دي

چه پوزه نلَري غوړونه نلَرِي
شرم اندوه به له چا نه څه لري
رنگ ئې و مه وینې ستر ئې ښه دي
که رنگ بې غوړو بې پوزي ښه لري

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ کهترو جفا په ځان وړي
کهتر به کله دَ مهتر فرمان وړي
سزا دَ وخته دَ کهتر بويه
که نه مهتر به په زړه ارمان وړي

چه را په ياد شي دَ نفس بدئِ
لا ئې تر اوسه دَ غم غدئِ
ځواني لا پرېږده په سپيه ږيره
فرياد فرياد دَي هونبره بدئِ

چه در کول کا چه کرم کرد وي
اسراف که نلري هاله درست مرد وي
هغه درويش ندي چه دنيا نه ساتي
درويش هغه دَي چه ترې دلسرد وي

چه زر دِ غم شي هسي زر دار مشې
چه زر دِ هيڅ نه وي هغه پېشکار مشې
پدا لاس راشه په دا لاس درومه
دَ لږو ډېرو پحساب په شمار مشې

چه ئې له چا گنې لا ته ولي نه يې
کامل دَ خداي په پېژاندگلي نه يې
احوال ئې وگوره په تواريخ کښ
خوشحاله صبر کړه بِه تر علي نه يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه کښت اوبه غواړي اوبه بیا نه مومي
له هغه کښته به ګټه څوک څه مومي
دَ هري چاري یَو وخت یَو وار دي
ګل په تموز کښ که تل اوبه مومي

چه بخت ئې تور شي عقل ئې نور شي
مخ ئې په بدو په شر و شور شي
دَ بدو خواهانو وَیل پرې ښه لګي
دَ نېکخواهانو وَیل پرې اور شي

چه رشتیا نلري نه ئې اخلاص وي
زړه دِ له هسي یاره ژر خلاص وي
چه دَي خو زړه دَي په درست وجود کښ
ورکړي بویه و چا چه خاص وي

چه ترس دَ خداي لري مرګ ئې پیاد وي
زړه به ئې کله په ظلم ښاد وي
تل به ئې مټ وِي په ښو ښو چارو
مخ به ئې هر کله په عدل وداد وي

چه در پسي زغلي هغه دولت وِي
چه ور پسي زغلي هغه زحمت وي
قابل هغه دئ چه دَ چا منت نه وړي
په ناقابل باندي وَیل منت وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه لاس مي نه رسي غليم مي يار دئ
چه لاس مي وَرَسِي غليم مي پلار دئ
دا پند به نه مومې په شاه نامه کښې
په شاه نامه کښې که ډېر اسرار دئ

چه عاشقي کا خوشحال دِ وپوښتي
له شرم و ننگ دِ په کروهونو تښتي
تر مال دِ تېر شِي تر سر دِ تېر شي
چه عاشقان دي تر لوي کمر رغښتي

چه نه ادب لري نه اهل راي دئ
دوپاي ليدل شي په خوي چار پاي دئ
سړی په خوي سَرَه سړی ليدل شي
په رنگ په شکل سړی دَ خداي دئ

چه رباعئ د خوشحال خان دي
د لاجورديو غشيو په شان دي
تير گوهر که هر څو غشي ښه روغ کا
پرواز ئې بويه که پر ئې وران دي

چه خپل سر خرڅ کا بها ئې واخلي
چه ئې مدار وِي مولا ئې واخلي
که ئې صاحب وته بلا پيدا شي
نمک حلال دَي که بلا ئې واخلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه درست په مښک په عنبر کښې ډوب وي
چه په گندگۍ ککړ شي خوب وي؟
قرآن چه لولي هر گوره بد کا
چه بيا په فسق و فساد معيوب وي

چه عالمان ئې په تور و سپين ويني
چه درويشان ئې په عليين ويني
دَ عارفانو علم څه نور دئ
تر عرشَ فرشَ په خپل يقين ويني

چه کار پرې بيښ شي په جز په کل کښې
مردان به تل وِي په توکل کښې
په باغ کښې نور نور مرغۍ مېوې خوري
بلبل نظر لرِي دَ باغ په گل کښې

چه ستا خوبي غواړي دغه دِ يار دئ
چه ستا خواري غواړي هغه اَغيار دئ
چه ستا په غم خوښ شي صرفه پرې مکړه
بيا به ارمان کړې که د خپل وار دئ

چه ځان غواص کا گوهر هغه مومي
چه بې ننگي واخلي دلبر هغه مومي
دا کار مي څو ځله په ځان راغلي دئ
تر سر چه تېر شي ظفر هغه مومي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه هَره چار ئې په روايت وي
د هغه بخره دَ ولايت وي
بيهوده نه آروي بيهوده نه وائي
غوړ ئې دَ نيکو په هدايت وي

چه عقل ئې کم وِي کله آدم وي
کله آدم وي چه عقل ئې کم وي
چه عقل ئې کم وِي تل باندي غم وي
تل باندي غم وِي چه عقل ئې کم وي

چه دُر وکاږي وېره دِ پرېږدي
خالي به ووزي که زړه ئې رېږدي
يا به را وکاږي گوهر له يمَ
يا به دا خپله کله پرې کښېږدي

چه خپل حرم ساتي خدم حشم ساتي
بويه چه واړه دِ محترم ساتي
ادب دِ ډېر کا دَ زويو وروڼو
چه بې ادب شي و ځان ته غم ساتي

چه ډېري وني لښتي کم آب لري
ښتن دَ ونو ښو پېچ و تاب لري
نصيب زه هسي په پېچ و تاب کړم
ما به تر کومه پدا عذاب لري

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه بد بنیاد وِي چه بد نهاد وي
دَ مور په نس کښې په بلا یاد وي
هر چه زووَلي دي دَ فساد دَپاره
څو چه ژوندی وي هم د فساد وي

چه را ښکاره شوې یو څه نگاري
څه جفا کاري که پري واري
څو مي په تا باندي مینه زیاتیږي
ته راته غاښ چیچې هسي خونخواري

چه بد اندیش وي چه بد آموز وي
چه بد گوئي لري واړه بد روز وي
که ته لوئي غواړې لوئي په چا مکړه
نیکان په دواړه کونه فیروز وي

چه دین دنیا گټې دانا فرزند وي
غوږ به ئې هر کله دَ پلار په پنه وي
اوبه به نه څښې دَ پلار بې حکمه
نه به ئې پورته شونډې په قند وي

چه نه ځوانان لري نه زر نه شولي
هغه به ولي زور ور بولي
که دا ئې واړه وي که ئې ځواني نه وي
زړه بوډۍ به وَ چا ته پسولي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه سپيني پیٖ سره ئې غنم وي
حرم حشم لَري آرام ئې هم وي
چه شکر نکا په خپله بخره
دَ هغه بخره دَ مار لړم وي

چه حرص ناک وي يا ترسنده وي
ياري له دواړو سَرَه گنده وي
دا به دِ پريږدي په تنگڅه بلا ته
بتر تر دا نه شکم بنده وي

چه غم ئې نه وي دَ بدنامیٖ
واړه ئې مخ وي په خودکامیٖ
دا رنگ سړی که دِ زوي وررور وي
ځني ويزار شې په دا خامیٖ

چه ښه صورت لري شرم غفت لري
واړه دَ دين دَ دنيا دولت لري
چه ښايسته وي عفت ئې نه وي
څه قباحت لري څه قباحت لري

چه ښکار په کور کښ ورته تيار وي
دَ چا به ولي دَ صحرا ښکار وي
په باغ و زاغ کښ دَ بهار گل څه کا
چه ئې په کور کښ تازه بهار وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه څوک دنيا لري په ځان ئې نخوري
دَ ګور غه توري خاوري دِ وَخوري
چه مال ئې پاتو شي وَ بل حريف ته
چه ئې له خپلو يارانو ښه خوري

چه اصل بد لري ځائي بد خو وي
يا رنګ ښه نلري ځائي بد رو وي
دا دواړه توکه به هيڅوک ښه نکا
که کرامت دي که ئې جادو وي

چه فهم درست لري هوښيار هغه دئ
چه فهم سست لري خمار هغه دئ
اوبه چه لږ وي آبدست پرې نه کيږي
چه پرې پاکي مومي رودبار هغه دئ

چه دانسته درومي چه آهسته درومي
فتحَ هغه مومي نصرت هغه مومي
چه کاهلي کا يا ډېر تلوار کا
نامرد هغه نومي ناکس هغه نومي

چه ډېر ياران ئې تر نظر تېر وي
اخلاص ترې مه غواړه لباس ئې ډېر وي
په مخ که هر څو مهر خندا کا
چه درته شا کا واړه ئې هېر وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په کښې بانگ دَ مسجد امام نه وي
په هغه کلي کښې میشتي مقام نه وي
په هغه کلي کښې قتل روا دئ
چه هغه کلي به دَ اسلام نه وي

چه مور ئې ښه وي بابا ئې ښه وي
بد به ئې لوڼه زویه په څه وي
چه اصل بد لري بد به ولد لري
قچر به هیچېري بې فتنې نه وي

چاري د دهر په هغه دستور دي
لکه په تورو په سپین مسطور دي
لا هم هغه دئ چه پکښې ورکي
هونبره لښکري د سلم تور دي

چه شرم نلري عیب ته نه گوري
لولي بې شرمي دئ څکه خپل ځان پلوري
هغه چه پاکي دي شرم حیا لري
زړه ئې فساد ته په لکونو نه ښوري

چه ښه لذت غواړي نیښې و آفت غواړي
نیښې و آفت غواړي چه ښه لذت غواړي
چه محبت غواړي غم دَ فرقت غواړي
غم د فرقت غواړي چه محبت غواړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه څه پکار دي خټک تري دي
تر میر یخیلو بر کویټ بري دي
ډېري پېښې لري حیلې مکرونه
پښتون ئې مه بوله بولاق هندکي دي

چه ورځ دِ بده شي دولت دِ یار وي
واړه وګړي دِ خدمتګار وي
چه ورځ دِ بده شي دولت دِ پېرو کا
خپل زویه ورُوڼه له تا ویزار وي

چه نه تدبیر لري نه څوانمردي لري
تل به پکار کښ دَ مخ زردي لري
پونډي ته اور راوړه هنر چه توره شي
هغه سړي نه وِي چه دل سردي لري

چه نه لنګېړي نه ئې ځواني وي
دَ هغې ښځې روزګار فاني وي
ښځه محبوبه ځوانه دیني بویه
چه زیست روزګار کا په ښادماني وي

څه ئې حیرانه سړیه څه یې
خاوري یې باد یې وار یې اوبه یې
که یَو دِ نه وي پدا څلور کښ
نور دَ ژوَند یو په شماره نه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک چه ختلي په ملکوت وي
د هغه کله په کار ناسوت وي
فرقان ناطق دَي په امر نهي
چه نهي نکا ځاي ئې لاهوت وي

ښبنتن دَ خوني دَ خوړو خوند غواړي
وينځي مريونه دَ خوړو شخوند غواړي
نادان په بند دَ چاري نظر نکا
هوښيار په هري چاري کښ بند غواړي

څو غم غيرت کړې چه غليم مي نمري
قضا چه نه وي سړی په څه مري
نه به ته پاتو شې نه به دَي پاتو شي
هيڅ بيړه[1] مکړه هر څوک به وَمري

څو آزموده نشي په کار و بار کښي
په صحبتونو په جنگ په ښکار کښي
هونبره په زويه په ورور باور مکړه
وراني به درولي په لوي لوي کار کښي

چه سَرَه لوي وُو په يَوه غولي
و گور ته ولاړل هغه همزولي

---

۱. يعني عجلت، شتاب، چابکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه ئې پدواړو غوږونو آروم
ناري دَ ديو چه ما هم بولي

چه څوک دِ ښه يسي ور ځني ښه وايې
که دَي بلا وي ورته ليمه وايې
چه دَ زړه مهر ور ځني مات شي
که هر څو ښه وي ورته ښه نه وايې

څوک چه دنيا غواړي هغه رنځور دئ
هر چه عقبا غواړي هغه مزدور دئ
هر چه مولیٰ غواړي تر هغو ځار شم
هغه په دواړو کَونو مسرور دي

چه پرې مَيَن وې که بد وگورې
پرې دِ ووزي دَ سترگو توري
ورته دعا کړه که دَي ښيرې کا
ورته خندا کړه که دَي دِ زوري

چه پس له مرگه سَړی ښه ياد شي
که هسي خوي کا پدا د ښاد شي
چه خوي ئې نه وِي دَ نېکنامۍ
ژوندُون ئې هيڅ وِي ژوندُون ئې باد شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ځوک سوگند کا کار ئې څرگند وِي
سر دَ دروغو ژر ژر سوگند وي
سوگند به نخوري چه راست گويان وي
دَ دروغجنو سوگند کمند وي

ځوک چه ډوډۍِ دَ دهقانۍِ خوري
خواړه دَ حورو دَ مهمانۍِ خوري
چه ئې په ظلم خورې واړه دِ زهر شه
که شولانونه دَ سلطانۍِ خوري

چه ئې وهلي قلم مطلق دئ
ايمان که حق دئ په کافر ناحق دئ
په چا سحر شو په روښنائي شوه
په چا شپه راغله باندي شفق دئ

ځوک چه قمر ياد کا روي دِ را ياد شي
ځوک چه عنبر ياد کا موي دِ را ياد شي
ځوک چه مقر ياد کا کوي دِ را ياد شي
ځوک چه سقر ياد کا خوي دِ را ياد شي

څه نعمتونه دِي تر سر تر پايَ
چه دِ موندلي دِي له يَوَه خدايَ
په هَرَه ساه يې شکر وکاړه
که غافل نه يې ثنا ئې وايَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

 څوک د هواد هوس نتلي دئ
څوک مي په بغض په حسد تللي دئ
پلار دَ خپل ځان دئ زوي دَ خپل ځان دئ
پخپل خپل جور هر څوک نيولي دئ

څوک چه آشتي غواړي که دِ غليم دئ
"والصّلح خير" ځاي دَ تسليم دئ
عفو بهتره تر انتقام ده
نيکي په بدو کار د کريم دئ

څوک چه خبري ستا دَ ښايست وائي
ښه خوي خصلت به دِ راته په څه ستايي
زه درته ژاړم ته راته خاندې
دا هسي کبر په هيچا نه ښائي

څوک چه په خوي کښ پاکيزه پاک وي
سخ ئې په کور دئ پاکيزه ژواک وي
سلوک چه بد لري زار ئې دَ ځان دئ
که هر څو ښه وي هغه هلاک وي

څو دا جهان دَي دا هسي تل شي
خپل دِ پردي شي پردي دِ خپل شي
دَ بل وي ستا شي په يوه دم کښ
هغه چه ستا وِي هغه دَ بل شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک په چا ګرم وي په چا ناګرم وي
ځني بد فعل په هر چا ګرم وي
ته خپل خوي ښه کړه په چا ګرم مشه
خود به شرمېږي چه تر تا ګرم وي

څو دِ د تورو زلفو خمونه دي
هونبره په ما باندي پراته غمونه دي
دَ خپلو تورو سترګو غمزې پوښته
چه ئې په ما باندي دا ستمونه دئ

څو به بريتونه دَ ځوانۍ ځوانان پوسي
خوبي يې دا دَه که خبردار اوسي
مرګ شته پيري شته دواړه را تلوني دي
سړی يا مرګ يوسي يا ئې پيري يوسي

څو څو قرنونه بهورباندي تېر شي
شيرين صورت ئې په بل بل څېر شي
لکه چه هېري دِي پخوا پيړي
خوشحال به هسي لَه دله هېر شي

څو به په لويه غاړه د ده بولې
دَ غريبۍ بدلي بولې
زه در پوهېږم زړه دِ زخمي دي
دَ رغېدلو طبيب در بولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ئې غيرت وي څو ئې همت وِي
دَ مرد به هونبره قدر قيمت وي
مرغه چه نلري تندرست دوه ځانګي
پرش ئې کله په رفعت وي

څو څو ښادئ دي په دا آفاق کښي
واړه به بيا مومې په اتفاق کښي
څو څو غمونه يا محنتونه دي
يا په دروغ کښ دي يا په نفاق کښي

څوک دِ غم نه کا دَ نامراديِ
نه به تَل غم وِي نه تل ښادئ
دَ فلک عدل انصاف ښکاره دي
کار ئې دَ ظلم دَ بيدادئ

څو به سودونه کور ته راوانړې
څو به خوانونه دَ خوړو خوانړې
څو به خوبونه دَ خوښئ کانړې
آخر به پريوزي دربانديي کانړې

څو ئې همت دَئ هونبره قوت لري
هر مورت لري هر فتوت لري
خليل آسا دَئ لکه موسي دئ
ابدال په اور په اوبه نصرت لري

(c) ketabton.com: The Digital Library

حب د دنيا دئ چه څه بلا دئ
چه څه بلا دئ حب دَ دنيا دئ
هونبره رسوا دئ دا حب چه څونبره
دا حب چه څونبره هونبره رسوا دئ

خداي چه ښه کړي په دې جهان دي
که پرې پوهېږې انسان اسان دي
چه سَرَه يَو شي دا دواړه توکه
مشکل کارونه ورته آسان دي

خوشحاله زوړ شوې سړَی چه زوړ شي
دَ مهوشانو له ميني موړ شي
ته څو زوړيږې لا مين کيږې
زړه به دَ کله ترې موړ يا سوړ شي

خيال د هغې دي چه شوخ و شنګه وي
شونډې ئې شهد په مخ ګلرنګه وي
چه دا ئې هيڅ نه وي ناز به په څو کا
که ناز کا ناز به ئې بتر تر جنګه وي

خُټ خُټ دَ ديګ دئ سرو دَ وږي
غږ دَ اوبو دئ ژوندون دَ تږي
چه ئې کښ کښ شي پرتوګ وکاږي
هغه آواز دَي چه زړونه کوږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خار دِ په بخره دَ خارکشانو شي
گل دِ په بخره دَ گلرخانو شي
قند دِ په بخره دَ شنو طوطیانو شي
سوز دِ په بخره دَ پتنگانو شي

خبري گراني دي اساني چري دي
دَ چا مشکښي دَ چا گوهري دي
پدا دنیا کښې چه ئې بهتر گڼي
ښې ښې خبري ترې لا بهتري دي

خپل مال په ترس په صرفه په بیم خورې
دَ بل غم نه کړې که درست که نیم خورې
په کور دَ کنډې رنډې یتیم خورې
ملا دا ولي اور دَ حجیم خورې

خواري ئې نشته چه څوک هوښیار وي
هوښیار چه نه وي په خواري خوار وي
نراد چه ښه وي دَ نرد گټنه کا
بد باز په بده بازي نا تار وي

خوشحال که هر څو فاجر فاسق دئ
عیب ئې مه کړه شیخَ عاشق دئ
چه پارسایان دِي پخپل خدمت به ځي
دَ خداي دَ فضل فاجر لایق دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوب مي دروغ دئ نه د ناروغ دئ
خوب دَ درمنو زړونو دروغ دئ
لکه په ويښه وي هسي په خوب وي
چه چا موندلي دَ زړه فروغ دئ

خزان بهار دئ بهار خزان دئ
هجران وصال دئ وصال هجران دئ
شپه شي بيا ورځ شي دود دَ جهان دئ
غم چه ښادي لري کار ئې اسان دئ

خبر لا نه يم چه لا به کله شي
چه مي به کسي سَرَه و بله شي
ته آئينه گورې نه مي سينه گورې
چه دِ دَ هجر په لمبه سوله شي

خصلت ئې دا وِي چه لئيمان وِي
نن چه څه ورکا کانده پښېمان وِي
که هر څو ډېر ورکا خپل ورکړه کم گڼي
دا شان ئې دود وِي چه کريمان وِي

خوشحاله بس کړه شان شان دِ ډېرو وې
پيشو دِ ډېر ووې اوښان دِ ډېر ووې
سود دِ سکوت دئ مشغول پدم اوسه
ژبه خوندي لره پرېشان دِ ډېر ووې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خال دِ د زړونو په دا غل راغلي دي
دننه زړه دِ د ما داغلي دي
چه ښه جمال لري هغه ښه خال لري
مخ دِ ښاغلي دِي خال دِ ښاغلي دي

خسیس که مال لري پرې ښاد به نشي
بنده بنده دَي آزاد به نشي
چه همت ناک دي هغه آزاد دي
آزاد آزاد دي عباد به نشي

خوشحال که تور دي دَ گناه پتوري
خلق حیران شِي چه ورته گوري
خپل دین محکم لري خداي ډېر کرم لري
مخ به ئې روڼ کا دَ سبا تر ستوري

خوشحاله څو دِ جوش و خروش دئ
نه دِ څه عقل شته نه دِ څه هوش دئ
هونبره ته نه يې په ځان غره مشه
دَ خداي کرم دِ لا پرده پوش دي

خوارِه دَ میني نه را پتېږي
واړه په مینه سرَه غتېږي
مینه په مثل نافه دَ مښکو دَه
نافه دَ مښکو چرته پُتېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوږ تر شکرو بحر سګرف دئ
خوشبوي تر مښکو صفا تر برف دئ
کاسې خمُونه کوزه څه حرف دئ
راوړه آخله مدار به ظرف دئ

خوب دَ سحر که هر څو محبوب دئ
سړی چه ویښ شي سحر لا خوب دئ
دنیا به پاتو شي دَ دنیا عیشونه
هغه جهان لَره طاعت مطلوب دئ

خو شرنګ تر بازه مرغ زرین دئ
باز مي په قدر کښ تر صد چندین دئ
څه شو که لوي لوي وزر پرې پوري وي
کرګس ګرګس دئ شاهین شاهین دئ

خانان هغه دي چه په خپل نام دي
نه په دنیا دي نه په خپل کام دي
چه په کوم توکي د نام ښېګړه وي
په هغه فکر کښ په صبح و شام دي

خصلت بدا لري چه منافق وي
دَ هر مذهب سَرَه به موافق وي
یو به ئې زړه وي یَوَه ئې ژبه
یو به مذهب لري چه څوک صادق وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خونه چه پاکه وِي پرې برکت ووري
ورباندي هر کله عزت دولت ووري
پاکي چه نه وي په هغه خونه کښې
ورباندي واړه بلا آفت ووري

خلق چه بد شي بادشاه ئې بد شي
په هَره چار کښې حيران بخرد شي
خوبي په دَور دَ عالمگير نشته
دا چا به ولي له چا حسد شي

خوږه نمرێَ که ښه مزه لري
ترې مي توبه ده که دا بزه لري
همای مرغه مي ځکه هډونه خوري
اسمان له غوښو سَرَه خزه لري

خوشحال که هر څو په رنځ کښې ژاړِي
نامرد ئې وګڼه که په مرد نه وياړِي
ژړا ئې واړه پدا سبب وه
دَ خدايه خير دَ خپل ايمان غواړي

خان دَ وګري چه شمشير زن نه وِي
دَ ده ښه ور کړل دَ ده ښه نغن نه وي
لکه نامرد مېړه چه واده وکا
خوار زار روزگار کا حال ئې دَ زن نه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوي چه دَ بدو دَ چا عادت شي
په پند په زجر لا زيادت شي
طبيب ئې څوک دَئ ملک الموت دئ
چه مشرف ئې په شهادت شي

خپل بد خويونه بد خوي هنر ګڼي
په ځان که خاوري وي خاوري هم زر ګڼي
په ځان چه څه وي بل هم هغه ګڼي
يو چه کافر وي بل هم کافر ګڼي

خپل حکم مکړه چه کم يا ستر وي
دا فکر مکړه چه لس يا زر وي
دَ کښيد ګري په لاس کښې ستن شته
دَ خطا وهوني په لاس کښې در وي

خوشحال غريب دئ درويش ګداي دئ
خپل حکم نلري دَ يار په راي دئ
چه چرته حکم هورې بي درومي
چه کښېنوي ئې هغه ئې ځاي دئ

خوشحاله عمر دِ تر شپېته تېر دئ
نېکي دِ لږه ګناه دِ ډېر دئ
دفتر دِ ډک دئ دَ ګناهونو
درته به ياد شي که دِ تا هېر دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خواره سړیه خو هونبره ښه ئې
چه روغ په تن يې چه روغ په زړه يې
چه دواړه توکه در څخه نه وِي
په تخت که کښېنې وایه ترو څه يې

خو يَوه ساه يې بود دِ هم دا دَئ
یو موتې خاوري جود دِ هم دا دئ
نور سود دِ نه وینم پدا دنیا کښ
که څه نېکي وکړې سود دِ هم دا دئ

خير پدا کښ دَئ چه ډېر مالدار نه يې
په غم دَ عشر دَ زکوٰة گرفتار نه يې
لکه دِ دخل دي هسي دِ خرڅ دي
محتاج و چا ته په لږ بسیار نه يې

خوشحاله پاڅه روغي دِ پښې دي
مکې ته درومه څه خرخښې دي
زویه که وروڼه که ښه یاران دي
واړه دِ وليدل دَ خپلي ښې دي

دنیا څو ډېره هونبره ئې غم ډېر وي
چه نه وِي نه خوري هم ئې الم ډېر وي
هستي نېستي ئې دواړه بلا دي
خوبي ئې دا ده چه درته کم ډېر وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ځان دښمن دي دښمن چه يار گڼي
دښمن چه يار گڼي مرگ دِ تيار گڼي
هوښيار به ځان دَ نادان په شمار گڼي
نادان هغه دَي چه ځان هوښيار گڼي

دَ ښو تير دِ په څو تېره دئ
واړه لک شوي ځما په زړه دئ
دا دَ نکريځو نگار پرې نه دي
دَ خوار په وينو ئې ورغوي سره دئ

دَ تن خولې دِ بوي دَ گلاب لري
زلفي دِ طعن په مشکناب لري
عتاب نور مکړه دَ خداي دَپاره
خوشحال دِ کله د عتاب تاب لري

دريغه وړنبيه عمره وروستي وي
دريغه ورستيه عقل وړونبي وي
هغه بيا راځي پدا هيڅ کار نشي
پدا به پوه شي که ښه سړي وي

دريغه له ځايه هسي هښيار وي
لکه چه اوس يم خپل مي اختيار وي
راته ښکاره شوه ياري دَ خلقو
نه دَ چا يار وَي نه مي څوک يار وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ مانې خوړ ئې هرگوره گران دئ
خوړ ئې د توري پرهار په شان دئ
په څو پخپله راغله پخولا شوه
خوشحال که زوړ دئ باطن ئې ځوان دئ

دا توري ډيري چه ايمانداري دي
سپيني ناپاکي ډيري ترې ځاري دي
صدق وفا بويه چه دا ئې نه وِي
ډيري دَ ځوانو دَ زړو مرداري دي

دَ چا په کور کښې روپي مهران وي
دَ چا په کور کښې دُر و مرجان وي
که ته هيڅ نلرې گمان دا مکړه
چه به د تا غُندي واړه ناتوان وي

دَ مرد چه صبر چه استقلال نه وي
چه غم پرې راشي پکښې خوشحال نه وي
مردي ئې هيڅ دَه ځما په پوهه
که ئې په جاه و دولت څوک سيال نه وي

دننه زړه مي ور پسي رهبړدي
چه زلفي تاو کا دړیَ کښېبړدي
زوړ شوم نارې وهم توبه له عشقه
که مي دلبري ور پسي پرېږدي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ شاه پالنگ دِ د موزي مسکن نشي
گلزار دِ ځاي دَ زاغ و زغن نشي
گل دَ بلبل دئ بلبل دَ گل دئ
په ښه جمال به غافل مَيَن نشي

دَ مرگ فتال دي په هر هر کلي
غشي په گرت کښ نیازمن پرې ولي
چه مي په سترگو هغه یاران لیدل
اوس ئې لیدل شي په سترگو څلي

دولت په مثل مرغه دَ ښکار دئ
باز دَئ شاهین دَئ چرغ دئ شنقار دئ
له لاسه تللي مرغونه څوک نیسي
دَ ښکار مرغه مي دَ ښه میر ښکار دئ

درد چه په بل وي خبر پرې نه وې
چه دِ په ځان شي له درده چوې
سود زیان دَ هر چا جدا جدا دئ
کله دَ بل په خوراک موړ ته وې

دا یَو څو توکه دَ وقوفدار دي
باز دَ میر ښکار دئ زر دَ تجار دئ
کتاب دَ چا دئ دَ دانشمند دئ
ښځه دَ مرد دَه مښک دَ عطار دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ پند پروا لَري خاوري خوړوني
وربانديې بد لگی نصيحت کړوني
بد دِ دَ هيچا تر فهم ښه نشي
نه وي دَ پلار دَ خبرو وړوني

دَ خپلي خوني ديوال که کوږ وي
دَ خپلي خوني په ښتن خوږ وي
زيست و روزگار ئې په کښې خوندي وي
لوښي کالي ئې په ده کښې بوږ وي

دولت دَ خلق په اتفاق کښې دي
هغه به خوار شي چه په نفاق کښې دي
زوړ شوم يَو يار مي يکرنگ و نه ليده
زړه مي تر واسه په اشتياق کښې دي

چه تل ئې مټ وِي په خودکامَۍ
اندوه ئې نه وِي دَ بد نامَۍ
درست ناسپاس وي حق ناشانس وي
هر څه به بايلي په دا خامَۍ

ډېر څه مي وکړل ما وې که يار شي
ديدن ئې وَوينم زړه مي قرار شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

٦٤٢

چا وې چه صبر کړه بصر مي هم وکړ
سیکن[۱] یم کله په صبر کار شي

د بوټ[۲] هوا دَه نن په شاخزار کښې
زرکي فریاد کا په مرغزار کښې
په ږغ ئې ذوق کا ځما بازُونه
پرخه وریږي گرزم په ښکار کښې

دا چه و تا ته شیخان پیران دي
بد خواه دَ خلقو بد خواه دَ ځان دي
علم عمل بویه مرشد دَ لاري
چه دا ئې نه وي واړه سگان دي

دَ یار دَ ظلم د غشي پړوکي
ځما په زړه کښې پراته دي اوکي
دور دَ سپیو سَرَه ئې مل شوم
تو ئې وَنه وې راته په ورروکي

درته رښتیا وایم که مي ښه یار یې
څه خوي خصلت لرې څه ناقرار یې

---

۱. دا کلمه په یوه قلمي نسخه کښې سیکن او په بله کښې سینکړ لیکلې، په یوه کښې محشي بد شامت ترجمه هم ورته کښلې ده. موړ، ډک، د ډېر خوراک کولو په وجه د زړه خرابوالي (دریاب).

۲. بهر، له خپله ځایه په زور بهر کړې شوي څیز یا کس (دریاب).

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله مي يار يې کله اغيار يې
هم وفادار يې هم جفا کار يې

دَ يار عتاب مي قبول په ځان دئ
په عاشقانو دا دود روان دئ
هم ئې وصال شته هم ئې هجران دئ
جنگ چه آشتي لري کار ئې اسان دئ

دروغ دَ چا دَي د کمذات دَ وړي
يا دَ کمزوري په قوت لړي
چه دا ئې نه وِي دروغ به ولي کا
دروغ که کاندي خوړ ئې په سړي

دَ چا چه نه وِي دوراند يشيِ
مه ئې ياري وينې مه ئې خويښيِ
دَ هغي وني گلونه مه وينې
چه ئې اغزي وي دَ دلريشيِ

درته به وَوايم څو کړې پوښتني
که دِ بايلَني دي که دِ گټني
ځاي دِ هم دا دَئ بل ځاي دِ نه دئ
که پهِ منگلي وي که پهِ لَمني

دَ بل په عيب په څو وېښته چوې
دَ ځان په عيب نظر هيڅ نه کوِې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل سل زناره درته ښکاره ندي
هندو خو يَو لرِي هغه ئې هم شلوې

دَ چا چه دننه سينه په درد وي
دمه ئې عين په آه سرد وي
که مرد دَ لاندي وِي ښځه دَ پاسه
پدواړه توکه ظفر دَ مرد وي

دا د بارخو دي خوله نولي
که لاَله گل دَي پرخي وَهَلي
دا دِ سرې شونډې دِي که سپين غاښونه
که لعل و دُر دِي سرَه پېيلي

دَ مخ په رنگ يې تر گل ښاغلې
دَ باغ لاله يې راته راغلې
لاله په خپله سينه کښ داغ لري
تا ده سينه دَ عاشق داغلې

ډېري مرغۍِ په زړه دلکښي دي
سحر چه ږغ کا هغه مي خوښي دي
ډېر نعمتونه مي په جهان کښ وليدل
چه لوي نعمت دئ نعمت خو غوښي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خپله لاسه چه ستمونه دِي
کُښي په ما نَدِي په عالمونه دِي
دَ خپله لاسه لکه ښادئ دِي
دَ خپله لاسه هونبره غمونه دِي

دَ بیم په ځاي کښ سړی صلال وي
چه ئې امید وي هورته خوشحال وي
هغه په خړو اوبو نظر نه کا
چه تل ئې بخره آب زلال وي

دَ چا به څه لَره ماڼه له بله شي
چه نیکه بده په عمل موندله شي
هغه چه وکړې هغه به وَریبې
له خپله لاسه هَرَه کرَله شي

دَ وړاندي یښي درته یَو خوان دئ
نعمت ئې گوره الوان الوان دئ
ته به ترې پاڅې بل به ترې کښېني
له واړو پاتو دا خوان دا شان دئ

دَ څرخ له لاسه زړگوتې رېږدي
دا خوي به چېري له لاسه پرېږدي
هر څوک چه ووینې چه داغ په زړه لري
دَ داغ دَ پاسه بل داغ پرې کښېږدي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا چه و تا ته دَ دین اخص دئ
که پرې خبر شې کافر دَ نص دئ
په نورو حکم دَ لَن تنَا کا
دَ لَکَنوُد دَ ایت مختص دي

دَ شپې څښتن دِ سحر ته گوري
گُندي پرې وَخېژي دَ سبا ستوري
هیڅوک دِ طمع امید پرې نه کا
باران په تږیو کښتونو ووري

دریغه ځوانۍ ستا کامرانۍ
بڼغ مي دَ تورو بڼغ دَ خانۍ
زوړ شوم نا توان شوم خیال مي دَ توري
که بیارته راشي ځما ځوانۍ

دریغه جاویده ځواني بقا وَي
دَ ښو دلبرو دیدن لقا وَي
ډک ډک جامونه تږیو ته تل نیوي
دَ مهتر خضر دَ اوبو سقا وَي

دریاب چه لوي دي هونبره هوار درومي
شور و غوغا کا په څو قرار درومي
سیلاب په څو څاڅکي غرپېږ پیدا کا
بقا ئې نه وِي په ډېر تلوار درومي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ما په باغ کښې گلونه ډېر دي
خداي ئې را پرېبږده په هر هر څېر دي
داغ مي په زړه باندي دَ معظم دي
دا داغ چه راغي نور مي پرې هير دي

دا نمر په ورَځي په شپه دا ستوري
چه ناقرار دي و بله ښوري
دَ ډېرُو سترگي پرې لگېدلي دي
ولاړل لا ډېر به ئې په سترگو گوري

دَ وطن وني چندڼ اگر دي
خاوري ئې واړه مښکو عنبر دي
که سراي و نورُو وته سنگېر دئ
کاڼي ئې واړه ما ته سره زر دي

دَ تن مي تېر سَو شپېته رگونه دي
ستا نه غمونه پکښې زرگونه دي
جدا له تا نه چه يَو نفس درومي
څو نفسونه هونبره مرگونه دي

دا جام چه چا چيښې هسي لا چيښې شي
مستان ئې خوب کا کله به ويښې شي
خال ئې و هيچا وته معلوم نشته
آه دي له دِله هر دم وکيښې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خولې وَیل دِ واړه نبات دِي
خواږه دِ لا دَ ښکنځلو زیات دِي
څوک ئې چه کُښل کا سخ دَ هغو دِي
شونډې دِ دواړه آبحیات دِي

دَ بخت په مخ کښ زر ودانۍ دِي
دَ بخت په څټ کښ زر ویرانۍ دِي
بخت دَي دَ شاه دَ ګدا یا نو هیڅ نشته
په بخت خوارۍ هم کامرانۍ دِي

دَ ملوکانو صحبت بل اور دي
دَ اور سکروَټه دَ دې بیور دي
که تور هاتي یې که تور مزري یې
ستا مي له اوره سَرَه څه زور دي

دروغ چه فاش و بې صرفه وايي
خپل ځان پخپله خواري ته بيايي
تر دا هغه بد چه شيطاني لَرِي
مکر فريب کا په نفاق پايي

دَ ملک سردار د هوښيار قلاش وي
تل دِ له ښو سَرَه په ښه معاش وي
ځاي دَ اشتۍ پريښې بويه
چه ئې له چا سَرَه جنګ و پر خاش وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

درویش هغه دَئ چه ترس دَ خداي لري
دَ نیکو فعل دَ نیکو راي لري
طمع له چا نکا لقمه حلاله خوري
جدا له خلقه دَ آسودگۍ ځاي لري

دا خوار خاطر چه په قمر نهال دئ
دَ سمد نال ئې پدا مثال دئ
مېږي چه واخلي دانه و غار ته ځي
ستا مي اخیستي و گور ته خال دئ

دا دَ آسمان دي دا دَ مزکۍ
چه دَ څو شپې لرې دنیا ته څه ی
څو دِ په پورته آسمان ته بوتل
بیا دِ ئې خاوري کړې کپرۍ

دَ ده په حکم بالا پستي شي
مستي خمار شي خمار مستي شي
نه تل بهار وِي نه تل خزان وي
هستي نیستي لرِي نیستي هستي شي

ډېر دِي چه ږیري دَ شیخۍ پوسي
ډېر دي چه مي خوري په رندي کښ اوسي
بنده دَ چا یم دَ هغه کس یم
چه ئې نیولي تر سره یوسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ عقل زانې چه تا لیدَلې دي
دَ صبر قازي چه تا کتَلي دي
که هر څو زور لَرِي یا تېز پري لرِي
دَ شاه دَ سترگو شاهین وَهلي دي

د بادشاهۍ په تخت چه ناست وي
دا کار ئې هیڅ دئ سحر چه نماست وي
دولت دولت دَ سحر خیزي دي
مردان د هسي دولت پخواست وي

ډېره خوشرنگه صاحب جماله یې
تر سر تر پایه پري مثاله یې
عیب دِ دا دَي درد دِ و مه وینم
په مرد حرامه په نامرد حلاله یې

دَ سرداري چه څوک هوس لَرِي
خپل ځان دِ خاورِي خپل مال دِ خس لري
غم دَ وسلو دَ جنگ هیڅ نکا
که دَ خپل ځان سَرَه یگانه لس لَرِي

دعوه دَ چارِي په یَوَه هرکښ وِي
عقل هم بویه چه ئې په چرکښ وي
چه بیهوده درومي بلا هغه مومي
سر[1] په هغه کښېردِي چه به هنرکښ وي

---

۱. سر په هغه کښېږدې چه دِ په سر کښ وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ کور پرېښونه سرمه پېغور دَي
هر[1] ځاي چه وزېږي هغه دِ کور دي
هر هر کال ئې په ځاله تاخت کېږي
هغه شاهين دي هغه ئې کور دي

درزي لا گز لرِي مقراض سوزن لري
يو جمدر گوتې خوشحال خيرن لري
کوچ ئې آسان دئ مشکل هيڅ ندئ
غم دَ يارانو درد دَ وطن لري

دَ هوښيارانو وَرمونه زر دِي
دا د هغو دِي چه پرې خبر دِي
چه د هوښيارانو ورمونه نه مَنِي
د هغو هر کله خاوري په سر دي

دا چه خانان دِي يا امرکان دِي
په هند کښ گرزي په هر مکان دِي
غوښي هډُونه دَ مظلومانو خوري
ځما تر فهم واړه ددان دِي

دَ بادشاهانو چه ښه خانان دِي
کار کشائي کا مقربان دِي

---

۱. هر ځاي چه وزېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ئې آشنا شې څنې حذر بویه
اور دِي اوبه دِئ درد دِي درمان دِئ

دَ باغ گلونه چه نن‌داره شِي
څو څو کارُونه پکښې ښکاره شِي
چا ته پخوارُو سترگو هیڅ مه گوره
ډېر نا گټلي دِي چه په شماره شِي

درته وایم که ته عاقل یې
ناحق په نورو چارو خوشدل یې
دولت که نلَرې خپل دِ پردِي دي
که بخت دولت لرې دَ هر چا خپل یې

دَ خولې خبري دِ خوږې ترمَن دي
و بختورو وَته من من دي
ترخه وَیل دِ دَ خولې هر گز نه وو
دا چه ترخه وایې دارو درمن دي

دَ سردارۍ چارې دشوارې دي
څو څو کمرِي څو څو ئې لارې دي
براق دَ عقل دَ همت پیدا کړه
په کښې بېشماره بلا تیارې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ باغ تیښتن ته یَو سیب پېشکش راوړي
دَ ده له باغه بیا ئې په اش راوړي
هغه به څوک وِي غافل نا اهله
دَ زړه فکرُونه چه مشوش راوړي

دَ یار په عیب چه یار خبر شِي
یاري ئې ولاړه که پرده درشي
دَ یار دِ عیب هنر دَ ځان گڼي
پوه دِ په عیب هم په هنر شي

دَ بادشاهانو چه امرگان دِي
دَ یوه بحره ولي شان شان دِي
واله که لویه وِي که کم لښتي وِي
آبدست پاکۍ لَره واړه یکسان دِي

دریغه په باد ولاړې څه شوې ځوانۍ
یَوه شپه خوب وُ ستا کامرانۍ
ویښ شوم بیدار شوم په پیري واوښتم
نه بږغ د توري شته نه دَ خانۍ

دَ سر غلیم دِ که دانائيِ لَرِي
بهتر تر دوسته چه کانائي[1] لَرِي

---

۱. محشي ورته لیکي چه کانا یعني احمق او نادان.

(c) ketabton.com: The Digital Library

توان یا دَ زور یا دَ ځوانانو دَئ
لاف دِ هغه کا چه توانائي لَرِي

دَ ما دَ یار په یاري کار دئ
که مسلمان دئ که زنار دار دئ
که مهر مینه وفا رشتیا لري
نور څه ئې مه گوره چه پوره یار دئ

دَ ده په ذکر واړه گویا دِي
که دَ خشکۍ که دا دریا دِي
دَ ده له حکمه وَتَلِي نه دِي
که ناست په تخت که په بوریا دِي

دَ دولت ستوري گرزي قابل غواړي
قابل چه بیا مومي نه پسي بل غواړي
که چېري مل شي دَ ناقابل سَرَه
ټکاؤ ئې نه وِي رخصت ترې تل غواړي

دروغ وعده دِ په ما رشتیا لگي
ترخه دَ کښلیو لکه حلوا لگي
دَ ښو ناوک دِ په نورُو نه پسندم
پرېږده چه واړه په زړه ځما لگي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ووي[١] مي خوښ دَي چه چا ويلي دي
ډير مي په زړه باندِي ښه لگېدلي دي
بد خواه دِ خوښ کا په ښو خبرُو
نېکخواه په بدو خپل ژړولي دي

دا مخ چه ته لرې دَ بوري لورِي
مگر دا مخ لري ښې حوري هورې
يَوه به تا غُندِي ښايسته نه وِي
چه اروېده شي دا هوري دوري

دانا ئې مه گڼه چه صبر نلَرِي
چه صبر نلَرِي حکمت به څه لرِي
سړی دَ صبر په کار کښ وازميه
چه صبر ناک وي هر څه به ښه لَرِي

دَ يار مي واړه دَ سترگو تور دئ
چه سپين و تور ئې دَ چم دَ کور دئ
چه دَ معشوقي تر سپي ځان جار نکا
مَيَن ئې مه بوله هغه څه نور دئ

دَ آسمان دور خالي رونق دَئ
ورکا بيا واخلي دا ئې نسق دَئ

---

١. يعني قول او گفتار او جمله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه ئې راکړل هسې ئې واخیستَل
اوس ئې راته پاتو دا یَو رمق دئ

دا غم فکرُونه په زړه کښ باز دي
تل دَ ښادئِ وَ ښکار ته ساز دي
خداي به ئې ښکار دَ ښادئِ ساز کا
بازُونه کله خالي پرواز دي

دریغه سړیه چه څه بلا یې
واړه دَ ځان یې نه دَ بل چا یې
تا به دَ پلار سَرَه خپلوي وَ نکړه
مقصود دِ خپل دي چه دَ بابا یې

دا دود ځنډن دي پدا عالم کښې
نادان بې غمه دانا په غم کښې
جهان یَو باغ دي نوي خبري
گل دَي غوړیږي په هر هر دم کښې

دَ هر چا قدر پخپل همت دئ
دَ هرِي چارِي مدار په نیت دئ
دَ نیکو فعل دَ ځان راحت گڼه
دَ بدو فعل دَ ځان زحمت دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا آسمان ندَئ يو خوني پړانګ دئ
راته غړنبېږي تلتل په بانګ دئ
خوله ئې سره کړې دَ دارا په ينو دَه
شفق ته ګوره دا ووي په ټانګ[۱] دئ

دَ غرونو ګاڼي تر حساب تېر دِي
چه واړه کاڼي دَ لعل په څېر دِي
که اهل وَوينم زه به ترې ځار شم
اهل څوک نشته نا اهل ډېر دِي

دَ عشق غمونه تر عمره سَم دِي
په هره ساهه په هر هر دم دِي
دَ نامردانو ور سَرَه کار نشته
غم دَ مردانو دَئ مردان دَ غم دِي

د خپلي چاري هنر يَو هر لري
مغز ئې په سر کښې هونبره څو سر لري
مزري ګاوز دَ ځنګل پڅو نيسي
ګيدړ دَ شلانډُو دَ ښکار هنر لري

دَ عشق په ښکار کښې يو هر ګڼېږي
يا په کښې قهر سترګي رډېږي

۱. د پښتو مرکې په قاموس کښې ټانګ په معني دَ آوازې راغلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا دواړه توکه په عشق کښ یاد دِي
سړی ناحقه په باد ډډېږي

راغله په وخت دَ گلونو کُښلې
ما وه له میو توبه وکښلې
وئې چه تا ده توبه وکښلې
باده ئې بیا وه په زور را څښلې

رنگ دَ طوطیانو لَري شین کوسي
هنر چه نه لَري بېقدره اوسي
چه اصالت لري چه ښه خصلت لري
هغه به بخره له میانه یوسي

روغه کټوه په نغري سَمَه وي
ما ته کټوه په نغري خَمه وي
جن چه ځان خوار کا ملته روپۍ شي
ملته روپۍ په قدر کمه وي

رند یم څرگندي دي ځما بدۍ
چه راته یو دي خپلِي پردۍِ
پېغور ځما مکړه شیخه خپل زړه گوره
چه پکښ پنهي دي دَ عشق غدۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

روژه دَ خداي له وېري درلله شي
که نه په هر چرته روژه خوړله شي
په آشنائي کښې مهر اخلاص بويه
گنُدي په درنک کښې آشنائي بله شي

راشه که گورې دا خونړۍَ
سر ئې وړۍِ په سر دړۍَ
تل تل سرُونه دَ عاشقانو
و حلق ته اَچوِي لکه نمړۍَ

زړه دِ مېَن وي په توري سپيني
خالي دِ نه وِي له يوې ميني
دا وُوي رښتيا دي عاشقان نه مري
مجنون ژوندَی دَي که ته ئې وينې

رنگ رنگ گلونه په باغ کښې وا شي
لکه چه وا شي هِسي فنا شي
گرمي هيڅ نه دِي دَ باغ بلبلي
چه ئې دا هونبره فرياد ژړا شي

راغله اختر او نوروز همغاړي
مينا خندا کا چغا نه ژاړي
ساقي دا وخت دي چه توبه نغاړي
و ما ئې راکړه زړه مِي مَي غواړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زور که بادشاه وي که اولیا وِي
دَ ځواني ښځي ځني بلا وِي
زوړ ئې که هر څو دَ ځان مزدور شي
دَ ځواني ښځي نوره هوا وِي

زلفي چه تاو کا په مخ ئې پرېږدِي
کښلي گلونه په بارخو کښېږدِي
زړه مي بلبل شي وربانِدي راشِي
له ډېره شوقه وربانِدي رېږدِي

زویه هغه دَي چه خوي دَ باز لرِي
لوي لوي ښکارُونه لوي لوي پرواز لرِي
نه خوي دَ چرگي نه خوي دَ زاغ لرِي
چه ځان دَ غولو خوراک ته ساز لرِي

زړه وَ هغه ورکړه چه زړه دِ وساتي
که دوه درې وِي چه زړه دِ ښه ساتي
زړه یو ښه څیز دَي و سپي ئې ورکړه
نه و هغه ته چه زړه دِ نه ساتي

زړه مي زخمي دَي وینې ترې څاڅي
ژاړم له درده څڅکي ترې پاڅي
تیر ئې خوړلي دَ هسي لیندي دي
چه په آواز ئې دَ ژړِ ناڅي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زر شوي دَ زرو په حال خبر وِي
چه چرته خېژي په کوم مقر وِي
زر به په سپينو شگو کښې نه مومي
شگي ئې توري تر خاکستر وِي

زړه دِ دَ هر چا سَرَه صفا وِي
په چا گرم مشه که دِ رضا وِي
که څوک ناحقه له تا پرخاش کا
اندوه ئې مکړه ظفر به ستا وِي

زه ئې ميلمه يم زړه مي مېزنان دئ
را باندِي هر کله دَ ده احسان دئ
په هر زمان ئې راته صلا دَه
راته ئې ينښي دَ معنو خوان دئ

زړه مي په تن کښې لکه بادشاه دئ
ولاړ په فکرونو صبا بېگاه دئ
سترگي غوږُونه ژبه دا درې دي
خانان نور واړه څو دي سپاه دئ

زړه چه نسکور وِي غم ئې په کور وِي
که ډېر ئې زر وي که ډېر ئې زور وِي
تل به پرې پوري دَ سيال پېغور وِي
مخ ئې که وينځې هم به ئې تور وِي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زاغ و زغن دَي په باغ کښې وزري
چمجي ممجي خوري په څانگو گرزي
خوشحال و چا ته خپل کار ښکاره کا
بلبلي نشته چه باندي غوزري

زویه هغه دَي چه فد وي د پلار وِي
دَ پلار تر هري خبري ځار وِي
چه دا ئې نه وي ژر دِ په گور شِي
پیدا دَ پلار نه دي يَو عیب عار وِي

زر دَ خانانو دَ بادشاهانو دئ
دَ نوکرانو دولتخواهانو دئ
خوري دې گټې دې عیش و عشرت دِ کا
نور څوک چه زر ساتي د گمراهانو دئ

ډیره دِ کله د پښتانه شي
چه دَ مغل په منصب ئې زړه شي
مغل کمزوري غلیم په رحم دئ
کله ئې زړه وِي چه پښتون ښه شي

زرکه دِ لیري له باز وگرزِي
سرږه[1] دِ لیري له پړانگه غوزري

---

۱. غرڅنۍ گېه (دریاب).

(c) ketabton.com: The Digital Library

که نه بڼي به ئې په پورته غورزِي
په څو که کښېوزي نوره به پرزي

زاړه واړه غوايه په غاښي ځان وړي
چه توان قوت لري خپل بار په توان وړي
خوشحاله له پرېبرده خپل بار په خرو موړه
مست مست بارُونه مست مست اوښان وړي

زړه مي ډېر ښه شو چه ته مي يار شوې
زه دِ بلبل شوم ته مي گلزار شوې
چه بې وفا وې حال دِ وليده
ځما په زړه کښ يو تېره خاَر شوې

زويه ورور مشه چه ځوانمرد نه دئ
مرد دَ تېکلي مرد دَ نبرد نه دئ
ميړه ئې مه بوله ښځه پرې نوم کښېږده
چه دَ جنگ غشي وربان‍دي ورد نه دئ

زويه هغه دئ چه په راي د اَب وي
که نه له ځانه پيدا غضب وي
که هر څو ښه وي چه ستا پسند نه وي
غافل ترې مشه اقرب عقرب وي

زويه هغه نه دئ چه هوا پرست وي
زويه هغه نه دئ چه حيا پرست وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

عهد و وفا لَرِي سخا عطا لَرِي
طاعت تقويٰ لَرِي خدا پرست وي

ژوندي كه گرزِي ځان ئې ژړلي دئ
تورزن دَ سر په وينو لړلي دئ
چه صبر نه لري ظفر به نه مومي
ظفر له صبره سَرَه تړلي دئ

زار دَ هغه دَئ چه آز حاجت لرِي
نه ډېر دولت لَرِي نه ډېر همت لَرِي
هغه به ولي دَ آسمان منت وړِي
چه مستغني وي عيش و عشرت لَرِي

ډيره غاښونه مي جدا جدا وائي
ځواني دِ ولاړه راته هم دا وائي
چه چا ته وگورم يا چا ته وخاندم
راته دادا وائي كاكا بابا وائي

زړه مي دَ كښليو سَرَه بيا بيوور غواړِي
گوره وَ ځان ته بلا په زور غواړِي
زلفي ښكاره كړه خوشحال ختټک ته
جنون پرې زوړ شو بيا رنتهبور غواړِي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه مي په تن کښې په ډېر آشوب شي
چه کښلې ياد کړم کله مي خوب شي
زوړ شوم لا خيال لرم دَ مهوشانو
په سپينه ږيره هم عاشق توب شي

سړی په مثل کانړي دَ کوه دئ
پښو څو رنګه ګروه ګروه دئ
چه جواهر دِي پکښې کم کم شته
نابود بد رنګ ئې انبوه دئ

سړی که ښه دئ په ښه ګفتار ښه دئ
ګفتار که ښه دئ په ښه کردار ښه دئ
ګفتار صورت ګڼه کردار معني دئ
چه سَرَه يَو شي دا دواړه کار ښه دئ

سړي چه وړي شي کچکول پلاس واخلي
شهوت پر زور وکا نور نور وسواس واخلي
خدايه پښپل کي خوشحال معمور لَره
چه بل له لارِي نه کوز و پاس واخلي

سړَی که وړوني شِي آواره کړوني شي
دَ لويو لويو بخرو په وړوني شي
راشه پښپلو سترګو ئې وګوره
فايده ئې کومه دَه سپَی چه خوړُونَي شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سهیل چه وخېژي اوړي تمام شي
زېرمه دَ ژمي دَ سر انجام شي
په آته میاشتي هسي هوا وِي
چه دَ ځوانانو پکښ هر کام شي

سړی چه ځوان وي دَ جونو ځان وي
زوړ ئې په ځنگ کښ لکه سوهان وي
زاړه که ښه کا جونه دِ نه کا
جن دِ هاله کا که دَی سلطان وي

سړي په اصل سَرَه یکسان وي
که چوهړي دي که بادشاهان وي
فرق ئې په فعل په خوي هنر وشه
ځکه دُوي هسي سَرَه شان شان وي

سردار هغه دَئ چه شرم ننگ لري
مدام دَ شرم توره تر ځنگ لري
صرفه په زر نکا صرفه په سر نکا
چه دښمنان وي له هغو جنگ لري

سترگي دِ نَدِي ستوري دِ بخت دي
چه ورته گوري ځښتن دَ تخت دي
دَ ناز په غشیو هغه شیخان وله
چه لاف دَ زهد کا په زړه ډېر سخت دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساقي باقي دي دَ روژې شو ورځي
زه په خندا يم ژاړي وريځي
تحويل دَ تلي اختر يو ځاي راغله
حاضر په ميو شه په چرته خوځې

سړَی څاروَي دَئ که ته ئې وينې
په تن په غوښي په هډ په ويني
فرق له څاروي لري په گويائي کښې
په راي په عقل په شناخت په ميني

سحر چه پاځې په استغفار کښېنې
په يادَولو دَ خپل غفار کښېنې
دا وخت نور مه گڼه ځما په پوهه
گڼه په باغ کښې دَ دارالقرار کښېنې

سړي هغه دَئ چه ترس دَ خداي لري
خپل ځان عالم ته آدم نماي لري
حق دَ حقدارُو آشنا په ځاي لري
خوبي دَ عقل خوبي دَ راي لري

سخ دَ هغو دِي چه پاک پيدا دي
که انبيا دِي که اولياء دي
خلاص دِي دَ نفس دَ شيطان له شره
په ښو په بدو ځائي دانا دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سحر سبا سو وخت دَ بامداد دئ
را الوتلي دَ صبا باد دئ
خوشبو ئې راوړ دَ یار له لوریه
په څو څو رنګه مي خاطر پرې ښاد دئ

سخ دَ هغه دي چه ښه ئې نیت دئ
نېکخواه دَ خلق په ښه خصلت دئ
تل ئې په علم په طاعت مټ دئ
حاصل دَ عمر علم طاعت دَئ

سخي که لک ورکا و دَه ته کک وي
بخیل که کک ورکا و دَه ته لک وي
دَ هغو ورکړه په ورکړه مه نیسه
چه ورکا زړه ئې له غمه ډک وي

سړی عزیز ښه دَئ پدا دنیا کښې
که نه فایده ئې دَه په ژرفنا کښې
چه وَمرې غم نه وِي غصه الم نه وي
نه ئې سیالي وِي د سیال په خوا کښې

سوځم بې تابه په لمبو کښې
خوب و آرام دَي راځنې تښې
مخ را عیان کړې بیا ئې پنهان کړې
تا یم دا هسې په لمبو ېښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سفله په مثل لکه ډېران دي
دولت په مثل باندي باران دي
باران چه نه وِي بوئې دربلي دي
باران چه وشي بوئې روان دي

ساقي غوړېږي سل برگ په مني
دلبري خيال کا دَ ده په ميني
دَ چا په بخره دَ ميو جام شو
دَ چا په بخره پوپي پمني[1]

سړی که ښه دئ چه ديندار ندئ
که ډېر پکار دَئ هم پکار ندئ
توښه طاعت دئ له دې جهانه
جهان په هيچا باندي پايدار ندئ

سړی چه ولانبي په اوبو پاک شي
سپی لا بدبوي شِي چه څو نمناک شِي
احمق چه ولولي څو کتابونه
په څه خو لوسته ياوه کاواک شِي

سړی چه زوړ شي زبون په تن شِي
حواس ئې نور شي په زړه هېرجن شِي

١. محشي ليکي، چه پوپي پمني دَ غره دَ غريبانو خوراک دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لطیف خواږه دِ خوري دخول دِ لبږ کا
که کا، نو خېږه چه پرې مین شي

ساقي را پاڅه چه بیا نوروز راغي
گل په گلشن کښې جهان افروز راغي
غم دِ په بخره دَ دښمنانو شي
فال دَ دوستانو عجب فیروز راغي

سړی پخپلو سَرَه بې غمه وِي
ونه پخپلو ولیو محکمه وِي
دَ چا چه نه وي خپل زویه وروڼه
سیالي ئې کله له سیاله سمَه وي

سر شوي په غاړي غرونو ژړلي
دَ ونو پاڼي ماڼي خوړلي
دَ آشنایی‌ِ پیوند مي ولیده
نابود پیوند دَي په وېښته تړلي

سترگي چه نه وِي مخ په پساله نشي
خوي ئې چه بد شي دَ خپل کاله نشي
فهم که وکړې دا حال به وَوینې
عیب چه ډېر شي عیب باله نشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړي که زوړ وي ښه زويه ځوان لري
څه په اندوه لَري څه به ارمان لري
دَ پلار ښه زويه دوباره عمر دي
بد زويه پلار لره بلا شان شان لري

سړی هغه دَئ چه نوش و نيش وي
نه بدگوئي لَري نه بد انديښ وي
په هَرَه چار کښې همت په ځاي لري
که مال و ملک لَري که خوار درويش وي

سړی چه زوړ شي وَرنځ ته جوړ شي
که ډېر هوښيار دئ په عقل بوړ شي
چه بې ايمان وي حرص ئې زيات وي
که ايماندار وي له هر څه موړ شي

سپاره دَ عقل په براق ښاغلي دئ
له عقله پلي په غم نيولي دئ
بدري دَ عقل دَ براق هم بده ده
سپاره ئې سر په ښتې لويدلي دئ

سفله دِ هيچېري دَ مال څښتن نشي
دَ ښو جامو دِ به آغوستين نشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمله چه پرېږدِي کټوه[1] شخه کا
له کبره خیاله ورته گفتن نشي

سفله چه زر ټول کا دَ مال ښتن شي
وراني په لاس واخلي دَ ځان دښمن شي
دَ نېکخواهانو په پند پروا نکا
دَ بد خواهانو په صحبت مَيَن شي

سبا به تل وِي مسا به تل راځي
چه يَو تېرېږي باندِي به بل راځي
يَو به خوشحال غُندي پيدا څوک نشي
په شپه په ورَځ کښې خوشحال که سل راځي

سردار دَ عفو دَ کرم ښتن ښه دئ
دَ جنگ تر کار په آشتي مَيَن ښه دئ
ډېر هنرُونه دَ سرداری دِي
چه واړه تېر شي تېغ مبرهن ښه دئ

ساقي را پاخه بسرلي تېرېږي
اهاړ را درومي غارمه ډېرېږي
گوره لا کله به سهېل را خېژي
چه درد و غم به دَ غارمه کمېږي

---

۱. دَ پټکي نېغه شمله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساقي را باخه گل او گلاب دئ
په باغ و راغ کښ لاله سېراب دئ
په دواړو سترګو په انتظار کښ
هم دَ رباب دئ هم دَ شراب دئ

سږي په مثل دَ ګبینه دئ
شرم په ده کښ لکه خواږه دي
خواږه چه نه وي په ګبینه کښ
قدر دَ ژاولي بې خوږو څه دئ

سږ کال چه کال دَ رحمت تم دئ
باران په هر چیرته په غره په سم دئ
پسله شپږ میاشتو په چنګاښ شروع سو[1]
په هَرَه ورَځِي تر نیم ضیغم دئ

سل خپلوان لږ دِي یو دښمن بد دئ
چه ډېر دښنه لري ځاي ئې لحد دئ
په ښه سلوک سَرَه پرَدي خپلېږي
چه خپل پردَي کا کله بخرد دئ

سګان دَ بدر له نوره جنګ لري
ګونګټې دَ مښکو له بویه ننګ لري

۱. په دې بیت کښ له چنګاښ او ضیغم مطلب دَ سرطان او اسد برجونه دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره زر څه نور څه دِي زرنيخ څه نور څه دي
څه شو که برېښي دَ زرُو رنگ لري

سخي ئې مه گڼه چه نغن ئې خوار نه وِي
باتور ئې مه بوله چه پرې پرهار نه وِي
که دانشمند وِي تفسير په ياد لولي
چه ډېر وَيل کا دی به هوښيار نه وِي

سخ دَ هغو دئ چه بې خبر دي
بې غمه خوب کا په خوب و خور دي
روزگار په غم دَي دَ خبردارؤو
چه په زرگونو فکرونو سر دي

شرم ئې نشته ځاروي خو ډار لري
نه هونبره مهر به مور په پلار لري
فرق له سړيو که ځارويو هونبره دي
چه شرم مهر پخپل مقدار لري

شونډي دِ نه دي آبحيات دي
زلفي دِ نه دي مښک هبات دي
مخ دِ بهتر تر نسترن دَ باغ دئ
سنان سنان دِ باڼه يکذات دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهين که پر لري سردار که زر لري
سردار که زر لرِي شاهين که پر لري
مهم به سر لري کام به دربر لري
کام به دربر لري مهم به سر لري

شرم دئ ننګ دئ که ډار دَ سر دئ
سَمَه مي پرېښو ځاي مي تل غر دئ
پښتانه واړه دَ مغل ښوروا خوري
ما ته ئې پاتو دا شور و شر دئ

شيطان هر ګوره ښايسته روغ دئ
چه ئې بدرنګ بولي دا وُوي دروغ دئ
بدرنګ پيدا شو چه بد رسوا شو
پرې دريدلي دَ لعن توغ دئ

شمعه که هر څو سوز او ګداز لَرِي
ژاړي په اوښيو چهره طراز لَرِي
دا کار ئې واړه څما خوښ نشو
چه خپله ژبه اوږده په راز لَرِي

شاهان بل اور دِي چه هر څه نغري
اعوان سکروټي دَ اور بڅري
چه يو بڅري ځان ته پرې نږدي
هوښيار به تل وِي وَا ورته ځري

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځي دَ هيڅا په رنګ رېښه نه دي
څرګنده چرده وفا پېښه نه دي
پخپل مقصود دي په غرض سود دي
په نورُو چارو کښ دِ همېشه نه دي

ښځي له ځايه په عقل کمي دي
سمِي به نشي پيدا نا سمِي دي
وفا ترې مه غواړه په ياري ئې مه وياړه
که دِ محرمي که نا محرمي دي

ښځي په اصل کږې نا سمي دي
په عقل کميِ په دين هم کميِ دي
شومت ئې اور دَي چه چرته ولګِي
په دم پېرئِ په دم آدمي دي

ښځو ته ډېري بلا تعيني دي
څو ستر پوښي هونبره مهيني دي
چه بې ادبه بې نمازي لوئي وِي
ورته نظر مه کړه که مخ نسريني دي

ښه به ترې څه غواړې هغه چه تل بد وِي
هم په بازل بد وِي هم په ساتل بد وِي
دَ بل علاج وشِي دَ خپل علاج نشِي
چه دِ بد خواه شِي تر بل نه خپل بد وِي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه خو هغه دئ چه دَ چا په چر نه دئ
که دَ وګړي په شور و شر نه دئ
ځان په ژوندني د مړو په شمار کړه
نېسي هستي دَه څوک پرې خبر نه دئ

ښځي طراري دي ښځي مکاري دي
ښځي مکاري دي ښځي طراري دي
که هر څو ياري دي ښځي اغياري دي
ښځي اغياري دي که هر څو ياري دي

ښه خو هغه دئ چه په هيڅ خبر نه دئ
په غم په فکر دَ سيم و زر نه دئ
چه له خلقه په ګنج کښې اوسي
څوک ئې چاکر نشته دَ چا چاکر نه دئ

ښې ښې دلبري دَ دين ياراني وي
په دا دنيا کښې غمګساراني وي
چه خوله ئې کښل کړې زړه ئې ډېر ښه شي
په دواړو شونډو شکر باراني وي

ښېرې دِ واړه په ما دعال لګي
ښکنځل دِ واړه په ما حلوا لګي
که ته مې ولې په سرو سکروټو
واړه به ګل دَ لاله په ما لګي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښې ښې څهرې شته پدا جهان کښې
کمې ځې نشته په هر مکان کښې
که هر څو کښلې مخونه تل ګورم
بیا به ترې لاړ شم په ډېر ارمان کښې

ښې چین چین څتمې پښتنې جنې[1]
په شین شین ځې شین جنې
نن نغتې نشې تشې پُښتنې
تشې پُښتنې فتنې شې جنې

ښکاره په هر څه دَ چارې بند دئ
قدر دَ ښځې دَ مرد دو چند دئ
ځنې سړی دئ چه بړیره بریت لرې
جوړې له ښّځې سَرَه پیوند دئ

شېکره چوړې نیسې زانې شنقر نیسې
شرمښ بیهاڼ وَهِې مزرې ایغر نیسې
وَ لوې مېلمه ته سړې ساغر نیسې
مفلس مېلمه ته ساغر لاغر نیسې

ښځې ښه څیز دِې که په مخ کښلِې وِې
له موره پلاره پاکې زووَلِې وې

---

۱. په دې رباعې کښ صنعت دَ تجنیس شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دا ئې نه وِي ژر دِ په گور شِي
چه نه ليدلِي نه چا کتلِي وي

ښايست دَ ښځي دَ مار يکسان دِئ
ظاهر ئې مه گوره باطن ئې وران دئ
ښځه په زړه کښ ځو ځو بلا لري
که مار په خوله کښ دَ زهرو کان دئ

ښه ښه ځوانان دي دَ ننگ يکدلي
حاضر په کار کښ سپاره هم پلي
ډېر زر دولت وَي باندِي خوړولي
ورته بخښلي هر څه بخښلي

ښه خوي بديږي بد خوي ښه کيږي
په صحبتونه که څوک پوهيږي
نافه دَ هوږي په بوي خوشبوي نشيِ
حنظل شکرو سرَه خوږيږي

ښځه چه ډکه شي که کښېني مار راوړي
مار ښه نه زوهه چه ناهموار راوړي
گل چه نه رنگ لرِي نه بوي ښه کاندي
ښه دا چه ونه بوټي خاردار راوړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه مخ چه وَويني په زړه سخ سخ وائي
بد مخ چه وَويني په زړه چخ چخ وائي
که دَ خوشحال غُندي مَين په مخ شي
تل به مخ مخ وائي تل به مخ مخ وائي

ښځي به نشي دَ هيچا ياري
په خوله دِي ياري په زړه اغياري
زهر دَننه په اندرون کښې
دَ پاسه کښلي ښايسته ماري

صحبت له جنسه لکه گلاب دئ
دَ ناجنسانو صحبت عذاب دئ
کس به ناکس نشي ناکس به کس نشي
طوطي طوطي دَئ غراب غراب دئ

صبي که هر څو مرسل نبي وِي
دَ پلار له ميني بيا اجنبي وِي
يعقوب چه ړُوند شو يوسف هيڅ نشو
په غم کښې ستر وي نه چه صبي وِي

عقل دَ مزکي يا دَ اسمان دئ
چه دواړه نه لري هغه حيوان دئ
عقل دَ مزکي دَ مور دَ نسه دئ
چه دَ آسمان دئ دَ دبستان دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشقه ستا واړه چارِي اوترِي دِي
چه زوروَرِي واړه[1] بهتر دِي
تر مرګه پورِي سَرَه نظر لرِي
زلمِي بازونه جونه کوترِي دِي

عشق چه پخپلو موجونو سر شِي
تر ابا سينده لا زوروَر شِي
بلا ئې ليرِي هر څه په مخ وړِي
چه کاڼِي بوټِي په مخه وَر شَي

عادت چه بد لرِي ځان ئې ژړلِي دئ
عادت چه بد لرِي سر ئې خوړلِي دئ
عادت په پند نه ځي عادت په بند نه ځي
عادت له سره سَرَه تړلِي دئ

عجب کارُونه سبا بېګاه شِي
نېکخواه بد خواه شِي بد خواه نېکخواه شِي
زړُونه دَ خلقو دَ خداي په لاس ګڼه
تبديل دَ خلقو په هَرَه ساه شِي

عزت دَ زور ډېر دَئ عزيز دئ
هغه چه زر ساتِي صاحب تميز دَي

---

۱. ځکه بهتر دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هر څو ښه دئ په حقیقت کښې
زر عاقلانو وَته ناڅیز دئ

عالم پرې وني تلي کپ ګوري
دورونه خداي کا نه ئې دا ستوري
نظر دا نه کا چه افلاکونه
دَ چا دَپاره سَرَه تل ښوري

عاشق په وخت دَ وصال سلطان وي
هاله ئې مه وینې چه پرې هجران وي
چه یافت ئې څونبره خوښي ئې هونبره
څو چه کالَي وِي هسي ئې زیان وي

عاشق خپل کار کا شرم پېغور څه دئ
چه پرې مَیَن شوې دلبر سپین تور څه دئ
زنبق ته ګوره سوسن ته ګوره
کړه وړه څه نور څه دئ نمک څه نور څه دئ

عفو کرم دِ په هر چا عام نه وي
په کس نا کس دِ دا کار مدام نه وي
کس چه خطا وَکا باندِي عطا بویه
ناکس لا بد شي چه اِنتقام نه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

عرب هم ډېر دي عجم هم ډېر دي
شماره ئې نشته تر حساب تېر دي
نور کښلي واړه غټ واړَه ستوري
تا غنُدي کله دَ نمر په څېر دي

عيب ئې مه ګوره چه ډېر هنر لري
څه شو په مخ که تر سپري نمر لري
سر چه دَ تاج دَ خولۍ لايق وي
څه شو که څه خو پخي دَ سر لري

عام دِ دَ خاصو په مجالس نشي
يار دَ فرښتو سرَه پېري ناغس نشي
دَ ناسو کار له نسناسو مه غواړه
دَ پيازو بوټَي ګل دَ نرګس نشي

عمر که ډېر شي بيا دِ هفتاد شِي
تر دا دَ پاسه لکه رماد شِي
چه دَ ځوانِۍ ساعت را ياد شِي
په هر زمان مي پسي فرياد شي

غم دَ ګناه مکړه ګناه قربت دئ
ګناه هغه بد دئ چه قطيعت دئ
که سل ناسازي په ناز معشوقه کا
څه شو پکار ئې ستر عفت دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلیم هوښیار ښه دئ که مرگ دِ غواري
ډېر به تر جنگه په آشتي ویاړي
هوښیار چه نه دئ غلیم ئې مه گڼه
پرېږده پخپله به خپل ځان وژاړي

غم که په زړه کښې دَ دَلارام لري
گرم دَي که فکر دَ ننگ و نام لري
چه یار ئې څه وي هسي دِ دَی وِي
که دین دَ کفر که دَ اسلام لري

غاښ چه دِ وښوري مرَیَي دِ غل شي
بد خویه ښځه سر دِ ئې کل شي
چه آواره شي هاله ترې خلاص شې
گڼه و تا ته واړه خلل شي

غم به دَ دین خوري چه مؤمنان دي
دا نور غمونه واړه آسان دي
چه دین ئې نه وي که په تخت کښېني
ښادي ئې غم دَه که بادشاهان دي

عشي چه کوړ وي یا عیب جن وي
ځاي ئې په کېش کښې کله سودمن وي
یا علاج وکړه چه باوري شِي
یا دِ ئې فکر دَ دور کردن وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غشي چه راشي په واړه تن لګي
ګوره رسا لګي که برسېرن لګي
بده خبره تر غشي بده دَه
دَ زړه په سر باندِي دَ مرد و زن لګي

غشي دَ تېنګي لیندۍ خطا شي
دَ نرمي سستي ګزار رسا شي
ښه تېره توره په لاس کښې واوړي
دَ پخي توري ګزار بلا شي

غشي چه ډېر ولي ښه تیر انداز شي
چه مشق د خط کړي و خط ته رسا شي
کار دَ محنت دَئ دَ مشقت دئ
ورو ورو په هر هر هنر ممتاز شي

غشي چه سم وِي ګزار پرې ښه کېږي
چه ښه سم نه وِي ګزار پرې نه کېږي
رشتیا په هر څه کښې لکه سره زر دي
په لاس که زر لرې په زر هرڅه کېږي

غوټي دَ باغ دي تل تل غوړېږي
پرې وړي سترګي دَ بلبل مړېږي
خداي دِ تازه لري دَ باغ ګلونه
چه ورتهَ سترګي دَ بلبل غړېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرښتې له نوره پېرَي له ناره دي
که پرې خبر يې سړی له چاره دي
ځکه دا هسې ډېري فتنې لري
له باد و خاکه له آب و ناره دي

فصل به فصل کندو ډکېږي
لکه ډکېږِي هسي تشېږِي
چه دا اسمان شته په سر څرخېږي
يَو فصل درومي بل را رسېږِي

فلک يو سترگي کهنه تيرگر دئ
دَ ده په هر هر لرگي نظر دئ
زيات په دا دور چه رَغَوِي ئې
دَ سر اغزيو په غشيو سر دئ

فرزند هغه دَي چه متقي وِي
نه بد گمانه بد خوي شقي وِي
خبر چه نه وِي دَ خداي له حقه
دا نور حقونه پرې ناحقي وِي

فرزند يَو پړوکي دَ پلار له ځانه دئ
دَ پلار غوښو دَ استخوانه دئ
دَ پلار په خوړو چه پروا دار نه وي
له پلاره نه دَي گوره له چا نه دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرزند چه وَوزي دَ پلار له رايَ
ښادي ئې گومه ده بدبخت ته وايَ
دانه که وَوزِي دَ پلار له حکمه
خروار به مومي بدي له خدايَ

فرزند هغه دَئ چه شرمناک وِي
له بدو چارو په زړه کښ پاک وِي
چه شرم نلَري خبره نه مَنِي
چه لا هلک وي ژر دِ هلاک وِي

فرزند چه عاق وي که ته ئې وينې
بدي اوبه دِي مرداري ويني
مېني[1] دَ باکو پاکان پيدا کا
ناپاک پيدا کا ناپاکي مېني

فرق دَ سړيو سَرَه بسيار وِي
سړَی هغه دَئ چه څه هوښيار وِي
چه څه ترې تېر وِي څه ئې ليدلي وِي
علم ادب لَرِي په صحبت تيار وِي

فتنې دَ ښځو هر گوره ډېري وي
په شيطاني تر شيطانه تېري وي

---

۱. مني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه لټکه هسي ټګي لَرِي
زهر په خوا کښ کښلي بر سېره وي

فرزند که هر څو دَ پلار عاصي شي
چه پلار ته پريوزي بيا به په خلاصي شي
خداي په بنده باندِي لا ډېر مين دئ
له هر ګناهه په توبه خلاصي شي

فرزند که ښه شي دَ سترګو نور شي
دَ سترګو نور شي دَ زړه سرور شي
فرزند که بد شي غاښ دِ رنځور شي
غاښ چه رنځور شي نور دَ اَنبور شي

فکر مي وکړ چه دا انسان دي
حني فرښتې دِي ځني شيطان دي
ځني سړي دي په خوي خصلت کښ
ځيني بې شکه لکه ددان دي

فاني ديِ واړه دا نوري ميني
يوه باقي ده که ته ئې وينې
خبر که نشوې په باقي مينه
ژاړه که ژاړې په اوښي ويني

(c) ketabton.com: The Digital Library

قلپه روپیه ښایسته روغه وِي
خو چه سوراخه شِي نور بې فروغه وِي
هیڅوک دَ خپلو شنوبو بد نه وائي
صفت دَ هر چا له خپله دوغه وِي

قاضي په وخت دَ قضا په یاد شِي
غازي په وخت دَ غزا په یاد شِي
طبیب په وخت دَ دوا په یاد شِي
زاهد په وخت دَ دعا په یاد شِي

قوت مي لړ شو نفس مي لنډ دي
وَتَي ترې نه شم دَ سریښو ډنډ دَي
منزل مي اُوږد دَي که روغ ترې ورسم
په سر مي یښي دَ سریښو پنډ دي

قام ته مي کله لوئي ښکاره وي
په وړو چارو کښې آواره وي
لاس مي نیولي دي په دواړو غوږو
ترې توبه توبه چه هیچکاره وي

قابل هغه دئ چه درست طلا شي
له زرو سیمَ په استغنا شي
نه ئې زکوة وِي نه ئې قربان وِي
هسي ترې درومه لکه چه راشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرآن چه لوست شي په هغه کور کښې
غم به ئې نه وِي په سپین په تور کښې
که ئې گناه وِي هسې به سوځې
لکه خځله سوَځي په اور کښې

قرار په دا لَرم حال مي عیان دئ
نوم مي دَ خان دَئ کار مي بل شان دئ
نه مي زکوة شته نه سر سایه لَرم
نه مي اختر شته نه مي قربان دئ

قابل که نه وِي دولت که بیا مومي
لکه ئې بیا مومي هسي ترې بیا درومي
باور په بخت مکړه باور په تخت مکړه
اسمان ئې ونغاړي که شاهنشاه درومي

قربان تر خاصو چه خاص الخاص دئ
په زړه له نورُو فکرونو خلاص دئ
که ډېر غمونه وربانډِي راشي
تسلیم قضا ته په ډېر اخلاص دئ

که څوک په ځیر ځیر وَیل وېرېږي
خوشحال نه وېره کا نه شرمېږي
هوښیار به واړه پدا پوهېږي
چه کاږه زېږي کاږه لوئېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هغه یار مي راضي په مرگ دئ
دا دَي نیولي مي ورته تخرگ دئ
غشي دِ ښه په سوهان تېره کا
چېري به بند شي توبري ئې بغرگ دئ

کله یار غواړې که یار درشي
کله کار غواړې کله کار درشي
آسمان په ډَول ډَول پېرې کا
خوشحاله گوره گندِي وار درشي

که مي په ډېره ژړا لېمه ووزي
یار مي ناترس دَئ پدا ئې څه ووزي
گلگوني اُوښِي ساړه آهونه
څه مي له سترگو څه مي له زړه ووزي

که ډېر والا شې په پارسائي کښي
سیال دِ خوک نه وي په ملائي کښي
غافل هیڅ مشه دَ نفس له مکره
بلا پرېوزِي په آشنائي کښي

که راته غوږ کړې یو نصیحت دئ
نه دِ بد خواه یم نه خدیعت دئ
بار دَ فکرونو په زړه هیڅ مېږده
هغه به مومې چه دِ قسمت دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زړه څوک ټینګ کا چه ئې قضا نه وي
که تل جنګونه نه کا مرګ ئې روا نه وي
قضا چه ورشي بلا پرې سازه شي
که په ملکونو چېري بلا نه وي

کوم دَي چه واړه خوبۍ کل لري
خمار دَ مل شته خارونه ګل لَرِي
یار که نور ښه دَي یو خوي مه ګوره
اکثر که ګورې حکم دَ ګل لَرِي

که بد وَیُونَي بد لمسوُني یې
په ځان پخپله اور لګوُني یې
که څوک دِ ولید په اسکبار کښي
جهان که غم شي ته ښادي کړُوني یې

که نیت دِروغ دئ اندوه هیڅ مکړه
په قول فعل په کار و بار کښي
په لار که درشي سلام ئې مه له
پاتو چه پل ږدي دَ ده په لار کښي

که بخت مي یار شي یار مي به یار شي
بوسه به را کا را به کنار شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مي نېکخواه دِي زړه به ئې ښه شي
چه مي بد خواه دِي هغه به خوار شي

که ته په قدر دَ ځان خبر يې
ته سر تر پايه واړه سره زر يې!
زر دِ پخپله تر مس بتر کړه
چه ناسوتي يې، په بدُو سر يې!

که رنگ دِ سپين دَئ که رنگ دِ تور دئ
پدا څه نشي مطلب څه نور دئ
بوي په نافه کښ ويني په قدر کا
شمشاد بې بويه دَ چندڼ پېغور دئ

کريم هغه دَئ چه خوش معاش وِي
هم خطا پوښ وي هم عطا پاش وِي
چه ورکا خوښ شي ډېر ورکړه لږ گڼي
باندِي دَ هر چا شاباش شاباش وي

که مرگ دَ لوښو دشوار فرقت دئ
ژوندُون دَ ديو هم مصيبت دئ
چه کور ئې لوي وِي شر شور ئې لوي وي
چه کور ئې کم وِي يو لوي نعمت دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

که بادشاهي غواړې کار ئې آسان دئ
تسخیر دَ زړونو خلق و احسان دئ
لښکر چه وشو طالع دِ ملي شوې
داد او دهش کړه خپل دِ جهان دئ

کرَي په رنگ دَ طوطا نمود دئ
په رنگ مدار نه دَي هنر مقصود دئ
اصل پیدا کړه هنر خصلت راوړه
چه اصل نه لَري هغه مردود دئ

که نور څه نه وِي سَړی چه زوړ شي
دَ کنگاشونو په کار کښې جوړ شي
ځوانان چه نه منِي دَ زړو بد کا
دَ بد خواهانو زړه به پرې سوړ شي

که ډکه ښځه کښېني یَو دد راوړي
بهتر ترې دا دئ چه بد ولد راوړي
دا ځاي حیرت دئ څوک به څه دم وَهِي
بدان چه ښه راوړي نیکان چه بد راوړي

کاږه کارُونه ناپوه ته سَم وِي
ښه سَم کارونه ناپوه ته غم وِي
فرق دَ هوښیار دَ ناپوه په دا وشه
پدا خبره به خبر اعلم وِي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که سخاوت دئ که شجاعت دَئ
ځموږ په کور کښ ځائي خصلت دئ
چه دا ئې نه وِي له موږ ئې مه ګڼه
ګوره په ځان کښ ئې يَو څه علت دئ

که په رشتيا کښ دَ زړُو تله شي
ته به په قدر په قيمت تر تله شي
خوبي دِ هونبره دَه په خوله کښ ژبي!
څو له دروغو هونبره ساتله شي

ګنج دَ ځوانۍ تر چل و پنج دئ
بهتر دَ سيم و دَ زر تر ګنج دئ
ځوان په افلاس کښ دَ ځوانه خوښ وي
زوړ که بادشاه وِي زړه ئې ترې رنځ دئ

ګناه که هر څو دَ سړِي ډېر شي
په شمار دَ ونو تر پاڼو تېر شي
نوميد دِ نشي دَ خداي له فضله
ګنُدِي دَ فضل په ډکه وېر[1] شي

که بد ئې ښه به شي په ښه خصلت کښي
که کم يې لوي به شي په لوي همت کښي

---

۱. وېر شي په شعري ضرورت سرَه اماله دَه دَ (ورشي).

(c) ketabton.com: The Digital Library

وفا له هر چا کړه جفا له هر چا وړه
دین او دنیا غواړه په ښه صحبت کښې

کړل دِي وَیَل دِي دواړه آوان لري
چه وخت ئې تېر شي افسوس ارمان لري
چه کار دَ نن ورځې پرېږدِي سبا ته
هوښیار به نه وِي دا خوي نادان لري

کښلې هغه ده صفت ئې ښائې
چه هر هر ځاي ئې وګړي ستائې
هغه دَ ګښلیو په شماره نه دَه
چه دَ کور ډمه ئې ستایَنه وائې

که خوله مي پټه پرېږدې هیڅ نه یې
که باد دِ بند شي وایه چه څه ئې!
په هَرَهَ ساهه شکر وَکاږه
چه تندرستي لرې هم هونبره ښه ئې

که په ګناه کښې سبا بېګاه وِي
ګناه ئې نشته چه څوک آګاه وِي
که هیڅ ګناه نه کا په غفلت کښې اوسي
هم دا غفلت دَ غافل ګناه وِي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کنګاش په مثل دَ سودا کار دئ
که په سودا کښې فائده دينار دئ
اهمال پرې نه بويه سودا سودمنه ده
چه پرې اهمال کا کله هوښيار دئ

که دَ نباتو حلوا پخه شِي
په ناګهانه په سپي جوټه شِي
نور دَ سړيو له کاره وَوزي
جوټه دَ سپيو په سپي خوږه شِي

که پرې پوهېږې دا کار ښرګند دئ
پند دَ سړي دي سړی دَ پند دئ
په دا خبرو کار دَ نادان نشته
پرې به پوهېږي چه دانشمند دئ

که يار ځما دَئ درست به ځما شي
سستي به پرېږدي چست به ځما شي
زړه به وزګار کا له غيره فکره
په شپه او ورځ به په لوست ځما شي

که ميندي لنګي دَ افريديو دي
دَ ديو دَ توري، توري دَ ديو دي
دَ دين په کار کښې که اراسته وَي
عزت دَ خپلو هم دَ پرديو دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ژاړي ژاړه په ژړا څه شي
که په ژړا دِ لېمه ړانده شي
هغه چه لاړل له دې جهانه
که ته باور کړې بیارته را نه شي

ګندګي چه پروت وي ګونګټ پرې ګرزي
چه نه وي پاڅي وَ ورزِي
دَ دنیا خلق اکثر ګونګټ دي
څو چه مومي وَرباندي غورزي

کفر په بخره دَ کافرانو دئ
اسلام په بخره دَ مؤمنانو دئ
چه هیڅ په کفر په اسلام خبر نه دئ
عشق مي په بخره دَ عاشقانو دئ

که ښې ښې جونه که لباسونه دِي
که ښه بازُونه که ښه آسونه دِي
خوشحاله زوړ شوې اوس دا هوس مکړه
دَ ښو ځوانانو دا هوسونه دِي

ګلزار ته راغله ګلونه چونې
تر مخ ئې نه دي لاله مخ رونې
چه کور ته درومي له ګلستانه
ګل ئې لَمنَ نیسي لاله لستونې

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ئې له حاله خوشحال پُښتَۍ
ښځي همه دِي کړې پُښتنۍ
کړې پُښتنۍ به در سمِي نشي
که په هنر کښې نامي پُښتنۍ

که دِ دَ یار په یارۍِ زړه وِي
دَ یار به هر څه و تا ته ښه وِي
قدیم بې مثله دَي عیب ئې نشته
حادث به هیچېري بې عیبه نه وِي

کښلي که ډېر دي په قندهار کښې
یا په کشمیر کښې یا په فرخار کښې
لکه دا کښلي دَ پېښور دِي
هسي به نه وِي په هیڅ دیار کښې

گل شوي دَ خوړي دَ بڼ پلوسي
خوشحاله ولي بې گښته اوسې
گښت دَ گلونو ښکار دَ بازونو کړه
چه کور ته ډېري خوښۍِ یوسې

که څوک نېکان دِي که څوک بدان دي
پدا دنیا کښې چه په هر شان دي
مه ئې ستایَنَه کړه مه ئې غندنه
ته به ئې څه کړې چه دَ خپل ځان دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که یار ځما یې سکه درد آشام بشې
که صاف صوفي یې پخپل فرجام بشې
زه اوس قلاش یم رند یم اوباش یم
را سَرَه مه کښېنه ګنه بدنام بشې

ګران تر ایمان دئ که ته ئې وینې
کار دَ ښې میني ځګر کا وینې
سل کبیره کړې ایمان په ځاي وي
په صغیره ځِې دا ښې ښې مینې

که مړني یې مغفر شګاف یې
دَ بادشاهانو دَ لوي مصاف یې
تر دا دواړه بهتر دا کار دئ
په عهد قول که سینه صاف یې

که دَ مردانو په دین ائین یې
نه بند په سره یې نه بند په سپین یې
که نه دِ تخت شته نه دِ افسر شته
قیصر دَ روم یې فغفور دَ چین یې

که مختورن دي خو دروغجن دِې
ریښتني کله په مخ خیرن دِې
په صف مي مکړه دَ دروغجنو
که دَ ګنجونو دَ دولت څښتن دِې

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ناسپاس يې ناسَ نسناس يې
ناسَ نسناس يې که ناسپاس يې
که حق شناس يې هاله ته ناس يې
هاله ته ناس يې که حق شناس يې

که دِ نيت ساز دَئ عمل دِ ساز دئ
که دِ روژې دِي که دِ نماز دئ
مدار په نيت راغي مراد په نيت راغي
دين او دنيا لَره په نيت کښې راز دئ

گيدړ بې زړه دئ وهم وسواس لري
مزري زړه ور دئ کله هراس لري
هغه مزرى نه دئ هغه گيدړ دئ
پکار و بار کښې چه زړه کوز پاس لري

که پلار که زويه که ورور که يار دئ
پدا دنيا کښې سَرَه يَو کار دئ
که سود ئې نه رسي پدا دنيا کښې
ژوندون ئې مه وه عمر ئې خوار دئ

کمي هيڅ نه وه په ذوالفقار کښې
دَ روم دَ جيش په کاروبار کښې
چه تېغ برش کا فتنې جنبش کا
ويَل هيڅ نشي په هسي کار کښي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که یاري دواړه وبله راي شي
درومي له ژبي په زړه کښ ځاي شي
چه دا باریکي معني ئې بیا موندې
په هغه کس دِ رحمت دَ خداي شي

که زړه سخي لَري چه مال ئې نه وي
په ځان مي ولیده څه حال ئې نه وي
که باز دِي واړه هنر دَ ښکار لري
ښکار به په څه کا چه بال ئې نه وي

که سترگي نلَرم چه هسي گوري
بې دَ عینکو دَ کتاب توري
پیرئ تتي کړې شکر وَکاږه
چه لا پرې وینم دَ آسمان ستوري

که باد ئې یوسي په هوا سخ سخ دئ
که شکر خور شي مگس مگس دئ
که ئې دولت وشي که دانشمند وي
دا ئې هیڅ مه گوره ناکس ناکس دئ

که سحر دَ سترگو غمزې ئې دا دي
لکه چه ستا دِي بلا دِي دا دي
خوې خبري دِ خوږې شکري شوې
مښکو گلاب دِ په کښ ادا دِي

(c) ketabton.com: The Digital Library

گل دَ گلابو نیست و موجود شي
لکه موجود دِي هسي نابود شي
که بوي ئې پاتو شِي په ابگینه کښ
په هغه بوي ئې هر څوک خوشنود شي

کنَاس که واغُندِي ورېښمیني رنجي
بل څه به نشي په تڅي پنجي
که ئې د مښکو په نافه کښ واچوې
خپل بوي ښکاره کا په هر ځاي هنجي

که بادشاهان دي که دورېشان دي
که په دا منځ کښ ښه ښه ځوانان دي
که په زرگونو کالونو پايي
عاقبت واړه دَ گورستان دي

کبلَي چه پریوزي مور ورته وَدَري
په دوه درې میاشتې په پیو وَلرِي
که پرورش دئ دَ کبلي که څله ده
څوک ئې په زړه کښ د هوسیو وکرِي

که وروور ناکس دئ پخوي کښ کس دئ
دا خوي به دي لري ورلره بس دئ
دَ مشر وروور به آب پځاي لَرِي
ناز به دَ کشر وړي څو ئې دسترس دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کار ئې ښکاره شي وَنه چه بر واخلي
یا خوږ ثمر واخلي یا تریخ ثمر واخلي
فرزند هم هسي دَ وني کار لري
یا ښه هنر واخلي یا بد هنر واخلي

که سر دَ ښځي سپیني وړۍ شي
زړه ئې و غین ته هره گړۍ شي
سړیِ نه دئ لکه پیریِ دئ
چه غین پرې ولاړ شي هاله سړۍ شي

که نادانان دي که هوښیاران دي
گمان دا مکړه چه بېکارن دي
خواږه ترخه ئې واړه پکار گڼه
چه پیدا شوي پدا باران دي

کمال دَ کفر تر ناقص دین ښه دئ
یار درست گمان ښه دئ یا درست یقین ښه دئ
چه کله دا شي کله هغه شي
دانا ته کله مذبذبین ښه دئ

که لوي نعمت دئ دَروغ صورت دئ
که لوي دولت دئ دَ نېکو نیت دئ
چه دا ئې نه وِي مزه ئې مه غواړې
که بادشاهي دَه که سلطنت دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ځان دِ وَپېژانده هاله سَړی یې
کنَه وَ ما ته دَ خره ښځري یې
اول هم هیڅ وې بیا به هم هیڅ شې
چه روغ وِي مات شي هغه گړي یې

گرېوان ئې تل له گله عار لرِي
مژگان ئې تل تل کشته بسیار لري
چه ئې ځما غُندِي دلبره بیا مونده
هغه له نورُو سَرَه څه کار لرِي

گوره پرې غوړ کړه شپيلۍ ِ څه وائي
بېلتون پر وَرَغي هر گوره ښه وائي
سینه ئې گوره څو ځایه سوې دَه
زار دَ فراق کا نور څه هیڅ نه وائي

که سود دئ سود دَ سجود دئ
بهتر تر درستي دنیا دا سود دئ
نه به تل ته وې نه به دِ سر وِي
سجود له سَرَه سره موجود دَي

کڼو چه هسي په منڼه دانگې
پاسه دِ ولاړ شي په بهار ښانگي
دا کار دِ بد نه دَئ بلا دِ دا شوه
په ساړه وچ شې هبته زانگې

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ډېر هوښيار يې يا مَړَني يې
په خوشخوئي کښې شکر گني يې
مدار په بخت دَي چه بخت مدد نکا
هم هيڅکاره يې هم لېوني يې

که ورته وايې کله پوهېږي
قرآن که لولي کله گروهېږي
دَ پلار په پند ئې وتَنه نه وي
بدان پخپلو بدو ستوهېږِي

که لعل و دُر او ياقوت الماس دي
واړه دا ناس دي واړه دا ناس دي
چه ناس دِ نه وِي په سيند کښې پرېوزه
که جواهر دِ بيرون تر قياس دي

که شير مردان دي هغه ځوانان دِي
چه درست دښمن سَرَه په خوي شادان دي
تل خوښ له ديو ياران دوستان دي
تل ترېِ په طمعَ لا دښمنان دي

که دَ غندنِي که دَ صفت يې
کمي دِ نشته هسي صورت يې
غندنه هونبره چه دَ دوزخ يې
صفت دِ هونبره چه دَ جنت يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زړه مي دا دئ غلیم ځما دئ
غلیم ځما دئ که زړه مي دا دئ
مین په چا دئ دَ چا آشنا دئ
دَ چا آشنا دئ مین په چا دئ

که ځوک ایغر دئ که ځوک اخته دئ
هر ځوک په خپلي چاري اخته دئ
ځوک سَرَه میني شیر و شکر کړه
ځوک سَرَه گوره اور او پخته دئ

که ډېر دولت لَري ډېري مستيِ
دا واړه هیڅ دِي بېِ تندرستيَ
که پرېِ پوهېږېِ خو تندرسي ده
چه حلاوت لَرِي ستا دَ هستيَ

که هر څو ښه شي بیا دِ بادشاه شي
لښکر دولت لرِي صاحب دَ جاه شي
بیا به تنها درومي دَ گور وَخوني ته
په خپل عمل به هاله آکاه شي

که تور هاتي دئ که سور اسد دَئ
نور څه ئيِ مه گڼه دَ گور لحد دئ
غوښي هډُونه ئيِ دَ خلقو وَخوړل
پرېِ نه مړېږي هر گوره بد دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

که کړم که نه کړم دواړه بلا دي
که وړم که نه وړم دواړه بلا دي
که خورم که نه خورم دواړه بلا دي
که مرم که نه مرم دواړه بلا دي

که سوختگان دِي که آموختگان دي
دَ رنگ دَ زړونو افروختگان دي
خداي ئې روزي کړه ښادي ئې خپله ده
چه دَ غمونو اندوختگان دي

که دِ راحت دئ که دِ محنت دئ
که دِ صحت دئ که دِ زحمت دئ
که خاندې خانده که ژارې ژاړه
دا به دِ تل وِي څو دِ صورت دئ

ګلزار ته راغله ختي ګلګوني
دَ مخ شغلې ئې تر نمر افزوني
پرخه پرې نه ده پرَته له شرمه
تر هر هر ګل شوې خولې بيروني

که دَ جټانو څه برکت وَي
يا ئې څه عقل څه مصلحت وَي
دَ هندوستان سَرَه د هيڅا کار نه وُ
بِرِغ هم دَ دويو دَ شلطنت وَي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ غلیم سره جنگ او مصاف ښه دئ
که مرد یې زړه خو ورسَرَه صاف ښه دئ
ما چه نظر وکړ چه تجربه وشوه
دَ هري چاري عدل انصاف ښه دئ

کاڼي یاقوت دي گیاه کیمیا دي
شناخت ئې هغه لري چه څوک بنیا دي
فرق دَ سړیو تر منځ بېشماره دي
ځني سړي دي ځني چارپا دي

که فهم وکړې ستر گوته خس بس دئ
نعمت چه رد کا ورته مگس بس دئ
ایمان ډېر ښه دئ هم ډېر قوت لري
زوال ئې مه وه ورته وسوس بس دئ

گل ئې له مخه د خوبي انځور غواړي
خواږه ئې شهد له شونډُو پور غواړي
ډېر ئې په طور دَ شیخ صنعان کړه
سترگي ئې ښه ښه شیخان لا نور غواړي

که آدمزاد دئ په ښه صورت دئ
ښځي دَ سپیو په طبیعت دئ
ښې ئې ښې سپۍ دئ بدي ئې بدي
لا ترې بتري په خوي خصلت دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه گټنه دَ مال هنر لَرِي
هسي خوړنه دَ مال هنر لَرِي
لکه بازَنه دَ مال هنر لَرِي
هسي ساتَنه دَ مال هنر لَرِي

لکه پرئ یوه سړئ
په مخ مهوشه عنبر خرئَ
هار ئې پغاړه دَ سرو گلونو
بخت کړه له ما سَرَه غاره غړئَ

لیلي مجنون ته وې په بیابان تښې
ولي له خلقه یې هسي گښُې
ویې ما څه پوښتې مگر تا نزده
تا یم له خلقه گښُې پرېښي

لکه په ونو باندِي خزان راشي
پیري هم هسي پخپل آوان راشي
خزان دَ ونو خوبي تاراج کا
پیري هم هسي په زیان دَ ځان راشي

له طبیبانو عالم دوا غواړي
له درویشانو خلق دعا خواړي
خدایه دَ هیچا محتاج ئې مکړه
هر څوک له نورُو خوشحال له تا غواړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوگي که هر څو دَ اور فرزند دئ
کار ئې وَ هر چا وته څرگند دئ
چه نور ئې نشته اور به باله نشِي
څه شو که پورته په باد بلند دَي

له شېره شېر زېږي له گرگه گرگ زېږي
له بازه باز وي له چرگه چرگ زېږي
هر څوک خپل اصل وته رجوع کا
خطا که نه وِي له بزرگه بزرگ زېږي

لوئي په خداي ښائي يو ذوالجلال دئ
څو ورته خواست کړې هونبره حلال دئ
دا نور خواستونه واړه حرام دي
که لږ و ډېر دِ وَ چا ته سوال دئ

لعل له کانه په بدخشان کښي
لو لو له بحره په لوي عمان کښي
په ځگر خون خېژِي دا دواړه توکه
که فکر وکا سړی پښان کښي

لکه کتوه په لمبو يشي
ځما دنَنه په زړه هغه شي
له چا به څه لَره ماڼه پزړه لرم
خوږ يم دَ خپلو ترکو په غشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس مي که هر څو په دنيا ښخ دئ
نه چه دولت مي دَ غاړي مخ دئ
زه ئې مېړه يم دنيا مي ژگه[۱] ده
زړه مي په هر څهورباندي يخ دئ

لکه په تا کښ شته نشته په چا کښي
نه په کانونو نه په دريا کښي
دريغه خوشحاله ختټکه دريغه
چه تل به نه وې پدا دنيا کښي

لرگي چه و توږي هاله ترې تير شي
په ښکر هنر وکړي هاله زهگير شي
تر درس چه ووزي علم حاصل کا
تر سر چه تېر شي سَرِي امير شي

لگړ که هر څو تر باز تيز پر دئ
په هَرَه چار کښ دَ باز نفر دئ
کوتړه که هر څو تر تازي ښه زغلي
بيا خو په قدر تر تازي کمتر دئ

لوئي په خداي ښائي يو هسي لوي به وي
په ورَځ دَ حشر چه گفتگوي به وي

---

۱. نکاه شوې ښځه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ نورو پاڼيو په شست و شوي به وي
غم به دَ ځان نکا امتي جوي به وي

لبان دِ نه دِي آبحيات دِي
آبحيات دِي صفوت صفات دِي
چا چه نوشلي هغه يَو څاڅکي
په هغه څاڅکي ديدن دَ ذات دِي

لکه چه ډېر دِي نيک بخت عاقل وي
بويه لوئي مي اوس يَو په سل وي
ډېرش دِي که څو دِي دريغه ارمان دي
په هونبره زويو کښ يَو دوه قابل وي

مه کړه قابل شه چه څوک قابل شِي
دَ بخت و ستوريو ته مقابل شي
قابل چه نه وِي دولت که بيا مومي
بقا ئې نه وِي حال ئې څه بل شي

مه په هنر کړه هنر په کار دئ
مور پلار به څو کړي هنر مور پلار دئ
فخر په زر مکړه په ښه پدر مکړه
فخر په دا کړه که هنر دِ يار دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزري خپل ږغ لري ګيدړ خپل ږغ لري
هر يَو دَ خپلي چاري دغدغ لري
ګداي د خپلي جونګړۍ غم کا
بادشاه دَ ملک دَ حشم يرغ لري

مردان هغه دِي چه همت ناک وي
دَ ننګ په کار کښ چست و چالاک وي
کار چه آغاز کا انجام ئې فرض ګڼي
په زړه هم پاک وِي پخوله هم پاک وي

ملوک چه عدل، عقل، کرم لري
اندوه ئې کم وِي له چا څه غم لري
چه دا ئې نه وِي دَ ځان غليم دي
ځان به پخپله عالم ته ګرم لري

مرد څو غيرت لري هونبره بهتر دئ
څو صداقت لَري هونبره بهتر دئ
څو جنګيالَي وِي څو ننګيالَي وِي
څو سخاوت لَري هونبره بهتر دئ

مېړه هغه دَئ چه صبرناک وِي
دور انديشي لَري په لَمن پاک وي
چه دا ئې نه وِي په سر ئې خاوري
ګنده ئې عمر ګَنده ئې ژواک وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېلمه په تاو راغي په لاس کښې تيږې
اول ئې غوښت[1] غوښتل اوس سپيني وريږي
دا هم لا پرېږده وَ آس ته گوره
کوري غوړي غواړي اوربشي ويږي

موړ هم هغه گڼه چه زړه ئې موړ وي
سترگي مړې لري که زوړ که ووړ وي
که ډېر دولت لَرِي چه طمعَ خواست کا
دَ گدائیِ وَ کار ته جوړ وي

مينه په هر چا چه دَ څه دَ پاره شِي
بقا ئې نه وِي زرکاره کاره شي
په حقاني وي مقصود هيڅ نلري
دَ هغې ميني به تل ننداره شي

معشوقه کومه چه طربناکه وِي
ناز و نياز لَرِي په حسن پاکه وِي
نه دروغجنه نه قهر جنه وِي
نه بد خوراکه نه بد پوشاکه وي

مگر چه کښل کا دا کاتبان دي
واړه خوشخط کښې سَرَه يکسان دي

---

۱. يعني بردن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځني مشکني کښې ځني کنجکي
دَ چا تر دُرو حرفو نه ګران دي

ملا په علم په کتاب نازېږي
حاجي دَ حج په ثواب نازېږي
غازي دَ توري په باب نازېږي
خوشحال په فضل دَ وهاب نازېږي

مهینه توره ځو رنګ تمام وړي
ځني ئې ګېډه یا یو اندام وړي
ځني مخ واړوي نوغي وَ نکا
دَ هغو تورو ناحق ځوک نام وړي

مؤمن هغه دَئ چه جوړ یقین لري
وېره له خدایه اندوه دَ دین لري
بار دَ هر چا وړي خپل بار پچا نږدي
ښه ئې کردار وي ښه همنشین لري

مزري چه ډېر ګوري ترس دِ ترې کم شي
چه درته غوړنب وَهي پڅان دِ غم شي
واوري وهَلي اژدر خوړل نکا
چه نمو ئې تود کا هاله ستم شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرد به غیور وِي مرد به صبور وي
هم به په عفو په کرم مشهور وي
نامرد هغه دَي په حقیقت کښې
چه دا څو توک ئې له دله دور وِي

مردي دِ هیڅ ده که په زړه شېر نه يې
څخو خو وَشَه که زړه ور ډېر نه يې
تر سر چه تېر شې وېره هیڅ نه وي
وېره دِ هونبره ده چه تر سر تېر نه يې

موږه طوطیان يُو په بڼ راغلي
ګلونه ګورو کښلي ښاغلي
څو مو قسمت وِي پکښې به اوسو
بیا به ترې درومو زړُونه داغلي

مرګ وي هم رنځ وي هم ناتواني وي
عمر په غم کښې په پرېشاني وي
دَ ښو ښو جونو دَ دیدن دَپاره
یا سل یا دوه سوه کاله ځواني وي

مېړه دِ توره ورکړه وفا لري
ښځه دِ حسن شرم حیا لري
نوري پوښتني ور ځني مه کړه
هر څه به ښه لري هغه چه دا لري

(c) ketabton.com: The Digital Library

مکړه نادانه دَ نکړو کار دئ
دا چه پرې خېژي غاښي دشوار دئ
خود کمزوري زبون لیده شي
چه دِ پریښي دا هونبره بار دئ

مزري پخپله ما ته نظر لري
له بله د ده کله حذر لري
گیدړ چه ښکار کا دَ شلانډو ملانډو
خوري ئې له ترسه نظر لربر لري

مقبول دَ خلقو په غم کښې ډوب وي
مقبول چه نه وي هر گوره خوب وي
چه نیست ئې ځان کړ له عیبه خلاص شول
چه ځان ئې هست کړ هغه معیوب وي

مینه چه تېره دَ سړي تر هډه شي
درومي دنَنه په ماغزه کښې گډه شي
دَ هغې میني زوال هر گز نه وي
دَ هډ دَپاسه پساعت ډډه شي

مؤمن هغه دئ چه ترس دَ خداي لري
چه ترس دَ خداي لري زړه دِ پځاي لري
مؤمن دِ غم نکا دَ گناهونو
چه گناهونه دَ شیطان په راي لري

(c) ketabton.com: The Digital Library

مَلک دَ کلي چه دَ چا سپک وي
دَ کلي مال به ئې ښځې هلک خوري
تل چه په کور کښې مېرمن نابوده وي
پېی ئې پیشو څټي غله ئې مېرک وړي

منت دَ خداي ښه دَئ نه دَ وګړي
دَ خټکي نه دَ یوه زړي
که مست سنډګان دي بار به دَ چا نه وړي
غوایه تر بار لاندې پرېږده چه رخړي

موږه مزري یو په ښکار راغلي
دَ ښکار غمونو زړونه داغلي
چه بخت ئې بد وي ښکار ئې هم بد وي
ښه ښه ښکارونه کا په بخت ښاغلي

مغل پښتون سَرَه په پیچ و تاب دي
چه پښتانه ګورم خانه خراب دي
ښه ښه ځوانان شته په پښتانه کښې
چه لاس ئې نه رسي خانه خراب دي

ملا هر ګوره په ځان مغرور یې
بحث جدل کړې په هر چا سور یې
زه دِ دنَنه په حال خبر یم
ځما په پوهه یَو تش تنبور یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نامرد به گرزي دَ پلار په نام پسي
ځوانمرد به گرزي پخپل صمصام پسي
دولت مخ ځتې لري ځتې ئې په نورو وي
مخ دَ دولت دئ په نیک فرجام پسي

نن بیا خپل بخت ته ځما تسلیم دئ
خورم به اوسم فال مي دَ میم دئ
چه درد و غم کښ ځما غلیم دئ
را آلوتلي دَ نصرت نسیم دئ

نصرت هورې وي هورې چه شخوند شي
دولت هورې وي چه کار په سند شي
په وخت دَ پیني[1] لستوڼي ډېر غړي
په وخت دَ توري که ښکاره مړوند شي

مردان هغه دِي چه همت ناک وي
په هَرَه چار کښ چست و چالاک وي
که غم پرې راشي پروا دَ غم نکا
خوارہ له هر چا په زیست په ژواک وي

نظر که وکړې اوُه آسمانه دي
اوُه آسمانه دي اوُه جهانه دي

---

۱. پینل یعني پخول پختن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسرار ئې هيڅا مونډلي نه دي
خبري ډېري په څو څو شانه دي

نه به په بيارته ځما ځواني راشي
نه به بيا دَور شاه جهاني راشي
يو زوي مي نشته دېرش دي که خو دي
چه بد پده کښې ځما خاني راشي

نفس و شيطان سَرَه يَو تين وجود دي
په دوه صورته سَرَه نمود دي
دواړه مردود دي په شريعت کښې
چه د مردود مني هغه مردود دي

نن په نظر راغله يَوَه ترئَ
زنه ئې سيب وه شونډې نرئَ
بله به نه وي هسي دلبره
نه په خشکې نه په تريَ

ناکس هغه دَئ چه اصل بد لري
دَ نيک خواهانو نصيحت رد لري
دَ حق دارانو دَ حق پروا نکا
آدم ليده شي خصلت دَ دد لري

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوکر ژوندي نه دئ کار ئې دَ مړه وي
خپل زړه ئې نه وي دَ صاحب په زړه وي
چه ورته حکم دَ خپل صاحب وي
که هر څو گران دي هم ئې په وړه وي

ناست په گلزار کښې يار په کنار کښې
باده گردانه مطرب پکار کښې
دا حال چه زه لرم پخپل ديار کښې
بادشاه ئې نه لري په هندو بار کښې

نن ډېر نېکخواه وي سبا بد خواه شي
نن ډېر گمراه وي سبا په راه شي
زړونه په حکم دَ کردگار دي
قضا ته گوري چه څوک آگاه شي

نه به ځما غُندِي بل ننگيالَي راشي
نه به ځما غُندِي بل جنگيالي راشي
ختټک لا پرېږده په درست افعان کښې
عجب که هسِي فرهنگيالي راشي

نه ئې حساب شته نه ئې څه شمار دي
خلق دَ طمع له لاسه خوار دي
سړی به څه وايې ماهي مرغونه
په دام چه بند شي د طمع کار دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناکس دِ وخوري دَ سترگو کسي
دا نادانان دِ وگړي کسِي
لعل گوهر پرېږدِي له خپله لاسه
په لاس مشکني کنجکي نیسي

ني چه واهه شي وايې عذاب دئ
چه غیبتونه کړې مگر ثواب دئ
غیبت تر زنانه تېرَي یادېږي
نَي منع شَوي په کوم کتاب دئ

ناز به دِ زه وړم چه یار ځما یې
چه بد دِ ښه گڼم څو راته وايې
غمه هیڅ مه درومه ځما له ځانه
چه ته ځما سرَه ځنډن آشنا یې

نظر دَ هر چا پخپل بهبود دئ
په زړه دَ هر چا خپل خپل مقصود دئ
هر یَو په زېرمه دَ خپل وجود دئ
هر څوک هغه کا چه خپل ئې سود دئ

نن مي و ځان ته دا نصیحت دئ
امید پزړه کښې گنده زحمت دئ
امید چه پرې کړې له غمه خلاص شې
دَ یاس په ملک کښې عجب راحت دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن شپه مي تللي له دله زنګ دئ
دَ شاه په زلفو مي وهَلَي چنګ دئ
تمامه شپه ئې په سينه پروت وم
راپوري واړه دَ زعفرانو رنګ دئ

نياز دَ بې نيازو سَرَه دَ کړونه دئ
دَ بېدردانو منت دَ ورونه دئ
طباخ که خوږ وي چه جوته شوي وي
که مرې له لوږي هم دَ خوړونه دئ

نومي پرې نه يښې فراق په کام کښي
ستړي مرغه يم نښتي پدام کښي
دَ خوښي جام مي هسي نسکور شو
چه څاڅکي پاتو نشو په جام کښي

ناسته ولاړي دِ په خرخښې دِي
ډېري فتنې دِ په سترګو کښې دي
په زړه مي واړه لکه مرهم لګي
د تا ناسازي تر سازو ښې دي

واړه مستان دِي چه مخ زېبا لَرِي
دَ خپلو تورو سترګو صهبا لَرِي
باور ئې هيچري په وعده نه بويه
په خوله به تل تل سبا سبا لَرِي

(c) ketabton.com: The Digital Library

واده څوک مه کاڼيَ واده بلا دئ
غصې ئې ډېري دي غم ئې والا دئ
چه دَ عيال په زنځير بندي شول
تر هره بنده دا بند بلا دئ

وجود په مثل دَ ګبينه دئ
ځواني ئې څه ده لکه خواږه دئ
خواږه چه ولاړ شي پاتو ئې ژاوله شي
قدر دَ ژاولي بې خوږو څه دئ

وايې د خوني شاهتير دِ وُل لري
کوږ دئ تنکي دئ لنډ دئ خلل لري
زه هم پوهېږم دَ زلزلې ده
تکيه دا خونه دَ عزو جل لري

وخت به دَ ژمي وي که وخت دَ ووړي
چه به را واغندِي دَ مرګ خرڅوړي
ما به په تورو خاورو کښې واچوِي
پکښې به پرېوزم زه بوډي بوړي

وَيل له باغه شي له راغه څه وايي
صفت دَ ګل شي اغزي څوک څه ستايي
رانځه زيب نکا په ړندو سترګو
که ناز کا ناز په بدرنګو نه ښايي

(c) ketabton.com: The Digital Library

واده څوک مه کاښې ودونه غم دي
دَ دې غمونه له عمره سم دي
سخ دَ هغو دئ چه لونډان دي
په غم نیولي دَ یوه دم دئ

وایې په زړه دِ غمونه څونبره دي
څو دِ ناسازي را سَرَه هونبره دي
هر چه مَیَن شي ځما په پوهه
دَ قهر ولي مزري ږونبره دي

واده دِ هر هر پسرلي هر کال وي
ښځه دِ ځوانه آس دِ نیم زال وي
دا واړه توکه دَ دولتمنو دي
ځني دِ تښتي څوک چه کنګال وي

وفا به هیچري له کمذاته نه مومې
که همه عمر په زړه دَ ده درومې
تپوس به باز نشي زاغ به طوطي نشي
په تربیت ئې که بوعلي مومې

وخت دَ زوړوالي دئ دَ ځوانۍ نه دئ
که دِ دَ ځوان په یارۍ زړه دئ
جور و جفا وړه ورته نفر اوسه
دا کار په عشق کښې ور سَرَه ښه دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته حیران شم که دانایې دئ
دَ جنسَ جنسَ چه آشنایې دئ
هر څوک چه خپل اصل سَرَه وصلت لري
له بله اصله ئې جدایې دئ

وایې صوفي شه صوفي دِ ته شي
درومه نا اهل شپږ[۱] سو سپیته شي
که یار ساقي دئ عمر باقي دئ
لا به د میو ښېښې کړم تشي

واړه غلط دي څوک چه خپل ځان ستائي
کبر لوئي کا پرېشان پرېشان وائي
که هر څو لوي شي سړی بیا خاوري دئ
خوشحاله کبر لوئي په خداي ښايي

ونه به ولي تازه ولاړه وي
چه ویخ ئې نه وِي خوبي ئې ولاړه وي
اوبه باد خاوري ورلَره بویه
ویخ ئې قائم شي چه دا څه واړوي

هر څوک پخپله وعده قضا وژني
ومړي فنا شي نه ئې بیا بیا وژني

---

۱. محشي ورته لیکي یعني خس یې، ځکه چه خس په حساب د ابجد (٦٦٠) دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو څو مرګونه را باندِي راغله
دَ یار بېلتون مي تر مرګ پخوا وژني

هغه چه کاندِي عزم کشۍ
هغه به مومي ډېري خوښۍ
خاوري شه خاوري چه ګل لتا کېږي
اور به دَر بل شي په آتشۍ

هغه چه عهد قول پیمان لري
پرې مي سلام دَي دین و ایمان لري
څوک چه دَ دین دَ ایمان سامان لري
ارمان ئې کومه دي چه به ارمان لري

هغه چه کبر خود پرسيِ لري
خداي دَي چه هونبره بالا پستي لري
کامل به هیچېري بل راي دَ زړه نکا
اشیا دَ خداي په هستي هستي لري

هغه محبوبي واړه فائقي دِي
چه په پاکي په عفت شائقي دِي
څه شو که مچ په شکوو وَګرزي
شکري کله دَ مچ لایقي دِي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه چه خداي بولي په هر هر ځاي دي
ځني کرگس دي ځني هماي دي
چه سري بوټي خوري هغه گرکس دي
چه وچ هډُونه خوري هغه هماي دي

همت چه لوي لري کشال ئې کم وِي
ښاد وِي آزاد وِي شاه عالم وِي
چه دُون همت وي خسيس ممسک وِي
که مال ئې ډېر دَي نصيب ئې غم وِي

هغه چه مخ لرِي خوړې وربشې واخلي
په وېش چه سر شي بخري ښې ښې واخلي
هغه چه نه کَري په وړيو گرزي
هغه چه وکرِي هغه رېشې واخلي

هندکي چه هيڅ دئ په بهار درومي
خواري له خپله شامته مومي
يَو ئې وفا نشته بل ئې حيا نشته
بل ئې خواږه ځي دَ خواست تر کومي

هغه چه توري دَ بري په وخت وهِي
هغه ئې واړه دَ بل په بخت وهِي
سپاهيان دَ طمعِ دَ خپل مقصود وِي
دَ تنگځې توريَ ښبنتن دَ تخت وهِي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه چه مخ کا په خود کامۍ
پرې به ور درومي بې آرامۍ
رند یم اوباش یم عاشق قلاش یم
اندوه مي نشته دَ بد نامۍ

هنر چه نلَري که مي پسر دئ
چه ښوک ئې یاد کا درد مي دَ سر دئ
چه بېگانه وِي چه یگانه وي
یا مي لېمه دَي یا مي ځګر دئ

هغه مزري ندئ هغه کفتار دئ
چه بل غم نلري غم ئې دَ غار دئ
چه ئې له ماتي ګیدړ هم وازدي خوري
که ښه دئ ښه خو دَ مزریو ښکار دئ

هوښیار به هر کله زمانه ساز وي
په دانائي به ئې دَ کار آغاز وي
نادان به هیچېري پدا خبر نه وِي
په هر هر کار به ئې بې ځایه راز وي

هوښیار به هر چېري په زړه ډرن وي
په جنګ چه ورشي نور به تورزن وي
نادان به تورو وته هوس کا
چه توري وبرېښي نور به ریخن وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هاتي ته گوره حال ئې معلوم دئ
څلور ئې پښې دِي يو ئې خرطوم دئ
که يَو ئې نه وِي پدا پنځه کښې
که هست و مست دئ نيست دئ معدوم دئ

هسي بل هم گڼې لکه چه ته يې
هر څوک به ښه گڼې په ځان که ښه يې
که ته مؤمن يې هر څوک مؤمن گڼې
هر څوک کافر گڼې که کافر ته يې!

هر چه دَ تورو زلفو مېرمني دي
په تورو بړيرو باندي ميَنې دي
دَ سپينو بړيرو بلا په دويو شه
ولي له واره په زړه عمجنَي دي

هغه چه شرم دَ خاصو عامو دي
که زويه ورونه دَ نيک فرجامو دي
دَ مړو په رنگ شه په مزکه ړنگ شه
چه بد نام کړوني دَ څو نېکنامو دي

هوښيار غليم به په خوله جنگ غواړي
ډېر به تر جنگه په آشتي وياړي
عمر خو يَو دئ چه په غم دروَمي
دا هسي عمر دِ وبا ونغاړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوښيار به هر کله فهم په دم لَرِي
نظر په عين پخپل قدم لَرِي
دم غنيمت گڼه په هيڅ مغرور مشه
که دلگير کښېنې اسمان څه غم لري

هغه چه نمونځ نکا که دِ خپل پلار دئ
ادب ئې هيڅ مکړه په دين کښ خوار دئ
پرېږده چه ومري زړه سوي پرې نه بويه
که په فاقه کښ ليل و نهار دئ

هوښيار به نه وِي چه احمق ته پند وائي
خوږې خبري خرونو ته نه ښائي
خواږه دَ خرو نه دِي دَ آدم دي
چه ئې خوراک زده چه ئې مزه ستائي

هندو چه بت وته هسي نسکور دئ
مؤمن مخ يښې دَ کعبې په لور دئ
دا دواړه توکه رسم و عادت دئ
اوده عالمه! مطلب څه نور دئ

هوښيار به چشت و چالاک بيدار وي
په هرَه چاره به ژر خبر دار وي
ډېر به عمل لري، لږ ئې خبري
په هر زمان به ئې نظر پکار وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوښيار به هيڅېړي له ځانه خوښ نه وي
پخپل دانش به فضول سرکښ نه وي
چه ديرينه وِي چه تجربې لري
په کار و بار به دَ هغو بې اش نه وي

هنر په دوې ورځي ښکاره دَ کس شي
عيب ئې ورو ورو ښکاره پس پس شي
يو شان مرغۍ نشي دَ سړي له ځالي
ورځني باز او کارگان کرگس شي

هغه چه قول قرار متين لري
دولت دَ دين دَ دنيا قرين لري
چه دا ئې نه وِي نور څه ئې مه گوره
که ښې ښې چاري دَ دنيا دَ دين لري

هاتي چه وَمرِي بوي ئې پيدا شي
په لاري تلوني چه څوک پرې راشي
پوزه نيولې ځني تېرېږِي
خلاصي ئې نه وِي يوه بلا شي

هنر جوهر راوړه دَ لوئۍ ستوري
که دا دِ نشته ته يې کمزوري
هسي به اَوسې که عقل هوښ لرې
چه د خندا نشې کاسه نسکوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوښيار به نه وِي چه نادان ته پند وائِي
خره ته خبره دَ قند و خوند وائِي
په هر هر ټوکي کښيده نه کېږي
ولي به هر چا ته پند خردمند وائي

هوښيار به هر چېري محتاج دَ پند وي
پند په ده باندي بهتر تر قند وي
نادان به هيچېري دَ پند پروا نکا
پند به په ده باندي د حنظل خوند وي

هنر چه نه لَري که دِ پسر دئ
سړی ئې مه بوله يَو گاَو خر دئ
که هر څو زور لرې که هر څو زر لرې
تر دا همه واړه بهتر هنر دئ

هغه استاد گڼه چه درته څه ښئي
کشر هم مشر وي چه درته ښه ښئي
په سپينه ږيره به ئې منت لرم
که ووړکي راشي راته څه وښئي

هوښيار به هيچېري بې پنده نه وي
کار او گفتار به ئې بې خونده نه وي
چه عقل نه لري بد نفس بې شرم وي
فکر ئې هيچېري بې شخونده نه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

همیش به هیڅوک په دنیا نه وي
په وار په وار به ورځني تله وي
مرغونه راشي په باغ کښې کښېني
بیا ئې دَ باغه نه الوته وي

هر یو تر بله بهتر ځان خپل ګڼي
نشته چه ځان به کهتر تر بل ګڼي
په خپل خپل عقل هر څوک غره وي
په هره چاره کښې خپل ځان عاقل ګڼي

یو تور بورا دئ بل تور جعل دئ
قسمت دَ دواړو سَرَه بېل بل دئ
بورا په بوي دَ ګلو نو پائې
تل و ګندګۍ ته جعل اړل دئ

یار دَ خوشحال دئ خوشحال دَ یار دئ
که وفا دار دئ که جفا کار دئ
دَ عاشقانو چه څه اسرار دئ
دَ رقیبانو باندِي څه کار دئ

یار که څه یار وِي له ځوانه زوړ ښه دئ
تل به دِ نیاز وړي و نیاز ته جوړ ښه دئ
بل فکر نشته دَ سوات په ملک کښې
که زوړ که ځوان وي تر وړي موړ ښه دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو څه خاربن دئ چه هويدا شي
په څو څو رنگه سَرَه شيدا شي
عيب تر شا کا په لېونتوب کښې
دَ دوو په منځ کښې دريم پيدا شي

يا ښه ځوانان دئ يا ښه اسان دئ
چه ورته گران شي مشکل آسان دئ
دَ چا چه نه وِي دا دواړه توکه
عيب ئې مه کړه که هر اسان دئ

يَو چه مَين شي دَ بل پر رخه وي
چه سَرَه ببل شي باندي ئې سخه وي
گل که ښه نه وَي بلبل به څه کاوه
مينه په هر څه د څه دمخه وي

يَو مست دَ ميو څو پيمانې لري
بل دَ جائفلو يو څو دانې لري
خبر په حال دَ مستانو نه دئ
دَ خپلي چاري سل افسانې لري

يار به دَ يار په يارئ وياړي
په هَرَه چار به ئې ښېگړه غواړي
که يار ئې خاندي دئ به هم خاندي
که يار ئې ژاړي دئ به هم ژاړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو لوي تر غرونو فکر را پېښ دئ
نه پلار نه زویه نه دَ چا خوېښ دئ
زر گناهونه په استغفار بخښي
دا خداي هوښیار دي نه چه یو هېښ دئ

یار ئې په مهر په محبت شي
بکښ له پسه هنر حکمت شي
چه نه ئې دا وِي نه ئې هغه وي
آخر په دواړه لوریه زحمت شي

یاغي بازونه یو یو باز دار نیسي
څه چرگي نه دِي چه ئې هر خوار نیسي
دَ هري چاري اسباب پیدا کړه
افسون دِ زده کا هغه چه مار نیسي

یو دئ چه هر کله حلوا شیرینه خوري
بل دئ چه تل تل اوگره جوینه خوري
په مرگ به دواړه سَرَه یَو رنگه وي
دَ گور چمچۍ به ئې غوښي په مینه خوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

یار مي دَ سپږو تر منځ اوُم دئ[۱]
چه څوک ئې نه ستايي په حسن ګرم دئ
چه را ښکاره شِي په ما رُڼا شِي
چه مخ ئې نه وينم په ما تور تم دئ

۱. يعني په اوو ستوروکښ چه شپږ نور سيارات دِي، اُوم زما يار دَي چه هغه نو لمر دئ.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library